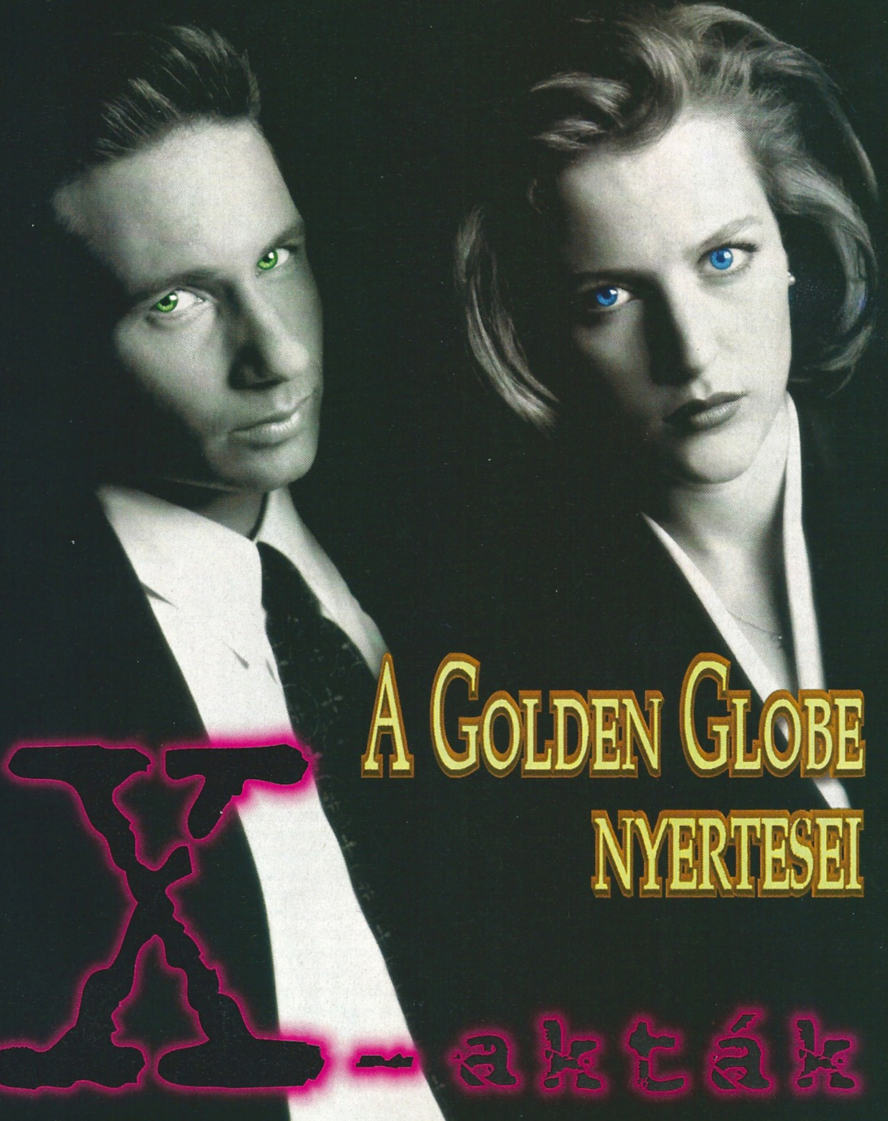
1997. FEBRUÁR
XIII. évf. 2. (115.) szám
Ára: 248 Ft

video magazin

Film és Internet

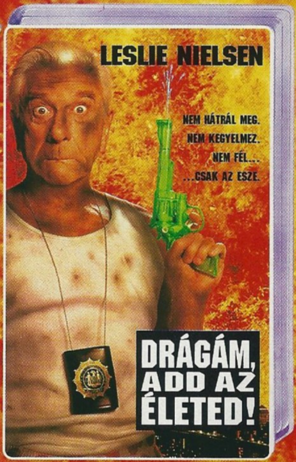
A GOLDEN GLOBE NYERTESEI

X-akták

A LEGJOBB VIDEOTÉKÁKBAN!

Dick Döglesz, a WC 00-ás ügynök, a rettenthetetlen adu ász végre emberére akadt! Egy megalomániás félkarú óriás világuralomra tör: az ügynök tehát habozás nélkül a tettek mezejére lép. Veszélyes munkájában a szépséges 3.14-es ügynöknő segíti, aki nem akármilyen pipi. Főnökük fotelnek álcázva veti magát a küzdelembe: rá több fene fenék is fenekedik.
Az ügynök kalandjai során éktelenebb a Féktelenülnél, bandább a Bondnál, mindenkinek Célkeresztbe tesz, sőt Két szűz között is meg kell állnia a helyét! Mindenkiből hülyét csinál. Ugratja a buszokat és veszélyes a vakbelekre. Elsöprő, mint az északi szél.

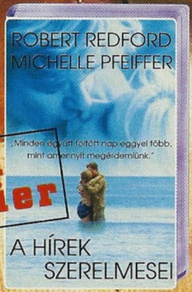
HOLLYWOOD PICTURES HOME VIDEO

VIDEO PREMIER
FEBRUÁR 28.

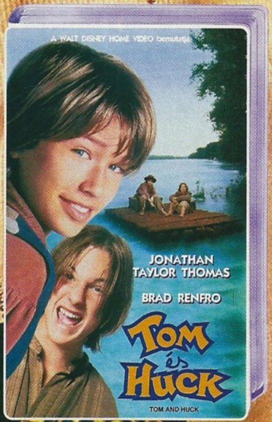
Forgalmazza: InterCom Kft.
1145 Bp. Bácskai utca 28-36.
Tel: 467-1-467, 467-1400 Fax: 252-2736
E-MAIL: VIDEO@INTERCOM.HU

Márciusi videopremier

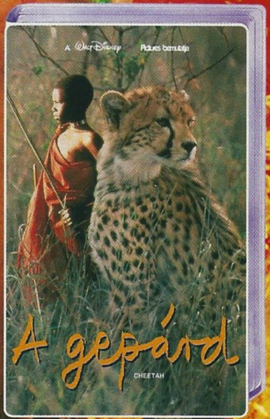
Tom Sawyer és Huckleberry Finn elválaszthatatlan barátok. Kalandvágyban, rosszaságban és fanáziában egyformán nagyszerűek. És most végre igazi veszélyek várnak rájuk. Meg kell menteniük egy ártatlanul elítélt embert. De ehhez szükség van a kalózok rég elásott térképére, be kell járniuk egy kísértetekkel teli házat, alá kell szállniuk egy félhomályos barlanglabirintusba, hogy végül a bíróság előtt bebizonyíthassák igazukat...

WALT DISNEY

A kenyai dzsungel ezer meglepetést tartogat két odaköltöző kaliforniainak. Ők ugyan igyekeznek alkalmazkodni a helyi szokásokhoz, de minden nem sikerülhet. Amikor befogadnak egy gepárdkölyköt, még nem tudják, mekkora bonyodalomba keverednek. A gepárd ugyanis nemcsak a helybélieknek értékes, de a vadorzóknak is! A gepárdot elrabolják, és a két amerikainak benszülött barátjuk társaságában át kell kelnie a sivatagon, hogy szeretett macskájuk segítségére siessenek.

WALT DISNEY

© Touchstone Pictures

© Disney

A video magazin

Kedves Olvasó!

Lendületben a „lakossági" videópiac. Amíg nincs rá jobb szó, szakmai zsargonnal mi is csak így nevezhetjük a megvásárolható kazetták világát. Míg két-három évvel ezelőtt gyűjteményünkbe még csak elvétve vehettük meg videón kedvenc filmünket, addig ma már havonta tucatnyi új alkotás közül válogathatunk. E hónapban is jön két Disney-csoda, újabb színvonlalas ismeretterjesztő- és természetfilmekkel gazdagodik a kínálat, akit pedig a sztárokkal teletűzdelt háborús vagy akciófilmek vonzanak, azok is már előre melegíthetik képmagnójukat. És idén ez még csak a kezdet! Mert hamarosan jönnek a James Bondok, és még idén sorra kerülnek az X-akták egyes darabjai. Ezért is gondoltuk úgy, hogy a magazin hasábjain – a tékás kínálat mellett – érdemes nagyobb figyelmet szentelnünk a kazettán közvetlenül is megvehető alkotásoknak. Új, az eladási adatokra támaszkodó sikerlistánk pedig az eligazodást kívánja segíti.
Apropó X-akták. Hódít a nagyvilágban, hódít Magyarországon is. Néhány napja Golden Globe-eső hullott rá, főszereplői tévé- és videósztárokká nőtték ki magukat. Idehaza pedig e hónap sincs új X-akták kazetta nélkül. A sorozat alkotójának e számunkban olvasható portréja talán közelebb visz minket annak megfejtéséhez, vajon mi lehet a hatalmas szakmai és közönségsiker titka. Lehet, hogy ez is a parajelenségek világába tartozik?
Budapest, 1997. február

Falus Tamás

Főszerkesztő: Falus Tamás
Művészeti szerkesztő: Czifferszky Attila
Képszerkesztő: Fejér Gábor
A szerkesztőség címe:
1036 Budapest III., Galagonya u. 2/A
Tel./fax: 250-7441, 250-7442
E-mail: video@irisz.hu

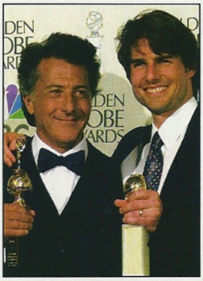
Kiadja a
Video Magazin Kft.
Felelős kiadó:
Belán Gábor ügyvezető igazgató
Nyomdai előkészítés:
ÍRISZ Kft.
Nyomás:
VESZPRÉMI NYOMDA RT

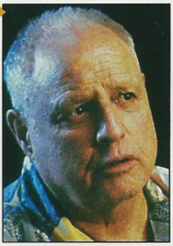
Felelős vezető: Erdős András igazgató
Terjeszti a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt.
és a regionális részvénytársaságok,
valamint az alternatív terjesztők.
Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt.
Előfizethető
a hírlapkézbesítőknél és a Hírlapelőfizetési Irodában (1089 Budapest VIII., Orczy tér 1., levélcím: 1900 Budapest Orczy tér 1.), ezenkívül Budapesten a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletági Igazgatósága kerületi ügyfélszolgálati irodáin, vidéken a postahivatalokban.
HU ISSN 0237-5141

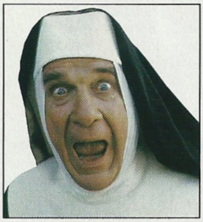
Fotók: Redford–Clinton kép 4. oldal, Golden Globe-képek: FEB–REUTERS, 78. oldal: Oláh Csaba

A lapban megjelenő hirdetések tartalmáért a szerkesztőség és a kiadó nem vállal felelősséget

TARTALMÁBÓL:

8

22

43

38

73

Video Magazin az Interneten:
http://www.irisz.hu/
E-mail: video@irisz.hu

Sztárözön

TOM HANKS ÉS STEVEN SPIELBERG...

hamarosan együtt forgatnak. **Spielberg** legújabb filmjének cselekményét ismét a második világháború idejére helyezi a *Saving Private Ryan* podukcióban, melyet várhatóan teljes egészében Nagy-Britanniában forgatnak.

SANDRA BULLOCK ÉS FOREST WHITAKER...

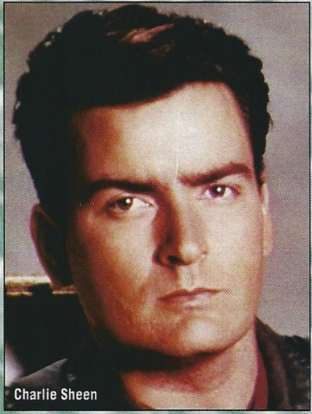
is hamarosan közösen dolgoznak. A színész **Whitaker** első sikeres rendezése, *Az igazira várva* után máris újabb rendezői lehetőséget kapott. A *Hope Floats* című filmet készítheti el, melynek női sztárja **Sandra Bullock** lesz. Májusban kezdik forgatni a produkciót, mely egy olyan anya konfliktusairól szól, aki válása után kislányával visszaköltözik szülei otthonába. Sandra szerepéért 11 millió dolláros gázsit vehet fel, csaknem ugyanannyit, amennyit a *Féktelenül 2*-ért kap.

MIKE NICHOLS ÉS JOHN TRAVOLTA...

is együtt forgat áprilistól. A *Primary Colors* című film **Bill Clinton** 1992-es győztes kampányát dolgozza fel **Mike Nichols** *(A farkas)* rendezésében. **John Travolta** már aláírta a szerződést, még tárgyal a producerekkel **Emma Thompson** és **Kathy Bates**.

NICK NOLTE...

beleegyezett, hogy eljátssza a *The Best of Enemies* főszerepét, amely **Osha Gray Davidson** könyvének adaptációja és egy szokatlan kapcsolatról szól a hatvanas évek fajgyűlölettel átitatott Észak-Karolinájában. Egy fehér fajgyűlölő és egy fekete háziasszony sajátos viszonyáról, akik halálos ellenségek, mégis barátság szövődik közöttük.

Charlie Sheen

A művészetért és a kultúráért tett szolgálataiért Robert Redford kitüntetést vehetett át januárban Bill Clinton amerikai elnöktől és a First Ladytől, Hillarytól

ROBERT DOWNEY JR....

Chaplin hiteles megformálója nemrégiben első főszerepajánlatát kapta azóta, hogy tavaly kábítószerügyletbe keveredett és letartóztatták. Idővel próbaidőre bocsátották szabadon. Korábbi szerződései alapján egyébként a *Hugo Pool* című filmben **Sean Penn** oldalán játszik, a rendező a papa, idősebb **Robert Downey. Ifjabb Downey** további kisebb szerepet alakít majd a *Two Girls and A Guy* című filmben, melyet e hónaptól forgatnak. Tárgyal továbbá egy újabb főszerepről *(Wild Things)*, melyben **Kevin Bacon** partnere lesz.

TOM CRUISE A KÖZÉPKORBAN

A friss Golden Globe-díjas **Tom Cruise** két utóbbi szupersiker filmje után most új vizeken, a középkor felé evez. A spanyol felfedezők kalandjai inspirálják arra, hogy hamarosan ő is elfoglalja a rendezői széket. **John Logan** író forgatókönyvírói feladatra vállalkozik, és a XVI. századi felfedező, Alvar Nunez Cabeza de Vaca 1527-es feljegyzései alapján megírja egy Amerika és Mexikó partjai felé tartó izgalmas hajózás történetét.

JOHN MALKOVICH...

a brüsszeli filmfesztivál életműdíjas színésze nemrégiben kifejtette: sokkal jobban szeret színpadon alakítani, mint kamerák előtt. *„Számomra mindig különös volt filmekben játszani, mert magamra mindig úgy gondolok, mint aki színpadi színész. Amit a színházban teszek, az élő, a mozi elsődlegesen üzlet, nem pedig művészet”* – fogalmazott élesen, több tucat filmszereppel a háta mögött.

CHARLIE SHEEN ÉS BRET MICHAELS...

a *Poison* zenekar muzsikusa Los Angeles-i székhellyel megalapították produkciós cégüket, mely a Sheen/Michaels Entertainment névre hallgat. Reklám- és játékfilmek, zenei felvételek készítésére vállalkoznak majd. **Michaels** pedig el is készítette első filmjét, melyet maga írt, társrendezett és ő a főszereplő. Már folynak a **Sheen** által írt film előkészítő munkálatai, melyet a színész írt, ő alakítja a főhőst, és még azon is gondolkodik, hogy a rendező szerepét is magára vállalja. A premiert 1998 januárra tervezik.

DAVID DUCHOVNY...

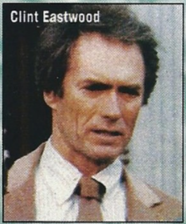
a legrosszkedvűbb emberek egyike, akivel valaha is találkozott – nem más mondta ezt az *X-akták* Golden Globe-díjas sztárjáról, mint szintén Arany Glóbusz-díjas színésztársa, **Gillian Anderson.** Eközben **Duchovny** nem győzött cáfolni. Igaz, azt elismerte, hogy nem parajelenség, valóban több alkalommal is átkozott jelzővel illette a „show-t” vagyis a televíziós sorozatot, de ezt csak szeretetből tette. Szó sincs részéről hálátlanságról, továbbra is szereti az *X-aktákat*, de munkára panaszkodni néha azért mégiscsak lehet...

GILLIAN ANDERSON...

a hírek szerint három évi házasság után elhagyja férjét, kétéves gyermeke apját. A 28 éves **Gillian** különvált **Clyde Klots,** 35 éves férjétől, akivel annak idején az *X-akták* forgatásán találkozott. A sokak által irigyelt férj akkoriban díszlettervezőként dolgozott a produkcióban.

WHITNEY HOUSTON...

továbbra is elsősorban énekesnek tartja magát, igaz, mint alkalmi színésznő nagyobb sikereket arat, mint több más hivatásos hollywoodi társa. Kasszasiker lett első alakítása, a *Több, mint testőr*, nagy siker volt Az igazira várva is, második kamera előtti szereplése, napjainkban pedig a *The Preacher's Wife*-fal hódít, melyben *Denzel Washington*nal játszik, s a kritikusok szerint profi alakítást nyújt. A film alig két hónap alatt már 50 millió dollár bevételnél tart. Bevallása szerint továbbra sem akar filmsztár, megelégszik ha jó filmben kap egy helyes kis szerepet. A producerek azonban láthatóan ennyivel már nem érik be...

Clint Eastwood

CLINT EASTWOOD...

ismét apa lett. A most 65 éves színész-rendező feleannyi idős felesége, Dina kislánynak adott életet Los Angelesben. A szülésnél jelent volt a papa is. A hírt egyébként az Egyesült Államokban az a tévéállomás jelentette, amelynél a feleség dolgozik.. **Eastwood**nak a bébi sorrendben negyedik gyermeke. **Maggie**-től született két gyermeke már felnőtt: Kyle színész, Alison lánya pedig modell. 1993-ban az a **Francis Fisher** színésznő szült neki gyermeket, akivel együtt játszott a *Nincs bocsánat*ban.

VIDEOPREMIER: FEBRUÁR 20.

JACK LEMMON WALTER MATTHAU ANN-MARGRET SOPHIA LOREN

MÉG ZÖLDEBB A SZOMSZÉD NŐJE

GRUMPIER OLD MEN

Két lenyűgöző komikus nagyszerű és világhírű partnerek társaságában ismét fergeteges vígjátékban bizonyítja, hogy öreg ember nem vénember. Még mindig olyanok, mint amikor megismertük őket. Bogarasak, viccesek, kifogyhatatlanok az ötletekből, ha ki kell tolni a másikkal. Ömlik a paradicsomlé, repül egy hörcsög, szakad a damil és valaki udvarolni kezd.

MARLON BRANDO

AZ UTOLSÓ TANGÓ PÁRIZSBAN

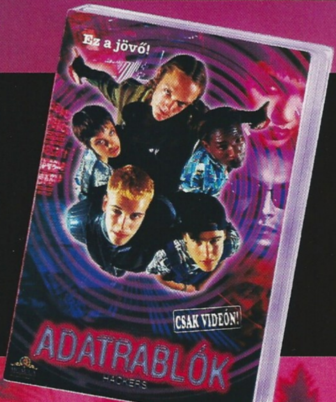
LAST TANGO IN PARIS

Nem hittem volna, hogy a vad erotika és az igazi érzelmek így összepárosíthatók! Brando fenomenális!

Vincent Canby, The New York Times

Marlon Brandóról már többen megírták, hogy valószínűleg ő minden idők legvonzóbb és legjobb színésze. Ebben a filmben bebizonyítja, hogy méltatói nem túloztak.

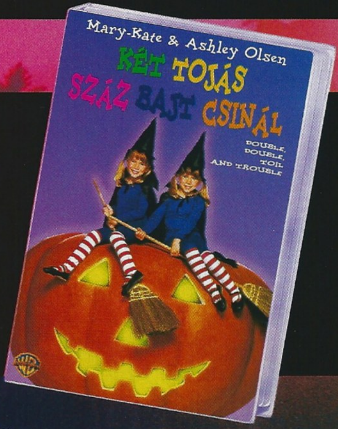

ADATRABLÓK

HACKERS

Nincs védhetetlen rendszer. A komputervarázslók mindenre képesek és mindenre elszántak. Veszélyesebbek, mint az atombomba, bátrabbak, mint a gépfegyveres terroristák. És elkapni is nehezebb őket: hiszen sosem jelennek meg a tetthelyen. A hálózat csak számukra érthető rejtekútjain keresztül működnek.

MARY-KATE & ASHLEY OLSEN

KÉT TOJÁS SZÁZ BAJT CSINÁL

DOUBLE, DOUBLE, TOIL AND TROUBLE

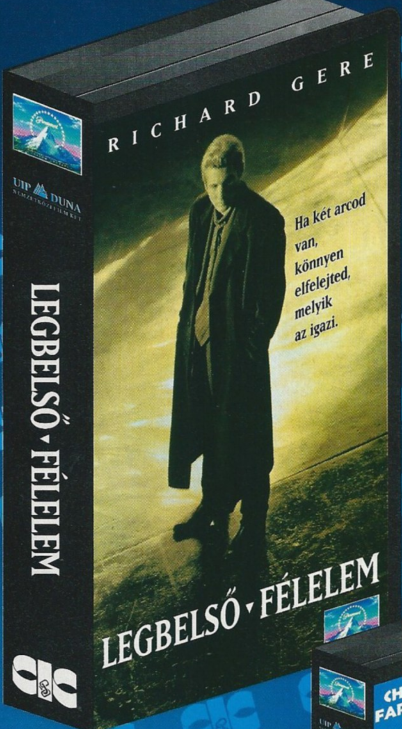
Varázslók, boszorkányok, csodák, kaland és nevetés – a két megkülönböztethetetlenül egyforma vidám kislány, a TV Bír-lak sorozatának sztárjai, ezúttal igazi bajba keverednek. A két tűzrőlpattant szöszi nem riad vissza semmitől, ha a felnőttek buták, hát ők kalandra készek.

InterCom

Forgalmazza az InterCom Kft.1145 Bp. Bácskai u. 28-36.
Tel.: 467-1-467 Fax: 252-2736 E-mail cím: video@intercom.hu

VIDEO CSÚCSON

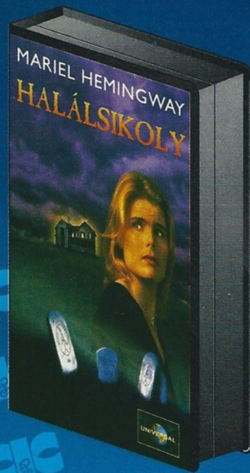
VIDEOMEGJELENÉS FEBRUÁR 4.

LEGBELSŐ FÉLELEM

HA KÉT ARCOD VAN,
KÖNNYEN ELFELEJTED,
MELYIK AZ IGAZI...

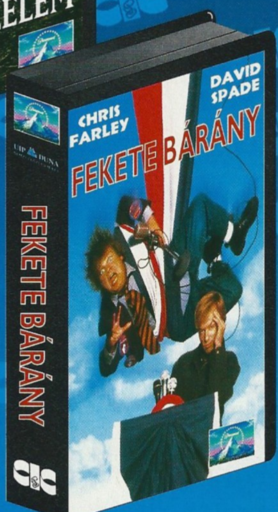
© 1996 BY PARAMOUNT PICTURES.
ALL RIGHTS RESERVED.

HALÁLSIKOLY

LE KELL GYŐZNIE
SAJÁT FÉLELMÉT...

© 1996 BY MTE., INC.
ALL RIGHTS RESERVED.

FEKETE BÁRÁNY

MINDEN CSALÁDBAN
VAN EGY...

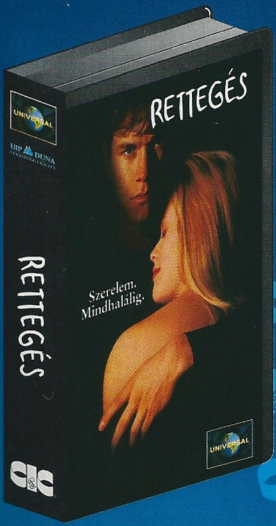
© 1996 BY PARAMOUNT PICTURES.
ALL RIGHTS RESERVED.

UIP DUNA NEMZETKÖZI FILM KFT · CIC · Paramount A VIACOM COMPANY · UNIVERSAL AN MCA COMPANY

UIP-DUNA FILM, 1021 BUDAPEST, HŰVÖSVÖLGYI ÚT 54. TEL.: 274-2180, 176-1257, 176-1252, FAX: 274-2177

VIDEO CSÚCSON

VIDEOMEGJELENÉS FEBRUÁR 18.

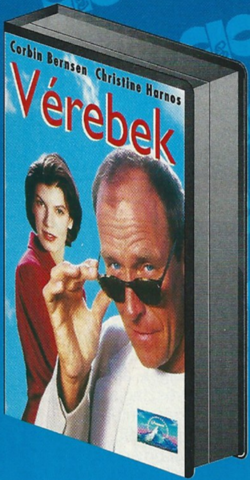

RETTEGÉS

SZERELEM.
MINDHALÁLIG.

© 1996 UNIVERSAL CITY STUDIOS, INC.
ALL RIGHTS RESERVED.

VÉREBEK

A FÉRFI AZ ÉSZ,
A NŐ AZ ERŐ.
HA ELKAPJÁK
A GYILKOST,
AZ MAGA LESZ
A CSODA!

© 1996 WILSHIRE COURT PRODUCTIONS, INC.
ALL RIGHTS RESERVED.

MEZTELENEK ÉS BOLONDOK

STEVEN SPIELBERG AKCIÓ-VÍGJÁTÉKA
JOHN BELUSHI, DAN AYKROYD ÉS
TREAT WILLIAMS FŐSZEREPLÉSÉVEL

© 1979 UNIVERSAL CITY STUDIOS, INC.
ALL RIGHTS RESERVED.

UIP DUNA NEMZETKÖZI FILM KFT. · CIC · Paramount A VIACOM COMPANY · UNIVERSAL AN MCA COMPANY

UIP-DUNA FILM, 1021 BUDAPEST, HÜVÖSVÖLGYI ÚT 54. TEL.: 274-2180, 176-1257, 176-1252, FAX: 274-2177

GOLDEN GLOBE
1 9 9 7

Ezúttal már 54. alkalommal osztották ki január 19-én este a Golden Globe (Arany Glóbusz) filmdíjait a Los Angelesben dolgozó külföldi újságírókat tömörítő Hollywoodi Külföldi Kritikusok Szövetsége (Hollywood Foreign Press Association) javaslata alapján. A legjobbnak ítélt filmeket és alkotóikat az 1996-ban bemutatott filmtermés nyomán jutalmazzák. Ezúttal is az Oscar-díj-jelölés előtti utolsó jelentős díjkiosztó gála helyszíne volt a Los Angeles-i Beverly Hilton szálloda bálterme, a szokásos pompával, ragyogással és sztáresővel.

Courtney Love és *Woody Harrelson* a *Larry Flynt, a provokátor* című filmben. *Milos Forman* rendezői díjat érdemelt, de arattak a forgatókönyvírók is

A legtöbb babért a részben Budapesten forgatott *Evita* aratta, az öt jelölésből hármat váltott Arany Glóbuszra. Ugyanennyit gyűjtött be az *X-akták* népszerű televíziós sorozat is, a címlapunkról lenéző *Gillian Anderson* és *David Duchovny* színészi játékát egyaránt díjjal jutalmazták.

Az *Evitát* három díjjal is jutalmazták: *Madonna* a legjobb színésznő díjával büszkélkedhet

GOLDEN GLOBE ELNÖKASSZONYA

– Feltételezhető, hogy a Hollywoodban dolgozó külföldi tudósítók sugallják a rangos Amerikai Filmakadémia tagjainak: melyik művész és melyik film kapjon Oscar-díjat? – kérdeztük *Aida Takla-O'Reillyt*, a Hollywoodi Külföldi Kritikusok Szövetsége igazgatótanácsának egyiptomi elnökasszonyát.

A hölgy egyetértően bólintott:

– Bizony meglehet... De valószínűbb, hogy a filmművészettel foglalkozó újságírók véleménye egyezik a közönség és az alkotóművészek ízlésével.

Kérdésem indoklásául hadd utaljunk a tekintélyes Golden Globe- és a nem kevésbé rangos Oscar-díj gyakori egybecsengésére. A Golden Globe-ot, jobbára januárban, a külföldi tudósítók ítélik oda az alkotóknak, az Oscart pedig két hónappal később maguk az alkotók, a Filmakadémia művésztagjai szavazzák meg. S a művészek mintha másolnák az idegenajkú újságírók, tévések, rádiósok döntését: többnyire ugyanúgy vélekednek. Az elmúlt másfél évtizedben (öt esztendőtől eltekintve) azok a filmek kapták az Oscart, amelyeket előzőleg a glóbusszal tüntettek ki. A tollforgatók által jutalmazott tizenöt színész közül pedig tizenkettő, a tizenöt művésznő közül tizenhárom vihette haza az akadémia díját is.

Nekünk, magyaroknak kiváltképp emlékezetes, hogy 1943-ban (amikor Hollywood külföldi riporterei először osztották ki az Arany Glóbuszt) a magyar *Lukács Pál* alakítását tartották az év legjobbjának. Azt követően az Oscar odaítélői is hasonlóan vélekedtek. Lukács nem kisebb művészt utasított – két alkalommal is! – maga mögé, mint a *Casablancában* remeklő *Humphrey Bogart*-t. De kettős magyar sikernek könyvelhettük el az ugyancsak magyar származású *Martin*

Gillian Anderson és *David Duchovny*, az *X-akták* sztárjai

Az 1997. évi Golden Globe-győztesek, az 1996-os filmprodukciók alapján:

MOZIFILMEK:
A legjobb drámai alkotás:
THE ENGLISH PATIENT
A legjobb, drámai alkotásban szereplő színésznő:
BRENDA BLETHYN
(Titkok és hazugságok – Secrets and Lies)
A legjobb, drámai alkotásban szereplő színész:
GEOFFREY RUSH *(Shine)*
A legjobb vígjáték vagy zenés film:
EVITA
A legjobb, vígjátékban vagy zenés filmben szereplő színésznő:
MADONNA *(Evita)*
A legjobb, vígjátékban vagy zenés filmben szereplő színész:
TOM CRUISE *(Jerry Maguire)*
A legjobb idegennyelvű film:
KOLYA *(Csehország)*
A legjobb epizódszerepet alakító színésznő:
LAUREN BACALL
(Tükröm, tükröm – The Mirror Has Two Faces)
A legjobb epizódszerepet alakító színész:
EDWARD NORTON
(Primal Fear)
A legjobb rendező:
MILOS FORMAN
(Larry Flynt, a provokátor – The People vs. Larry Flynt)
A legjobb forgatókönyv:
SCOTT ALEXANDER és **LARRY KARASZEWSKI**
(Larry Flynt, a provokátor – The People vs. Larry Flynt)
A legszebb eredeti filmzene:
GABRIEL YARED
(The English Patient)

Landau 1995-ös diadalát is: az *Ed Wood* című filmben *Lugosi Bélát* személyesítette meg, s alakításáért januárban az újságírók, márciusban pedig a pályatársai szavaztak rá.

– Kik alkotják e tekintélyes újságírószervezetet?

– Százhat tagunk van – felelte Aida Takla-O'Reilly. *– Kollégáink kétszáz külföldi újságot, rádió- és televízióállomást tudósítanak. Évente legfeljebb öt új tagot választunk magunk közé olyan pályatársakból, akiket az MPAA, vagyis az amerikai mozgókép egyesület már felvett soraiba. Alapítóink mottóul azt írták zászlajukra: „Egység és egyetértés, vallási vagy faji diszkrimináció nélkül." Azóta is ezt az elvet valljuk.*

(*Aida Takla-O'Reilly* 1956 óta tudósít egyiptomi és francia lapokat. Párizsban a Sorbonne-on, Los Angelesben pedig az UCLA egyetemen szerzett diplomát. A diákból nem sokkal később tanár lett: a hetvenes években amerikai egyetemek előadója volt. Miközben lapjainak ír, rendszeresen szerepel az amerikai tévéállomások vitaműsoraiban. Mielőtt az igazgatótanács élére állt volna, 1994-től 1996 augusztusáig ő látta el az ötvennégy esztendeje alapított szervezet elnöki tisztét. E társadalmi megbízatás általában két évre szól; jelenleg a dél-afrikai *Philip Berk* irányítja a rangos testületet.)

– Mi az egyesület célja, miből tartják fenn önmagukat?

A legszebb eredeti filmbetétdal:
YOU MUST LOVE (**EVITA** – zene: **Andrew Lloyd Webber**, szöveg: **Tim Rice**)
Életmű-díj:
DUSTIN HOFFMAN

TELEVÍZIÓS ALKOTÁSOK:
A legjobb drámai mű:
X-AKTÁK *(The X-Files)*
A legjobb színésznő drámai műben:
GILLIAN ANDERSON
(X-akták)
A legjobb színész drámai műben:
DAVID DUCHOVNY *(X-akták)*
A legjobb musical vagy vígjáték:
3RD ROCK FROM THE SUN
A legjobb színésznő musicalben vagy vígjátékban:
HELEN HUNT
(Mad About You)
A legjobb színész musicalben vagy vígjátékban:
JOHN LITHGOW
(3rd Rock From the Sun)
Minisorozat vagy tévéfilm:
RASPUTIN
A legjobb színésznő minisorozatban vagy tévéfilmben:
HELEN MIRREN
(Losing Chase)
A legjobb színész minisorozatban vagy tévéfilmben:
ALAN RICKMAN (Rasputin)
A legjobb epizódszerepet alakító színésznő minisorozatban vagy tévéfilmben:
KATHY BATES *(The Late Shift)*
A legjobb epizódszerepet alakító színész minisorozatban vagy tévéfilmben:
IAN McKELLEN *(Rasputin)*

(Megjegyzés: A Magyarországon bemutatott vagy bemutatásra váró alkotások címét közöljük magyarul is.)

Dustin Hoffman **az életműdíjjal,** ***Tom Cruise*** **a legjobb színésznek járó Arany Glóbusszal**

A legjobb epizodista színésznő ***Lauren Bacall*** **lett** ***(Tükröm, tükröm)*****, aki** ***Barbra Streisand*** **rendező-főszereplő irányítása alatt dolgozott**

– Célunk, hogy könnyebbé tegyük a Hollywoodban dolgozó tudósítók munkáját, egyszersmind segítsük a filmművészeket is. Évente ösztöndíjakat is osztunk. Állami vagy egyéb anyagi támogatást nem kapunk, lényegében a Golden Globe-díj gálaestjének bevételéből tartjuk fenn „non-profit", vagyis nem nyereségre törekvő szervezetünket.

– A Golden Globe jó üzlet tehát?

– Semmiképp nem üzlet! Csupán a kiadásaink fedezésére, jórészt éppen a díjak odaítélésére szolgál. Egyesületünkben, egy titkárnőt kivéve, mindenki társadalmi tevékenységet végez. E munkáért egyetlen centet sem kapunk.

– Miként döntenek az Arany Glóbusz odaítéléséről, hiszen az Egyesült Államokban évente hozzávetőleg ötszáz új játékfilm készül, s Önök televíziós alkotásokat, sőt külföldi filmeket is díjaznak?

– Valamennyi tagunk megnézi az összes új filmet...

– Ez az év minden napján több órás mozinézést feltételez!

– Így van! Mondhatnám azt is, hogy nálunk a tagsággal járó elfoglaltság szinte teljes munkaidőt kíván, fizetés nélkül. De hát ez a hivatásunk. Nem kötelességből nézzük meg a filmeket és írunk róluk, hanem azért, mert szeretjük a filmművészetet.

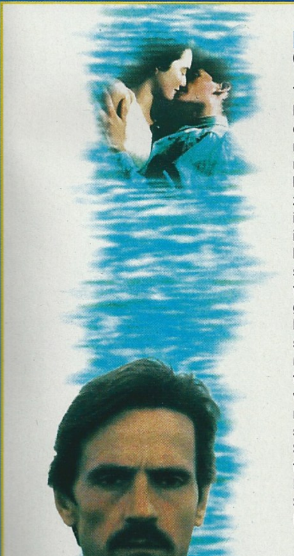
– Milyen a kapcsolatuk az Oscar-díjat odaítélő Amerikai Filmakadémiával? Konzultálnak időnként?

– Semmiféle hivatalos kapcsolatunk nincs, s nem egyeztetjük az elképzeléseinket. Mi, tudósítók is a magunk véleménye alapján döntünk a Golden Globe-ról, s a filmművészek is maguk határozzák el, hogy melyik alkotást és kiket szavaznak meg az év legjobbjának. Ha ugyanazok a nevek és címek hangzanak el márciusban, mint előzőleg januárban, az azt jelzi, hogy valóban az év legjobb filmjei és alkotói kapják a díjakat. Ebben nincs nézetkülönbség közöttünk.

Földes Tamás
(Los Angeles)

ART-FILMEK

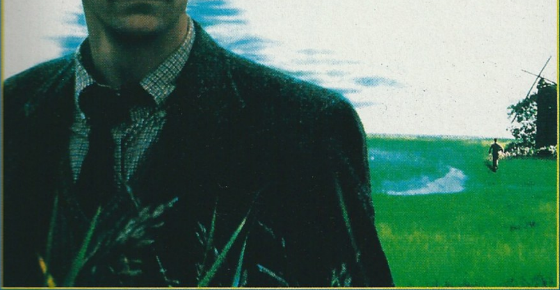
MEGJELENÉS: FEBRUÁR 19.

LÁPVILÁG
(Waterland)

Tom válságos pontra jut Maryvel való házasságában, karrierjében és életében. Az érzelmi igazságok elnyomásának évei után Tomot hatalmába keríti a múlt. Egyre gyakrabban gondol vissza az angliai Fens vizes vidékére a második világháború időszakában. Ezek az emlékek megidézik azokat a szellemeket, amelyek kísértik Tomot: azt a Maryt, akit először megismert és kisfiúként szeretett, jóindulatú apját, továbbá agglegény bátyját. Most, amikor történelemtanári állását sokan jelentéktelen semmiségnek tartják, Tom tanítványai közömbösségének kihívásával találja magát szemben. Ettől vezérelve olyan döbbenetes utazásra indulnak téren és időn át, amelynek során saját, személyes életét járja végig.

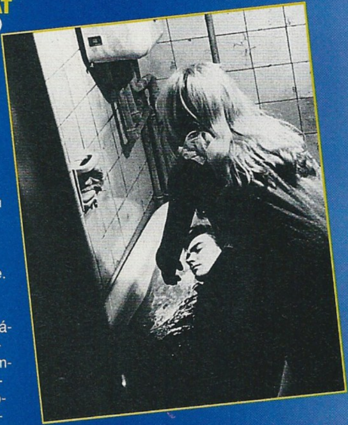
Színes, szinkronizált angol játékfilm (91 perc)
Főszereplők: Jeremy Irons, Sinead Cusack
Rendezte: Stephen Gyllenhaal

ISZONYAT
(Repulsion)

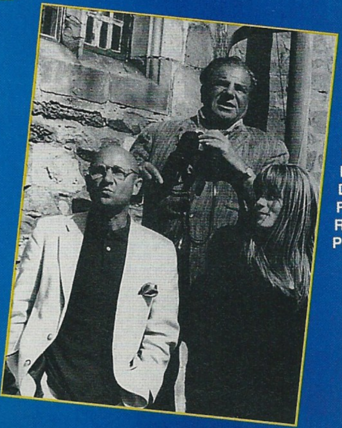
A gyönyörű Carolt időnként bizonytalan, furcsa érzések kerítik hatalmukba, ezt azonban környezete szerelmi epekedésnek tudja be. Senki sem sejti, hogy éteri arcvonásai végzetesen megbomlott agyat takarnak. Iszonyodik a férfiaktól, visszataszítja őt közeledésük. Állandóan titkolt rémképek gyötrik és az elfojtott szexualitás agresszívvé teszi minden cselekedetét. Carol ösztönösen küzd azért, hogy kitörjön bizarr fantáziavilágából, de a skizofrénia teljesen elhatalmasodik rajta és pusztító vágyait már nem tudja féken tartani.

Színes, szinkronizált angol horror (109 perc)
Főszereplők: Catherine Deneuve, Ian Hendry
Rendezte: Roman Polanski

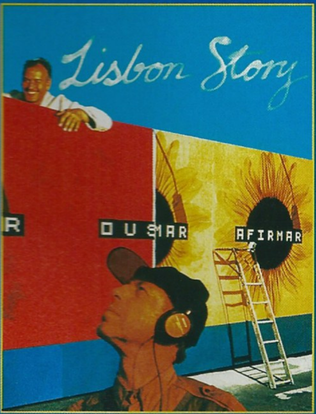

ZSÁKUTCA
(Cul-de-sac)

Egy izolált kis szigeten egy kastélyban él a középkorú, szánalmas George és fiatal, vonzó felesége, Teresa. A szigetre bűnözők menekülnek, egyiküknek súlyos sebesülése van. A sérült bűnöző meghal, a másikat pedig fölizgatja Teresa, aki emiatt rátámad az asszonyra. George rémületében fegyvert ragad és lelövi a gengsztert. Teresa úgy dönt, elmegy a szigetről, George teljesen magára marad.

Színes, szinkronizált angol thriller (106 perc)
Főszereplők: Donald Pleasence, Francoise Dorleac
Rendezte: Roman Polanski

LISSZABONI TÖRTÉNET
(Lisbon Story)

Philipp Winter hangmérnök, Berlinben él. Barátja, Friedrich Monroe rendező sürgősen Lisszabonba hívja, mert filmje befejezéséhez szüksége van a segítségére. Winter begipszelt lábbal azonnal kocsiba ül és Európán végigautózva, viszontagságos módon érkezik meg Lisszabonba. Ám Friedrichnek hűlt helyét leli. Az üres házban a vágóasztalon egy befejezetlen, hang nélküli fekete-fehér film fogadja. Winter nem esik kétségbe, elhatározza, megismerkedik a mágikus hangulatot árasztó várossal.

Színes, szinkronizált német játékfilm (100 perc)
Főszereplők: Rudiger Vogler, Patrick Bauchau
Rendezte: Wim Wenders

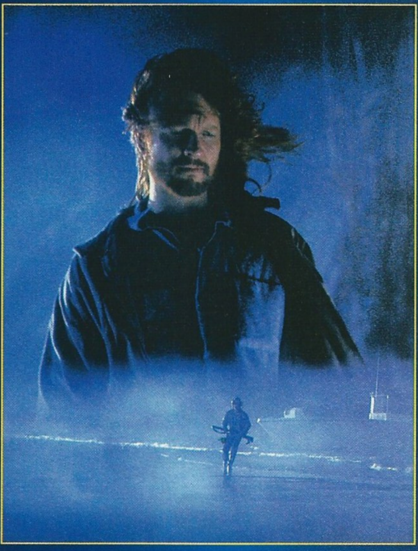
MEGJELENÉS: FEBRUÁR 12.

NEHÉZ VÁLASZTÁS
(Semi-precious)

Andrea és Brad megszokott életüket élik Laurával, aki évekkel ezelőtt mostohaanyjukká vált, amikor feleségül ment elvált apjukhoz. Az apa nem sokkal később bekövetkezett halála óta szeretetben és boldogságban élnek együtt. E békés világ fenekestől felfordul, amikor váratlanul megjelenik valódi anyjuk, Cathy, aki több ezer mérföldet utazott azért, hogy megtalálja gyermekeit. Tíz évvel korábban éretlenül és meggondolatlanul döntött úgy, hogy elhagyja családját, ám most elhatározta, mindenképpen visszaszerzi a gyerekeket. Brad, aki semmi emléket nem őriz róla, visszautasítja anyját és azt az elképzelést, hogy vele éljen. Andreát azonban elbűvöli az asszony, aki éveken át megjelent álmaiban...

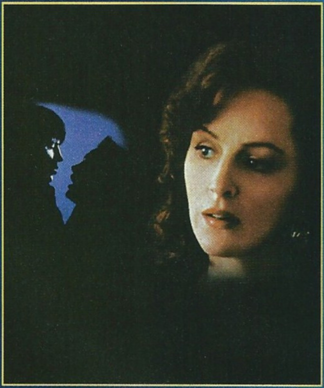
Színes, szinkronizált amerikai játékfilm (89 perc)
Főszereplők: Joanna Kerns, Stephanie Zimbalist
Rendezte: Frank Arnold

NE NÉZZ VISSZA!
(Don'T Look Back)

Jesse drogos állapotban kóborol Hollywood utcáin. Egyik éjszaka szemtanúja lesz, amint két gengszter összekülönbözik egy táskányi pénzen és egyikük lelövi a másikat. Jesse nem tud ellenállni a hatalmas összeg csábításának és ellopja a táskát. Másnap kifizeti minden adósságát és hazautazik szülővárosába. Itt újra találkozik régi barátaival, Morgannal és Stevevel. Azonban hamarosan megjelenik a lopott pénz gazdája, egy mindenre elszánt drogkereskedő, aki Jesse után kutat. Jesse-nek élethalálharcot kell folytatnia ezzel a gengszterrel...

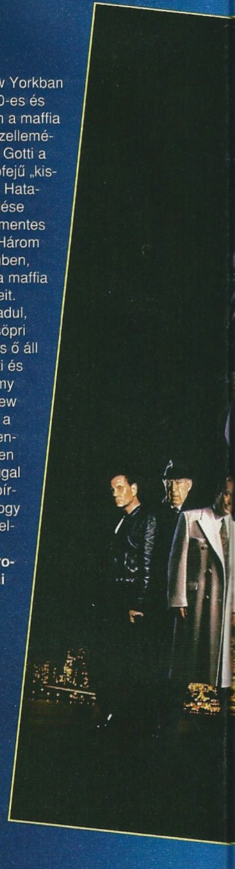
Színes, szinkronizált amerikai thriller (96 perc)
Főszereplők: Eric Stolz, Amanda Plummer
Rendezte: Geoff Murphy

GOTTI
(Gotti)

John Gotti New Yorkban nőtt fel az 1940-es és '50-es években a maffia vastörvényei szellemében, s 1967-re Gotti a szervezet forrófejű „kisfőnökévé" vált. Hatalomra emelkedése azonban nem mentes a buktatóktól. Három évet tölt börtönben, hogy fedezze a maffia piszkos ügyleteit. Amikor kiszabadul, kegyetlenül elsöpri az új főnököt és ő áll a helyére. Gotti és bandája, Sammy úgy irányítja New Yorkot, mintha a vadnyugaton lennének. 1992-ben újra gyilkossággal vádolják és rábírják Sammyt, hogy valljon barátja ellen...

Színes, szinkronizált amerikai bűnügyi film (117 perc)
Főszereplők: Armand Assante, Anthony Quinn
Rendezte: Robert Harmon

MEGJELENÉS

A MOKÉP Videókiadó címe: 1054 Bp., Báthory u. 8., Telefon: 111-6650/169 m.

A filmek megvásárolhatók:

ALPINE PITON GMK.
1146 Budapest, Dózsa György út 19. Telefon: 344-0007

VIDEO NÍVÓ BT.
1133 Budapest, Vág u. 9. Telefon: 149-1335

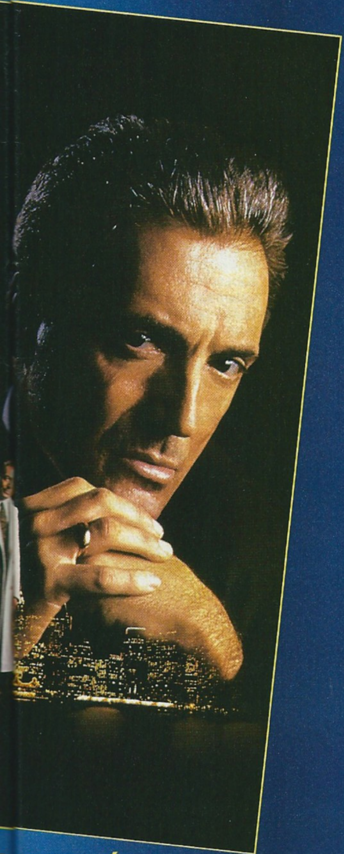
INTERFILM Kft.
1124 Budapest, Karolina út 17. Telefon: 166-4032

MOTOPHON BT.
Miskolc, Rácz Á. u. 50. Tel./fax: (46) 401-600

BÍRÓI DÖNTÉS
(Judicial Consent)

Gwen Warwick, a feddhetetlen bűnügyi bírónő élete nagy álma a Legfelsőbb Bíróság testületébe kerülni. Álma azonban rémálommá válik, amikor zavaros szerelmi viszonyba keveredik a neki dolgozó fiatal ügyvéddel, Martinnal. Amikor Gwen barátját és kollégáját, Charles Mayront meggyilkolják, a nő élete teljesen szétesik. Férjével megromlik kapcsolata, ráadásul őt jelölik ki bírónak a Mayron-gyilkosság ügyében. A tárgyalás során az államügyész rámutat: maga a bírónő is részes lehet a gyilkosságban...

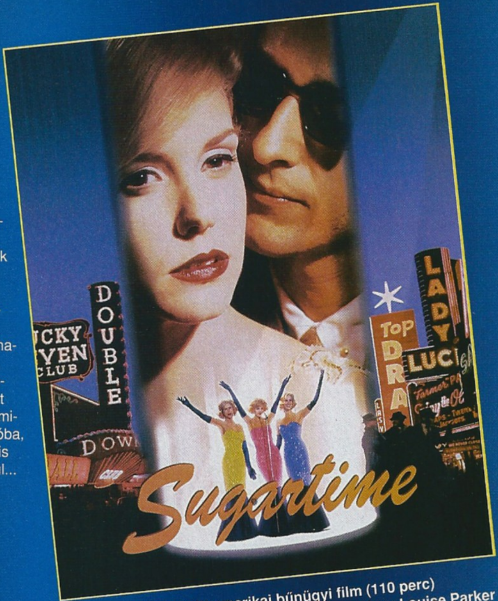
Színes, szinkronizált amerikai thriller
Főszereplők: Bonnie Bedelia, Will Patton

FEBRUÁR 19.

ÉDES IDŐK
(Sugar Time)

Sam Giancorna, a chicagói maffia főnöke büntetlenül kerül ki Bobby Kennedy főállamügyész szervezett bűnözésre vonatkozó vádja alól. Éppen Las Vegasban tartózkodik, ahol egy koncerten megismerkedik a csábos énekesnővel, Phyllis McGuirerel. Azonnal beleszeret, a nő pedig izgalmasnak találja Sam hatalmát és életmódját. Az FBI fokozza erőfeszítéseit, hogy Samet rács mögé dugják. Amikor visszatér Chicagóba, saját bandatársaival is összeütközésbe kerül...

Színes, szinkronizált amerikai bűnügyi film (110 perc)
Főszereplők: John Turturro, Elias Koteas, Mary-Louise Parker
Rendezte: John Smith

AZ ÖZVEGY CSÓKJA
(Widow's Kiss)

Sean anyja nemrég halt meg egy autóbalesetben, amiért apja volt a felelős. Az apa új felesége rejtélyes asszony, aki megpróbálja megrontani apa és fiú kapcsolatát. Egy hónappal az esküvő után Sean apja hirtelen meghal, látszólag szívinfarktusban. A fiú azonban úgy véli, az ifjú feleség áll az ügy hátterében. Ezért felbérel egy magándetektívet, aki kideríti: az özvegy már számos alkalommal özvegyült meg, mindannyiszor hatalmas örökséggel gazdagabban...

Színes, szinkronizált amerikai thriller (95 perc)
Főszereplők:
Beverly D'Angelo
Bruce Davidson
Rendezte:
Peter Foldy

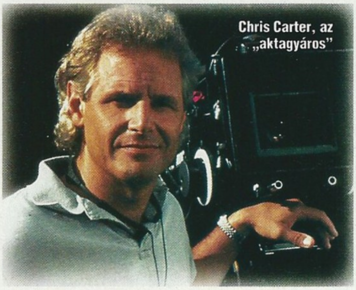
MEGJELENÉS: FEBRUÁR 26.

Az X-akták „x-centrikus" rendező-producere szerint a siker titka odaát van. Mielőtt elindította sorozatát, nem látott ufókat körözni a háza fölött, és nem olvasta az FBI titkos aktáit.

Teremtette: Chris Carter

Chris Carter nevét azóta ismeri a világ, amióta kitalálta és elindította az amerikai Fox televízióban *X-akták* című sorozatát, középpontban a két különleges ügynökkel, Scullyval *(Gillian Anderson)* és Mulderrel *(David Duchovny),* akik különös, megmagyarázhatatlan, paranormális esetekben nyomoznak.

Chris Carter, az „aktagyáros"

Carter gyermekkorában azonban hiába kutatunk valami homályos, megmagyarázhatatlan jelenség után. A filmgyártás tágabb szülőhazájában, a californiai Bellflowerben nőtt fel, egyszerű munkáscsaládban. 1979-ben újságíró diplomát szerzett Long Beachen, az állami egyetem újságíró szakán. Szabadúszóként bejárta a fél világot. Mint szenvedélyes szörfös jutott be egy szörf magazinhoz, ahol tizenhárom évet húzott le, ebből öt évet szerkesztőként. De ő mindig is filmezni akart.

1983-ban írta első forgatókönyvét. Barátnője, *Dori Pierson* rögtön el is vitte azt a Disneyhez, főnökének, *Jeffrey Katzenberg*nek mutatta meg, aki annyira elégedett volt, hogy egyből három filmre írt alá szerződést az ismeretlen Carterrel. De aztán a szerző mégis inkább a televíziót választotta. Nemcsak forgatókönyveket írt és rendezett, hanem produceri feladatokat is vállalt a *Cameo By Night* és a *Nanny* című tévé produkciókban. A második évben társproducere lett a *Rugs To Riches* című vígjátéksorozatnak, melynek *Joseph Bologna* volt a sztárja. Majd visszatért a Disneyhez, egy vígjáték, a *Brand New Life* írójaként és producereként. *„A vége az lett, hogy egyre messzebb kerültem a játékfilmtől. A tévé viszont lehetőséget adott arra, hogy kipróbáljam, hogyan működik az, amit írok. Ebben a kezdeti megközelítésben volt ami működött és volt, ami nem. De rájöttem, ha tényleg elégedett akarok lenni, én kell legyek a producer is"* – emlékezik ma akkori gondolatmenetére.

Chris Carter első próbálkozásai, köztük a hat epizódból álló *Brand Bunch* még nagyon távol álltak az *X-aktá*któl. De amikor 1992-ben a Fox felkérte egy új főműsoridős sorozatra, nyomban rátalált arra az alapötletre, amit egykori kedvence, a *Kolchak: The Night Stalker* című film inspirált, melyben egy kíváncsi természetű riporter (Darren McGavin) vámpírok és farkasemberek nyomába ered. Hatott rá a *Twilight Zone*-sorozat is (amelyet a műholdas csatornák révén idehaza is sokan ismerhetnek). Carternek X-aktáival még feleségét, Dorit is sikerült meglepnie: *„Chrisből nem néztem volna ki ezeket a történeteket."*

Carternél ma valószínűleg senki sem tudja jobban, hogy film és valóság két különböző dolog. Mind a tartalom, mind a megvalósítás, mind a cél tisztán film, színvonalas szórakozás. Carter úgy tapasztalta, hogy a mai, *Twin Peaks*en edződött generációk számára a hagyományos démonok már túlhaladottakká váltak. Ilyesmivel már senkit sem lehet a képernyők elé ültetni, hacsak valamilyen félig-meddig hihető ufótevékenységgel nem hozhatók kapcsolatba. Nem árt, ha a dolog valamiképp a napilapok hírrovatainak taláján áll, s a hozzá fűzhető kommentárok – lásd Scully jelentései – legalább a tudományos megalapozottság látszatát keltik. Így azután benne van mindaz, ami szem-szájnak és más érzékszerveknek ingere, a szakembertől a közemberig, a kamasztól a felnőttig, a művésztől a füvészig. A műfaj megnevezése kozmikus tudományos fantasztikus pszicho-thriller lehetne.

Az X-akták a magyarországi videótékákban:

Az első akta: Amit még senki sem látott (X files No. 1 The Unopened file)
A második akta: A zárt ajtók rejtélye (X files No. 2. Tooms)
A harmadik akta: 82517 (X files No.5. 82517)
A negyedik akta: Az idegen keze (X files No. 6. Master Plan)
Az ötödik akta: A földönkívüli gyilkos (X files No. 4. Colony)
A hatodik akta: Tunguska (X files No. 7 Tunguska) *– jön, 1997 májusában*
A hetedik akta: *még nincs további magyar címe* (X files No. 8. Piper Maru) *– jön: 1997. augusztus vagy szeptember*
A nyolcadik akta: Az ember, aki visszatért az űrből (X files No. 3. Abduction) *– jön: 1997. november vagy december*
Valamennyi: *Fox Video*

Megjegyzés: Az akták száma azért tér el a magyar változatban, mert a hazai forgalmazó célja, hogy a néző már egy évvel a hazai televíziós vetítés előtt láthassa kazettán a videóváltozatot, amely egyébként minden esetben több, bővebb, mint a sorozat televíziós epizódja.

Titkos dossziék, felderítetlen esetek

A két főhős között valahol középtájon helyezkedik el a néző, aki bátorságot merít Scully tudományba vetett hitéből, míg lelke mélyén Mulderrel tart. De nemcsak a néző van ezzel így, hanem maga Carter is. *„Mulder falán látható egy poszter ezzel a felirattal: Hinni akarom. Én is olyan nem hívő ember vagyok, aki valamilyen csodára, vallási élményre vágyik, amelyben még soha nem volt része. Ezért nem állítok filmjeimben semmit biztosan. Szkeptikus vagyok, mint Scully, de bármit kész vagyok elfogadni, mint Mulder."*

Carternek tehát nemcsak természetfeletti élményei nem voltak soha, hanem amikor a sorozat indult, az aktuális FBI-jal sem állt közvetlen kapcsolatban. Arról lehetett tudni, hogy a címadó X-akták, azaz titkos dossziék felderítetlen esetekkel, valóban léteznek. De nincs tudomásunk arról, hogy Carter, akár később, ezekhez hozzájutott volna. Néhány bizalmas fülest azért kaphatott. Miután a sorozattal befutott, a titkosszolgálat több bársonyszőnyeges partijára kapott meghívót: *„Gyümölcsöző kapcsolat alakult ki közöttünk, odabent nagyon segítőkészek voltak"* – mondja ma, sokat sejtetően.

Az író-rendező megszállottja lett sorozatának, amely számára a kilencvenes években a világhírt hozta. Különös viszonya furcsa filmjével tovább mélyült az első Golden Globe-díj után, melyet rögtön az első évad fiktív aktáival a legjobb dráma kategóriában joggal kiérdemelt. Ezt követően fáradhatatlanul kutatott tovább a médiák szemétdombján az X-típusú sztorik után.

Számára bizonyos értelemben megszűnt létezni a külvilág. Az *X-akták* bungalow nonstop üzemelő szálláshellyé alakult a 20th Century Foxnál, ahol munkaszüneti napokon is asszisztensek és meghallgatásra váró színészek hada nyüzsög. Nem különös? A sikerember tipikus dizájnos irodája, egy-két ufós szakkönyvtől, valamint az amerikai pszichiátriai központ éves diagnosztikai feljegyzéseitől eltekintve, semmit nem tükröz abból a tudatosan adagolt homályos iszonyatból, ami manapság Carter szerint a leghatásosabb szer, hogy fotelébe dermessze a gyanúlan nézőt, és felkeltse érdeklődését: *„Mi jöhet még ezután?"*. Nem annyira a lét végső értelmét feszegető kérdés filozofikus megválaszolása itt a lényeg. A Carter-mozik oly mértékben épülnek a megdöbbentés, a szokatlan különféle hatáselemeire, hogy maga az alkotó is inkább csak show-ként emlegeti filmjeit.

A téma az emberi tudatalattiban, a megzavarodott elmékben vagy a médiumok hordalékában bújik meg, a bulvár rovatban, áltudományos találgatásokban. Mi lehet a narkotikum nélküli narkózis titka? Az alkotói fantázia. Carter felleli az ötletadó történeteket. A többit saját és írótársai képzeletére bízza. *„Mindig nyitva hagyom a sztorit. Nem szabok határt sem magamnak, sem a nézők fantáziájának."*

Az író-rendező-producer kaliforniai, Pacific Palisade-i villájában – melyet feleségével tizenhárom éve oszt meg – éjjel-nappal X-típusú sztorikon töri a fejét. Nyitott fülekkel jár-kel, folyamatosan hallgatja, nézi, olvassa a híreket, bújja a tudományos magazinokat, bevallása szerint szinte együtt él teremtményeivel. *„A producerek általában nem írnak annyit, amennyit én. Miután megvan a sztori, átadják az íróknak, azután már nem érdekli őket a dolog, míg én a reggeli újságok híreit sem tudom anélkül végigolvasni, hogy ne arra gondolnék,*

A igazságnak két oldala van

„Szeretem ráhagyni a nézőkre, hogy megpróbálják maguk kitalálni, mi az adott rész mitológiájának üzenete...”

van-e köztük olyan sztori, amit az Aktákban lehetne hasznosítani.” Ellenben nem szokott elfogadni barátoktól, ismerősöktől, rajongóktól nem kért ötleteket, anyagokat. Egy rádiójáték nyomán viszont felhasználta a három Haitin legyilkolt katonáról szóló sztorit, amelyből egy amerikai bázison játszódó voodoo kultusztörténetet kreált, és a sorozatba beépített egy arizonai nőről szóló tudósítást is: a nő azt állította, hogy denevérek szállták meg lakását, miközben odakint egy ufó körözött. *„Ebből egy denevér-epizód lesz.”*

Carter úgy gondolja, hogy a psziché feltáratlan területeire lépve, bibliai félelem és katasztrófaelképzelések tanyáznak. Ez az rejtett tartalék, amelyhez nyúl. S habár ő is idegenkedik tőlük, mégis áhítja hideg, homályos vizét. Kis üvegcsékben csempészi mintáit a felszínre, s azután cseppenként adagolja...

Carter mindent beleadó típus, aki a sorozat munkálatainak legapróbb részleteit is közvetlenül irányítja, a kitalálástól a megvalósításig, aki olyan jelentéktelen momentumokra is kényesen ügyel, hogy az ablakon átlebegő földönkívüli kézmozdulata élethű legyen. A társproducer *Raul* (a *Star Trek*ből) úgy látja, Carter az a rendező, aki minden egyes epizóddal önmagából is ad: *„Roddenberry volt még ilyen. Rob Reinerrel is évekig dolgoztam. De Carter mind közül a legenergikusabb és leghatásosabb.”*

A lírai hangvételű ufó–esetek után Carter szemmel láthatóan stratégiát váltott. Ahogy a nézettség elérte csúcsát, úgy kerültek elő egyre visszataszítóbb részletek. Epét váladékozó mutáns emberi májjal táplálkozó sorozatgyilkos, agresszív férgek az Anktarktisz jegéből vagy mint genetikai végtermék, szovjet tengeralattjáróról származó végbélnyílás-fejű emberforma lények. És a szájhagyományban élő történet is életre kelt a közöttünk inkognitóban tartózkodó idegen lényekről. Nem mintha Carter őrületbe akarná kergetni rajongóit. *„Egyszerűen azt szeretném, hogy a show jó legyen. Kell valami szokatlan, amivel ébren tartjuk a közönség figyelmét. Azt hiszem, tudok bánni ezzel a dologgal, tudom helyesen csinálni. Megszállottja vagyok ennek a show-nak. A lehető legtöbbet akarom kihozni belőle. Biztosan tudni akarom, hogy a legjobb történetet meséljük. Hogy a lehető legjobban mondtuk el, a legjobb színészekkel, a legjobb rendezésben, a legjobb előadásban, a legjobb helyen. Ha nem működik minden jól, könnyen hülyét csinálhatok magamból. Nagyon izgalmas létrehozni valami újat, amibe minden kreatív energiámat bele tudom adni. Látom, hogy létrejött valami, ami tetszik a nézőknek, és mi, alkotók is élvezzük.”* Azt sem titkolja azonban, hogy voltak vitái megbízóival, a Fox képviselőivel. Előfordult, hogy visszaküldték forgatókönyvét azzal a megjegyzéssel, hogy ezt a részt felejtse el, mert a hálózat számára elfogadhatatlan. Voltak kompromisszumok. *„A nekrofilnek szánt részt átírtam halálfétisre. De előfordult, hogy harcoltam, és végül nekem lett igazam, mert az epizód nagy siker lett. A show-t én találtam ki, így általában az utolsó szó is az enyém.”*

Az *X-aktákat David Duchovny* és *Gillian Anderson* is epizódról epizódra ellátják kézjegyükkel. Kivéve azokat a részeket, amikor Anderson – kihasználva, hogy Scully ufó-fogságba esett – világra hozta Pieper nevű leánygyermekét, akinek egyébként Carter a keresztapja. A barátságos természetű kreátor szoros

Chris Carter-vélemények

◆ A kormányzat embereiről, akik a sorozatban általában a rossz képviselői

– Csinálnak valami rosszat, ártatlan polgárokat rángatnak bele, aztán utólag bocsánatot kérnek, és azt hiszik, ezzel mindent rendbe hoztak. Ez a szokásos eljárás, és innen származhat az a sokakban élő gondolat, hogy a kormány nem szükségképpen a polgárok érdekeit képviseli.

◆ A számok jelentőségéről, a 8–2–5–1–7–ről

– A sorozatban minden számnak speciális jelentősége van, és ezek közül néhányat még hajlandó is vagyok megmagyarázni. A vasúti kocsik sorszámai sem véletlenszerűek. Itt ez a 8–2–5–1–7, ebből az 5–17 az adott rész írója, mármint *Fank Spotnance* feleségének a születéshónapja és napja. A 8–25 pedig rendezői debütálásom dátuma, az *X-akták* második sorozatával.

◆ A deformált emberekről

– Scully eljut abba a bizonyos járványkórházba, ahol rengeteg deformált embert talál, és a kormány ügynökei vagy talán egy rejtélyes szindikátus megbízottai elhitetik vele, hogy mindez a kormány titkos akciója. Ezzel csak fedezni akarják az általuk megbízott orvosokat, akik azt hiszik, Istent játszanak: genetikai kísérleteikkel meg akarják változtatni az embert.

◆ Mr. X-ről

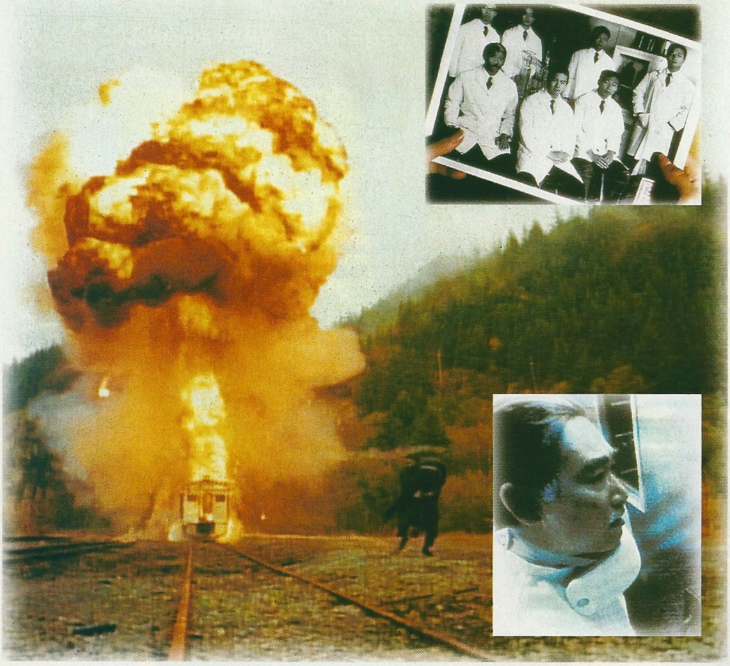
– Az ő Mulderrel való kapcsolatából, azt hiszem, hiányzik az a hűség és a bizalom, ami az elődjénél még megvolt. De ez a kapcsolat így sokkal érdekesebb, mert ahányszor csak X megjelenik, megeshet valami váratlan. Ő olyan fajta férfi, aki könnyen ránt fegyvert vagy könnyen használja az öklét, és ettől az egész történet egy kicsit veszélyesebb lett.

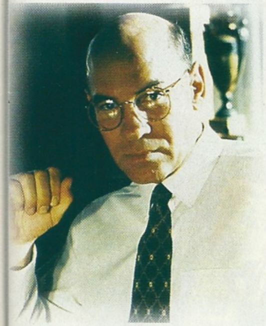
◆ David Duchovnyról

– A vonatra egy dublőr ugrott rá, nem David, de David maga mászott fel a vonattetőre. Persze jól be volt kötve, mindent nagyon biztonságosan csináltunk. Nem ez lenne a dolga, mégis jól csinálta, elejtette a mobiltelefonját, aztán ő mászott le a vonatba. Szerintem David hamarosan igazi mozi-akciósztár lesz. Nagyon jó erőben van, jól mozog és csöppet sem fél ezektől a feladatoktól. Igazán nagy színész.

◆ Rejtélyekről és igazságokról

– Igyekszem, hogy az *X-aktá*kban minden ténynek, minden válasznak és igazságnak két oldala legyen, mert így alakulhat ki a sorozat mitológiája. Az igazság összetett dolog, és mi ezt összetett módon mutatjuk be. Szeretem ráhagyni a nézőkre, hogy megpróbálják maguk kitalálni, hol állunk pontosan, mi az adott rész mitológiájának az üzenete, és merre tartunk. Ez az X-akták egyik fő vonzereje. Semmi sincs „megmagyarázva”, a legtöbb dolog többé-kevésbé homályban marad.
A nézőknek marad a bizonytalanság, és nagyon remélem, hogy szeretik ezt, és még többet akarnak belőle.

Az örök FBI-főnök

Az X-akták egyik fanatikus rajongója a sok közül

kapcsolatot alakított ki színészeivel. Forgatási szünetekben Duchovnyval fallabdázni szoktak. A jóképű színész különben két epizódban már társszerzőként is közreműködött. Carter – mint szerző – Muldert anyai nagyapjáról nevezte el, Scully pedig a Los Angeles Dodgers játékosáról, *Vin Scully*ról kapta nevét. Mulder nem egészen olyan, mint Cooper ügynök *(Kyle MacLachlan)* a *Twin Peaks*ből, de nem tagadható le a hasonlóság e két feltűnően intellektuális, nyitott FBI-alkalmazott között. Vagy még inkább mintha Carter Cooper tulajdonságait felosztotta volna Scully és Mulder között. A két skatulyából kihúzott, haladó szellemű, kiváló preferenciákkal rendelkező ügynök tartja mederben a mindenfelől támadó irracionálisat, és biztosítja a steril körülményeket a pártatlan vizsgálathoz. A hétköznapi és az újszerű tények ereje csap össze, felvillantva, hogy az egész fantasztikum mögött földönkívüli intelligenciák tudatos tevékenysége áll.

Ne feledjük – figyelmeztet Carter –, hogy a két sztár, *Duchovny* és *Anderson* is egy nagy csapat tagjai. *„Nincs Akta a különleges képhatásokért felelős Rob Maier nélkül... és hosszasan lehetne sorolni, ki mindenki milyen fontos szerepet játszik abban, hogy egy ilyen minőségi show-t sikerült összehozni."*

Az egyetlen dolog, ami Cartert manapság izgatja, az állandó kísérletezés stílussal és sztorival. Mi az, amitől tágra nyílik a szem, felszökik az adrenalinszint és leesik az áll? Mivel lehet még meglepetést okozni, ámulatba ejteni, melyik az a humbug vagy félelmetes párhuzam, amire még nem gondolt senki, amit még nem láttunk soha, sem felülről, sem alulról? Így alakulnak és állják meg helyüket akár játékfilmekként is Carter vegykonyháján az *X-akták* epizódjai.

„Nem lehet egyszerű véletlen, hogy az X-akták és az Internet egy időben jelentek meg a médiumok vonzáskörében" – véli Carter. *„Olyan nézőim vannak, akik okosak, ismerik a számítógépet és használják is. Tudom, hogy szeretik a filmjeimet. Minden héten figyelem az Internetet. Így rajta tartom ujjamat az informatika és a nézők pulzusán. Meghallom a kritikát, nemcsak a rosszat, hanem a jót is."*

Millenium a címe Carter egy másik sorozatának. Az Akták első négy éve volt az ismeretlenségből felbukkant Carter tűzpróbája, és győzött, hiszen sikerült valami igazán eredetit kitalálnia a világ televíziónézői számára, nem véletlen tehát a nyolcszoros jelölés az Emmy-díjra. A siker azt bizonyította, hogy nem mindenki fél megnézni olyan filmeket, amelyek fontos kérdéseket vetnek fel, gondolkodásra késztetnek, arra hogy hinnünk kell valamiben. A *Millenium az X-akták*nál kevésbé elvont történet egy idő előtt visszavonult FBI-nyomozóról, Frank Blackről *(Lance Henriksen)*, aki különös empátiával képes átérezni bűnözők gondolatait. Egy olyan bűnsor krónikája ez, ami felerősödik, amint egyre közelebb kerülünk az ezredfordulóhoz – amelyhez kötve egyes vallási jóslatok előre jelzik az emberiség végét. Az ezredvég olyan kínzó kérdéseket vet fel, amely önmagában is *X-akta*-titok. A *Millenium*ot azonban nem ajánlja mindenkinek a mindenes Carter, mert az az emberi pszichózis árnyoldalaival foglalkozik. De akinek tetszett *A bárányok hallgatnak*, annak ez is tetszeni fog – biztatja a nézőt. Aktái mellett ezután az új sorozatért is felel, melyet a Fox 2000-ig tervez folytatni.

„Nem alszom túl sokat. Bezuhanok az ágyba négy-öt órára, azután felkelek. És kevesebbet szörfözöm" – mondja. Csupán attól fél, hogy túl magasak lesznek az elvárások. *„Az X-aktáknak jót tett, hogy senki nem gondolt semmit. Sem engem, sem a sztárokat nem ismerte senki. Azon, hogy így sikerült, nemcsak a nézők lepődtek meg, hanem mi is."*

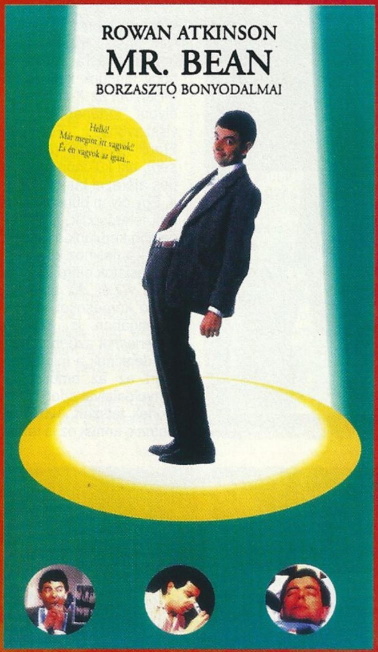
Varga Mária

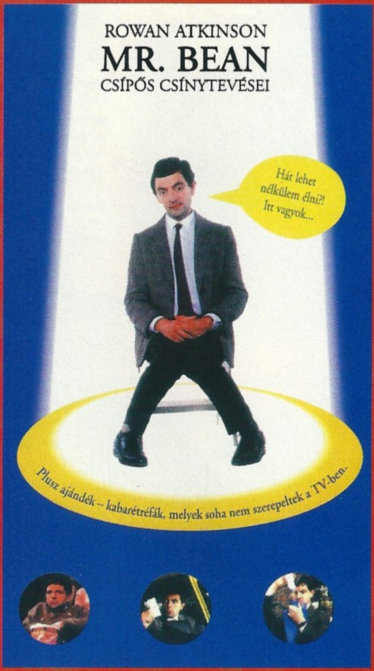
Nagy sikerek a PolyGram Videotól

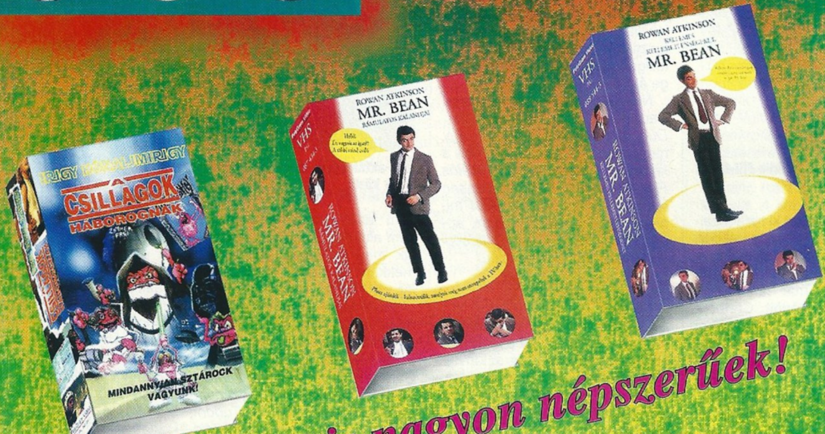
Újabb 2 rész a legnagyobb sikerű komédia sorozatból. Már megint Mr. Bean!

LEHET NÉLKÜLE ÉLNI?

NEM ÉRDEMES!

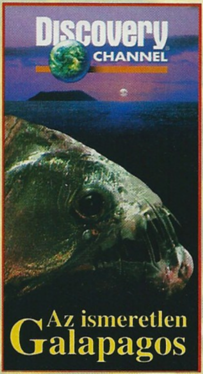

Továbbra is nagyon népszerűek!

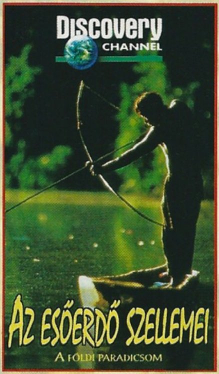
PolyGram Video

Már az üzletekben!

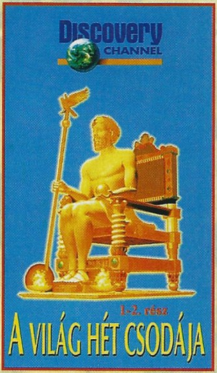
AZ ISMERETLEN GALAPAGOS

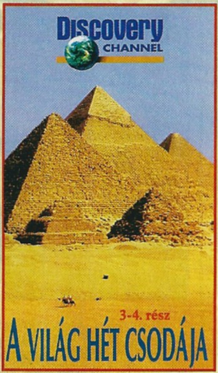
Több mint ezer kilométerre Ecuador partjaitól, olyan élővilág fejlődhetett ki a csendes-óceáni szigetcsoporton, amelyhez hasonló nincs a Földön. Darwin kései utódai most bemutatják nekünk ezt a legendás földi paradicsomot...

AZ ESŐERDŐ SZELLEMEI

Mit szólna, ha beutazhatná a világ legnagyobb védett esőerdejét? Ha olyan érintetlen természeti környezetben találhatná magát, ahol több állatfaj él, mint a Föld bármely más hasonló nagyságú területén? Ha láthatna egy kétméteres vidrát, amely a jaguárral is elbír? Mit szólna, ha találkozhatna az Esőerdő Szellemeivel?

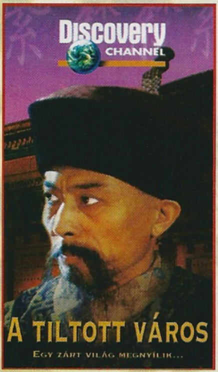

A NÉGYRÉSZES FILM KÉT VIDEOKAZETTÁN JELENIK MEG.

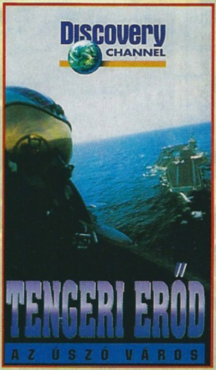
A VILÁG HÉT CSODÁJA

Ezek a fenséges és gigantikus építészeti remekművek még ma is ámulatba ejtik az embereket. A film készítői véghezvitték a lehetetlent: „újjáépítették" a csodálatos alkotásokat, és bemutatják nekünk a híres építmények történelemformáló szerepét.

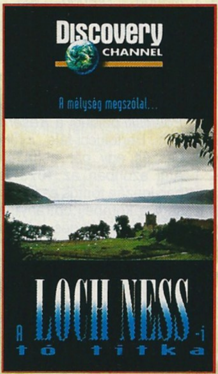
A TILTOTT VÁROS

A DISCOVERY Channel munkatársai elsőként filmezhették le a pekingi titokzatos „Tiltott Város"-t, a hatalmas kínai főváros szívét, amely hosszú ideig el volt zárva a külvilágtól...

TENGERI ERŐD

Szeretné tudni, melyik a világ legfurcsább, legkülönlegesebb városa? Segítünk: 300 méter hosszú, 24 emelet magas, 51 vadászrepülőt hordoz a fedélzetén, és ötezer ember úszó otthonául szolgál. A film bemutatja ennek a hatalmas úszó monstrumnak a csúcstechnológiáját és lakóinak mindennapi életét.

A LOCH NESS-I TÓ TITKA

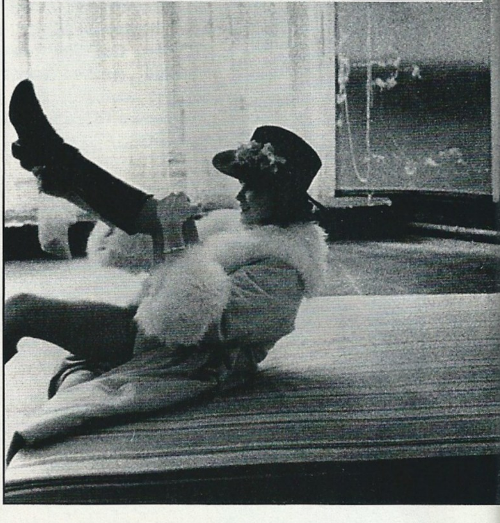
Szakértők egy csoportja megpróbálja megoldani a tó rejtélyét. A legkorszerűbb számítástechnikát is igénybe veszik, hogy felfedjék Nessie „személyazonosságát", és elvigyék Önöket a titokzatos tó mélyére egy hátborzongató utazásra, melynek során megdöbbentő tényekre derül fény...

További információk: Premier Video • Telefon: 33-55-728, Tel./Fax: 33-55-729

Leplezetlen szexualitás

Az utolsó tangó Párizsban

Ha egyszer megírnák a filmbotrányok, illetve a botrányos filmek történetét, előkelő fejezet illetné meg benne *Bernardo Bertolucci* 1973-as filmjét. A film történetében soha azelőtt nem ábrázolt rendező ennyi szexuális jelenetet a vásznon, arról nem is beszélve, hogy némelyik aktus

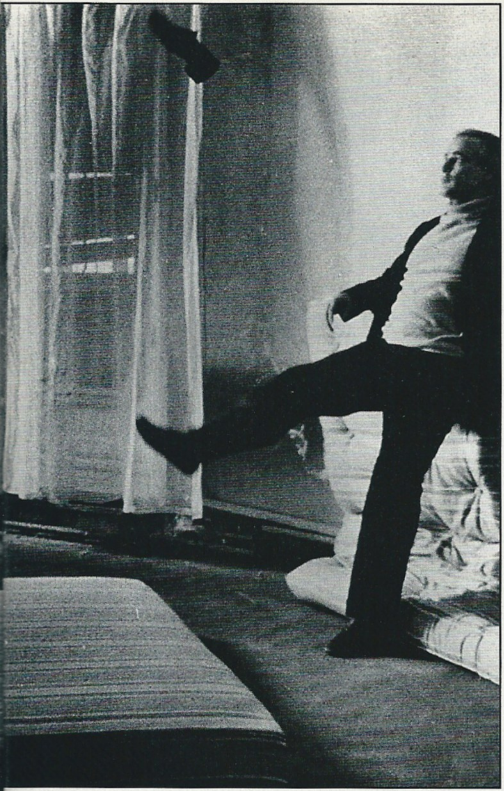

már-már perverznek tetszhetett a korabeli nézők számára. Nem kétséges: a leplezetlen szexualitás miatt szövődött a film köré a máig élő legenda. De ezt az állítást tovább pontosíthatjuk: a művet kísérő nemzetközi felháborodást annak idején talán még inkább az okozta, ahogy a rendező megmutatta a szexust: szemben a hagyományos ágyjelenetekkel – melyek szinte kivétel nélkül két ember szerencsés egymásra találását és szenvedélyes szerelmét voltak hivatva ábrázolni – itt minden gépszerűnek, elidegenedettnek, érzelemmentesnek, sőt időnként kegyetlennek hat.

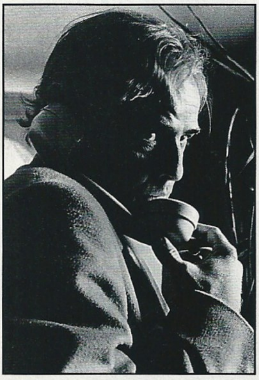
Középkorú amerikai férfi és fiatal francia nő találkozik véletlenül egy nagy üres lakásban – mindketten kiadó bérleményt keresnek maguknak. Semmitmondó beszélgetésük csak néhány percig tart; láthatóan nem különösebben érdeklik egymást. Ekkor azonban a férfi majdnem gorombán magáévá teszi a lányt, aki talán meglepetésében, talán a „Miért is ne?" hetyke gesztusával nem tiltakozik. Így kezdődik Bertolucci botrányfilmjének különös „szerelmi" története. Ahogy *Chaplin Modern idők*je azt mutatta meg, a munkás hogyan idegenedik el a munkaeszközöktől, illetve munkája termékétől, úgy az olasz rendező azt kívánta ábrázolni, hogy hőse, Paul, hogyan idegenedett el a szerelemtől, a legtöbb ember boldogságához szinte nélkülözhetetlen érzelmektől.

Ma már persze nem tűnnek olyan botrányosnak a legendaképző szexjelenetek Bertolucci filmjében. 1973 óta annyi mindent láttunk, hogy *Marlon Brando* és *Maria Schneider* kettősei egy fiatal néző számára akár szelíd nemi játszadozásnak is tűnhetnek. Bertolucci óta több nagy rendező készített bizarr filmeket a szerelmi intimitásokról. *Roman Polanski* például a *Keserű méz*ben Bertolucci-féle nyíltsággal beszélt egy pár nemi életéről. Ami azonban az 1973-as filmben igazán fontos és jelentős, az sem a korabeli botrányt, sem a későbbi esetleges párhuzamokat nem érinti. Ugyanis a felszínes közvélekedéssel ellentétben Bertolucci filmje nem a szexről szól. Még csak nem is az elidegenedett testi szerelemről vagy valami hasonló, hatásosan megfilmesíthető tucattémáról. *Az utolsó tangó Párizsban* a fentieknél sokkal inkább beszél a közömbösség és brutalitás mögötti érzelmekről, egy férfi lelkének mélyvilágáról, melyet homályba borít mindaz, amit partnere, Jeanne, illetve a néző a felszínen észlelni képes.

Az esztétikai hatás, amit a kiváló olasz rendezőnek és operatőrének, *Vittorio Storaró*nak sikerül elérnie, részletesebb elemzést igényelne. Most és itt csak annyit: *Az utolsó tangó...* az átlagos mozinéző érzelmeire ható alkotás volt elsősorban. E hatást azzal sikerült kiváltania, hogy főhőse szélsőségesen ellentétes érzelmeket mutatott, s a nézőt állandóan arra kényszerítette, hogy módosítsa róla kialakított véleményét. Paul az egyik percben brutális szexőrültnek tűnik, de néhány pillanattal később szánandó és szerencsétlen ember benyomását kelti, aki állandó fizikai és lelki számkivetettségben éli életét, s akit annyira megvert a sors, hogy vágyát egy másik személy, egy értelmes párkapcsolat után csak bizarr és felháborító gesztusokban tudja kifejezni. Paul megtörettetését jelképesen érzékelteti a film nyitóképe: a férfi magányosan sétál a párizsi utcán, mely hidegséget lehel magából. Az utca felett elrohan egy vonat, megijesztve a magányos sétálót, aki egy káromkodással intézi el a dolgot. Paul szinte leválik környezetéről: semmi lényegi kapcsolatot nem tart a világgal, s amikor megismerkedik a fiatal Jeanne-nal, az se barátja, se partnere nem lesz, a férfi a lányt szexuális tárgynak használja. De mint ahogy Paul egész jelleme – Bertolucci fokozatosan kinyitja előttünk – paradox érzésekből és tulajdonságokból áll, úgy az is kiderül, hogy a lány kiszolgáltatottsága és alávetettsége látszólagos. Hiába a férfi brutális közeledése, határozottsága, ellentmondást nem tűrő elidegenítő parancsai (nem engedi meg a lánynak, hogy személyes kérdéseket tegyen fel neki, még egymás nevét se tudhatják), ő az, akinek igazából szüksége van a másikra, ő a sebezhetőbb és a sebzettebb. Jeanne csak belemegy egy játékba, melyben történetesen szexuális kiszolgáltatottat játszik. Paul számára azonban tétje van a viszonynak. Ha job-

ban odafigyelünk, azt láthatjuk, hogy a férfi az, aki valójában ki van szolgáltatva partnerének, s nem fordítva.

Paul élete a történet kezdetén vált végképp üressé és értelmetlenné, de mi ezt csak később tudjuk meg. Francia felesége, aki miatt a férfi az önkéntes párizsi száműzetést választotta – sohasem derül ki pontosan, miért, csak találgathatunk –, öngyilkos lett. Paul rideg álarcot vesz magára, s csak akkor látjuk elgyengülni, amikor egyedül marad felesége felravatalozott holttestével. Még mindig halálosan szereti az asszonyt, aki egy szállodának álcázott kupleráját vezetett és szeretőt tartott. A filmnek alighanem ez a nagyjelenete: Marlon Brando beszélgetése egy halottal. Brando itt nagyot alakít: az álarc lehull róla, úgy társalog az asszonnyal, mintha az még élne. Brando alakításában ott a remeklés, hogy mindkét Pault a legnagyobb természetességgel tudja közvetíteni felénk. Természetesen viselkedik Jeanne-nal való furcsa kapcsolatában és természetes akkor is, amikor a halott asszonyhoz beszél. Nem véletlen, hogy a természetességet képviselő Paul megütközik a kisminkelt halotton. Idegen számára felesége műszempillája és bepúderezett arca. Míg élt, sose használt ilyesmit. Paul zokogásba fulladó monológja a modern filmtörténet egyik legszebb szerelmi vallomása. A férfi tragédiája az, hogy felesége halála után már semmi nem képviselhet értéket a számára. Jeanne-ba mégis minden erejével kapaszkodik, noha látja, hogy nem illenek össze, s a lány azt is bejelenti, hogy nemsokára férjhez megy. A halott feleségnek mondott nagymonológ azt is világossá teszi, hogy Brando-Paul küzdelme egy mentő párkapcsolatért merő hiábavalóság. A több kritikus által kifogásolt befejezés innen nézve nem is annyira banális vagy nevetséges. Paul sorsa a film első kockájától kezdve meg van pecsételve, úgyhogy természetes, hogy a film végének Paul elbukását kell érzékeltetnie. Inkább azt mondhatnánk, hogy a befejezés nem kevésbé megrázó, mint a film korábbi részei: Paul, szakítva addigi ridegségével és durvaságával, űzőbe veszi a lányt, utcákon-tereken rohan utána, Jeanne azonban ekkorra már kiszállt a játékból. A műsornak vége, tehát Paul is véget kell hogy érjen, méghozzá épp akkor, amikor a zárkózottság és személytelenség, tehát mindaz, ami a kapcsolatot elidegenedetté tette részéről, eltűnt belőle. Paul tipikus vesztes, a film pedig egy végleges és visszafordíthatatlan emberi csődhelyzetről készült látleletnek is felfogható.

Minthogy a történet két ember kapcsolatáról szól, a viszonyt érdemes Jeanne felől is megközelíteni. Tapasztalatlan és fiatal még, akinek az életéből teljesen hiányzik a legtöbb fiatal lány számára oly fontos kaland. Vőlegénye, Tom csak részben felel meg neki. A fiút *(Jean-Pierre Léaud)* maximálisan leköti munkája, valamiféle cinema vérité-vel* kísérletezik. A lánnyal való viszonyáról forgat filmet, s amikor a kamerák előtt közeledik kedveséhez, az nem tudja eldönteni, a közeledés neki vagy a színésznőnek szólt-e. A polgárlány Jeanne tulajdonképpen unatkozik a fiatal filmrendező mellett, ez (is) motiválhatja Paullal való afférját. A látszatokra épülő életben csak a szexjelenetek azok, amelyek valóságosak, amelyek önmagukkal azonosak. Paul teste jelenti számára az igazi cinema vérités. Jeanne nagyjából ennyit érzékel titkos viszonyából. A férfi lelkéhez nem tud közel férkőzni, ehhez nem elég érzékeny és értelmes. Paul megfejthetetlen titok marad a számára, olyan titok, amelynek megfejtése nem is igazán vonzotta a lányt. A rejtélyek rejtélyek maradnak a néző számára is. Nem derül ki, miért kellett az asszonynak a Paulnál kevésbé vonzó szerető és hogy miért lett öngyilkos. Arra se kapunk választ, Paul miért nem tér vissza hazájába. A megválaszolatlan kérdések – Bertolucci értelmezésében – nem várhatnak szóbeli választ.

Csak a kép, s esetleg *Gato Barbieri* szép filmzenéje az, amely sejtetheti a választ.

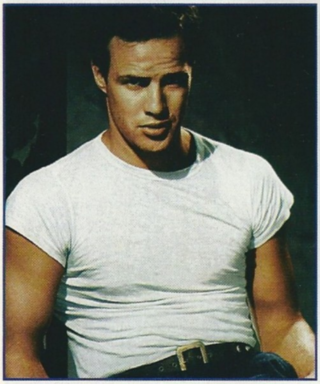
Máté J. György

* cinéma vérité = francia kezdeményezésű filmművészeti irányzat az 1960-as években, amely rejtett kamerákkal és rendezői beállítás nélkül a valóságos élet megjelenítésére törekszik (Bakos Ferenc: Idegen szavak és kifejezések szótára)

Marlon BRAN

Vele szemben senki sem maradhat közömbös. Akik szeretik, színészi képességeiről beszélnek áhítattal: kinek *A rakparton* (On the Waterfront) című 1954-es *Elia Kazan*-film főszereplőjeként, kinek *A keresztapa* pocakos maffiafőnökeként, másoknak *Az utolsó tangó Párizsban* önemésztő, bűntudattal és öngyűlölettel teli hőseként tetszett a legjobban.

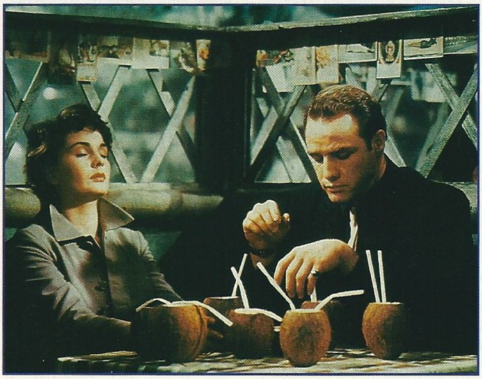
Persze olyan rajongói is akadnak az idősebb nemzedékekben, akik számára fiatalkorukban ő jelentette az abszolút férfiideált. Mindkét pozitív elfogultság érthető. Mert egyrészt *Marlon Brando* alakításai valóban figyelemreméltóak, még azok számára is, akik óvatosabbak a dicsérő kritikákkal; ha pedig az lenne a feladat, hogy válasszunk ki a háború utáni amerikai film történetéből egyetlen kultikus férfiszemélyiséget, valószínűleg rá esne a választás. S joggal. Hiszen pályáját korábban kezdte, mint a korán meghalt *James Dean*, aki legendáját két filmnek és a karambolozó Porschénak köszönheti. Brando volt az, aki hatott Dean játékára, mint ahogy a későbbi férfisztárok közül is nem egyre. *Paul Newman* egyes alakításai mögött éppúgy ott érezzük Brando jelenlétét, mint *Robert DeNiro* játékában. Marlon Brando tehát az új amerikai film egyik kulcsfigurája, vonzó, ellenszenves és izgalmas alkat, akinek hajlamosak vagyunk egyértelműen rossz alakításait is megbocsátani. Aki például az 1979-es *Apokalipszis most*ban látta először, indokoltan tehette fel a kérdést egy idősebb mozilátogatónak: ez hát az a nagy és legendás színész? Hiszen alig vannak gesztusai, jószerivel érteni sem lehet, amit motyog, én ugyan el nem hiszem neki, hogy ezeket végeztet ki kegyetlen módon a dzsungel közepén. A diktátorok nem olyanok, mint a filmbeli Kurtz.

A vágy villamosa – Brando 1951-ben

Való igaz, a Kurtzöt eljátszó Brando motyogott és keveset mozgott, haldokló oroszlánra emlékeztetett. De amit csinált, jól csinálta. Hálátlan mellékszerepet is hitelesen tudott megformálni, s erre *Francis Ford Coppola* Apokalipszisa jó példával szolgál. Azoknak, akik hiteltelennek gondolták Kurtz személyét, el kellene olvasniuk *Joseph Conrad A sötétség mélyén* című kisregényét, a filmet ihlető remekművet, hogy megértsék, milyen különös karaktert kellett itt Brandónak megformálnia.

Teaház az augusztusi Holdhoz (1956)

A lázadó bőrdzsekis

De azokról se feledkezzünk el, akik nem hívei Marlon Brando művészetének. Az ő érveik is tartalmaznak részigazságokat. Vádként szokott elhangzani vele szemben, hogy általában nem szeretni való alakokat formál meg filmjeiben. Az ötvenes években, amikor a színész filmes karrierje elkezdődött, lázadó, pontosabban vakon lázadó alakokat játszott el. *A vad* (The Wild One) című korai filmje (a magyar származású *Lazlo Benedek* rendezése) példázza ezt az arcát, mely a fiatal Brando szinte levethetetlen maszkjává rögzült. Ez a figura, mellyel megalkotta az 50-es évek bőrdzsekis motoros lázadóját, hatott olyan elevenen *James Dean*re és más korabeli amerikai filmcsillagokra.

Brando, a lázadás szimbóluma 1924. április 3-án, francia eredetű családba született (a család neve egykoron Brandeau volt), egy amatőr színésznő és egy ügyvéd gyermekeként. Problémás kölyök volt, ezért apja katonai iskolába íratta be, ahonnan azonban megszökött. Csavargásai New Yorkban értek véget, ahol csatlakozott az Actors Studio nevű művészcsoporthoz. Első filmjét *(Az emberek)* 1950-ben forgathatta le, majd nem sokkal később *Elia Kazan* őt választotta Stanley Kowalski szerepére *A vágy villamosa* című filmjében. Amit megtanult *Lee Strasberg*től és *Stella Adler*től a színészetről, azt fejlesztette tovább. Brando korai filmjeiben vissza-visszatér a társadalom ellen tüntető, sorsát rabláncnak érzékelő hőstípus, aki a háborút épp hogy csak kiheverő, s máris a hidegháborús érába csöppent Amerika több égető problémáját fejezte ki ezzel. Nem véletlen, hogy a *Konsztantyin Sztanyiszlavszkij* színészelméletén felnőtt, tehát az érzelmi expresszivitást és a színészi játék hitelességét valló Brando diadalmenetét éppen *Kazan* rendezése, *Tennessee Williams A vágy villamosa* című

DO

Brando és az Oscar-díj:

A legjobb férfi főszereplő:
A rakparton (1954),
A keresztapa (1972)
Jelölései a legjobb férfi főszereplő kategóriában:
A vágy villamosa (1951),
Viva Zapata! (1952),
Julius Caesar (1953),
Sayonara (1957),
Az utolsó tangó Párizsban (1973).
Jelölése a legjobb férfi epizódszereplő kategóriában:
Forrongó évszak (1989)
Brando, mindenki legnagyobb elképedésére, nem vette át személyesen A keresztapáért járó aranyszobrocskát. A díjkiosztó gálára maga helyett egy indián lányt küldött, hogy ezzel hívja fel a figyelmet az indiánok hátrányos megkülönböztetésére.

A vad (1953)

drámájának feldolgozása alapozta meg, melyben az ellentmondásos ösztönlény, Stanley Kowalski figuráját játszotta el. Már Broadway-karrierje is e műhöz köthető: 1947-ben ezzel az alakítással tűnt fel a New York-i színházi életben (a mű maga is ekkor keletkezett), majd négy évvel később filmen is ő formálta meg Stanleyt, s ezzel megcsinálta második szerencséjét.

A nyers férfierő jelképe

A hatvanas évek fordulóján még csak a harmincas évei közepén járó Marlon Brando azonban nem akart egy életre azonosulni ezzel a fiatalkori szereptípussal. Egy évtizedébe került, hogy lehántsa magáról a régi imázst, és megteremtse érett korának újabb Brando-arcát, a kiábrándult vagy éppen kiégett férfit, aki csalódottsága ellenére a nyers férfierő jelképe marad. Ez az elemi energia árad Don Corleonéból, a maffiavezérből, Paulból, a középkorú csendes amerikaiból, aki feleségét elveszítve a szexualitás rafinált formáiba menekül (*Az utolsó tangó Párizsban),* valamint Kurtz figurájából, a kambodzsai őserdő filozofikus tömeggyilkosából, érett korának három talán legjellemzőbb szerepéből. A lázadó ifjú és az érett-kiégett Brando-portré között azonban van egy harmadik, átmeneti kép is, melyet egy háborús film, az 1958-as *Oroszlánkölykök* (The Young Lions) képvisel. A tíz évvel korábban keletkezett *Irwin Shaw*-regény bestseller lett, s nemcsak hazájában. A második világháborúról talán sohasem írtak gördülékenyebb, olvasmányosabb történetet. A mese három tiszt – két amerikai és egy náci – sorsát kíséri figyelemmel párhuzamosan. Brando a regénynél persze értéktelenebb filmváltozatban a síoktatóból lett náci tisztet alakítja. A jellemek galériájában Brando képviseli a megtévedt, kissé összezavarodott idealistát, szemben a „született gyilkos" *Maximilian Schell* alakította tiszttel. Brando többi partnere sem kezdőként került *Edward Dmytryk* filmjébe: a két amerikai tisztet *Dean Martin* és *Montgomery Clift* játssza.

Julius Cesar (1953)

Üldözők (1966)

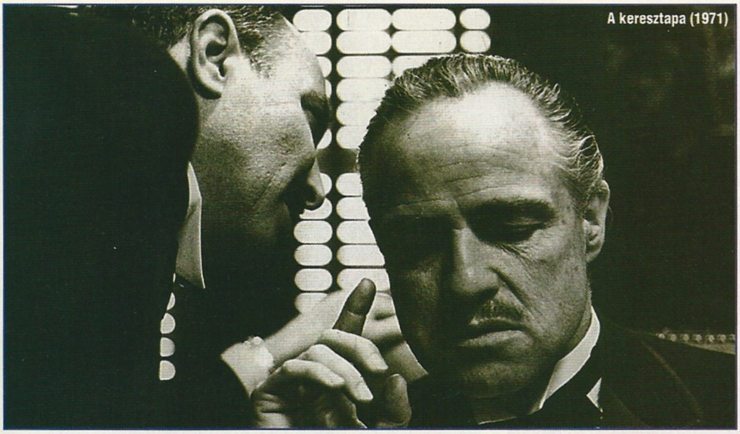
Dajkamesék hölgyeknek (1964)

Marlon Brando játékfilmjei:

Az emberek (The Men, 1950) r.: Fred Zinnemann
A vágy villamosa (A Streetcar Named Desire, 1951) r.: Elia Kazan
Viva Zapata! (1952) r.: Elia Kazan
Julius Caesar (1953) r.: Joseph L. Mankiewicz
A vad (The Wild One, 1953) r.: Laslo Benedek (Mokép Videókiadó)
Desirée (1954) r.: Henry Koster
A rakparton (On The Waterfront, 1954) r.: Elia Kazan
Guys and Dolls (1955) r.: Joseph L. Mankiewicz
Teaház az augusztusi Holdhoz (The Teahouse Of The August Moon, 1956) r.: Daniel Mann
Sayonara (1957) r.: Joshua Logan
Oroszlánkölykök (The Young Lions, 1958) r.: Edward Dmytryk
Orfeusz alászáll (The Fugitive Kind, 1959) r.: Sidney Lumet *(Intervideo)*
A félszemű Jack (One-Eyed Jack, 1961) r.: Marlon Brando
Lázadás a Bountyn (Mutiny On The Bounty, 1962) r.: Lewis Milestone
Csúnya amerikai (The Ugly American, 1963) r.: George H. Englund
Dajkamesék hölgyeknek (Bedtime Story, 1964) r.: Ralph Levy
The Saboteur, Code Name Morituri (1964) r.: Bernhard Wicki
The Appaloosa (1966) r.: Sidney J. Furie
Üldözők (The Chase, 1966) r.: Arthur Penn *(InterCom)*
A hongkongi grófnő (A Countess From Hong Kong, 1967) r.: Charlie Chaplin
Reflections In A Golden Eye (1967) r.: John Huston
Candy (1968) r.: Christian Marquand
Queimada! (1969) r: Gillo Pontecorvo
The Night Of The Following Day (1969) r.: Hubert Cornfield
A keresztapa (The Godfather 1971) r.: Francis Ford Coppola *(UIP–Duna Film)*
Éjszakai jövevények (The Nightcomers, 1971) r.: Michael Winner *(Mokép Videókiadó)*
Az utolsó tangó Párizsban (L'ultim tango a Parigi, 1973) r.: Bernardo Bertolucci *(Intervideo, InterCom – 1996. február)*
Missouri fejvadász (The Missouri Breaks, 1976) r.: Arthur Penn *(Intervideo)*
Superman (Superman 1978) r.: Richard Donner *(Mokép Videókiadó)*
Apokalipszis most (Apocalypse Now, 1979) r.: Francis Ford Coppola *(Mokép Videókiadó)*
A formula (The Formula, 1980) r.: John G. Avildsen
Forrongó évszak (A Dry White Season, 1989) r.: Euzhan Palcy *(InterCom)*
Az újonc (The Freshman, 1990) r.: Andrew Bergman *(InterCom)*
Kolumbusz, a felfedező (Christopher Colombus – The Discovery, 1992) r.: John Glen *(Mokép Videókiadó)*
Don Juan De Marco (1995) r.: Jeremy Leven *(Flamex Video)*
Dr. Moreau szigete (The Island Of Doctor Moreau, 1996) r.: John Frankenheimer *(már a mozikban, jön videón: Flamex Video)*

A különc

Mintha a kritikusok is jelezni kívánták volna, hogy tisztelettel adóznak az ifjú Brando teljesítményeinek, de az újabb korszakot is méltányolják: 1954-ben Oscar-díjjal jutalmazták *A rakparton*ban nyújtott teljesítményét, majd 1972-ben ismét megkapta a rangos kitüntetést a Don Corleone-szerep eljátszásáért. A színész tehát nem panaszkodhat holmi mellőzöttségre. Eddigi pályája során hét alkalommal jelölték Oscarra, a filmrendezést is kipróbálhatta (*A félszemű Jack,* 1961), s mintegy negyven filmben kapott szerepet. Hogy ez a szám nem nagyobb, arról valószínűleg egyedül Marlon Brando tehet. Ha a vele nagyjából egykorú világsztárok filmográfiáiba tekintünk, azt látjuk, hogy Brando valóban viszonylag keveset filmezett: a nála csak egy évvel fiatalabb, 1925-ben született *Tony Curtis* eddig vagy száz filmben vett részt; a szintén 25-ös születésű *Paul Newman* mintegy hatvanban; a 27-es *Roger Moore* nagyjából annyi filmen szerepelt, mint Brando; a 29-es *Max von Sydow* sokkal szorgalmasabb volt, körülbelül nyolcvan filmet tudhat maga

A keresztapa (1971)

mögött; a 30-as *Sean Connery* pedig a hatvanadik filmje körül tart. Brando *Az utolsó tangó...* óta rendszeresen tesz olyan kijelentéseket, hogy végleg visszavonul a filmezéstől, de valahogy sohasem sikerül állnia a szavát. Néhány évenként újabb és újabb filmekben tűnik fel, még komikus szerepet is láthattunk tőle (*Missouri fejvadász,* 1976), máskor pedig a polgári jogok bajnokát játszotta el egy délafrikai témájú filmben (*Forrongó évszak,* 1989). A kilencvenes évek elején egyszerre két Kolumbusz-produkció is versengett. *John Glen* rendezte meg a gyengébbik, ifjúsági kalandfilm szintjére süllyedt filmet, melynek talán egyetlen érdeme volt, hogy egy epizódszerepre sikerült szerződtetni Brandót. Az ötmillió dolláros gázsi ismét a kamerák elé csábította az időközben igencsak elhízott művészt. (Csaknem másfél évtizeddel korábban a producereknek 3 millió dollárt is megért tízperces fellépése a *Superman*ben.)

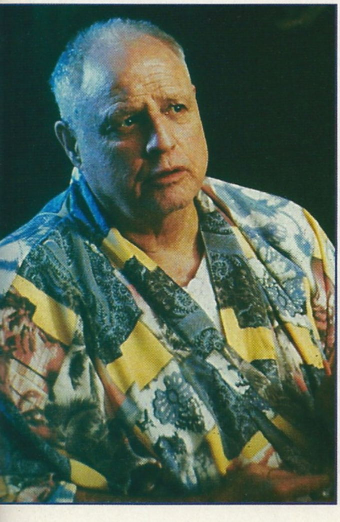
Brando különc életmódja eközben állandó témát nyújtott a sajtónak. Feleségeitől kilenc gyermeke született. Nagy port kavart, amikor *Cheyenne* nevű lánya vőlegényét *Christian* fia meggyilkolta. A bűnügy *Cheyenne* öngyilkosságával végződött. A családi dráma felkavarta a színész életét. Brando élete, sikertörténete izgalmasabb, mint bármely filmforgatókönyv, valóságos regény, melyet 1994-ben meg is írt: önéletrajzi munkája *Songs My Mother Taught Me* címmel látott napvilágot.

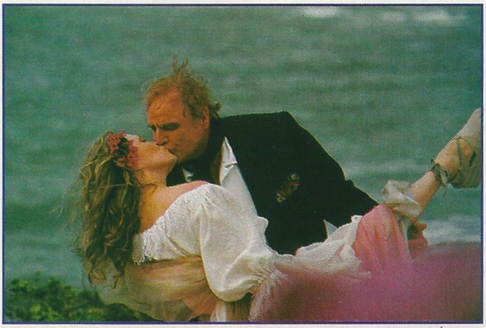
Dr. Moreau és dr. Mickler

A sikertelen Kolumbusz-film után az utóbbi egy-két esztendőben szerencsére nevéhez méltó szerepekre is vállalkozott. 1995-ben készült el a *Don Juan De Marco* című romantikus film, melyben *A keresztapa* óta először dolgozott ismét együtt *Francis Ford Coppolá*val. Igaz, Coppola a művet ezúttal társproducerként jegyezte. A *Jeremy Leven* által írt és rendezett műben Brando dr. Jack Micklert játssza, a kiégett, nyugdíjazás előtt álló pszichiátert, akinek sikerül lecsalnia egy reklámtábla tetején egyensúlyozó és karddal hadonászó, szerelmi bánatába beleőrülő fiatalembert, aki maszkban és köpenyben azt állítja magáról, hogy ő Don Juan. Johnny Depp alakítja a hősszerelmest, akinek valójában köszönhető Brando játéka. A szereplő kiválasztott Depp ugyanis azzal a kéréssel fordult az író-rendezőhöz, hogy Marlon Brando formálhassa meg dr. Micklert, mert szerinte ő a legalkalmasabb a szerepre. Leven félve mutatta meg a színészóriásnak a forgatókönyvet, akinek tetszett a mű és – meglepetésre – igent mondott az ajánlatra. A doktor Don Juannal folytatott beszélgetései során rájön arra, hogy a fiú épelméjű, belőle árad a szenvedély, a szerelem tüze, s eközben döbben rá, hogy feleségéhez *(Faye Dunaway)* fűződő viszonyán is változtatnia kellene.

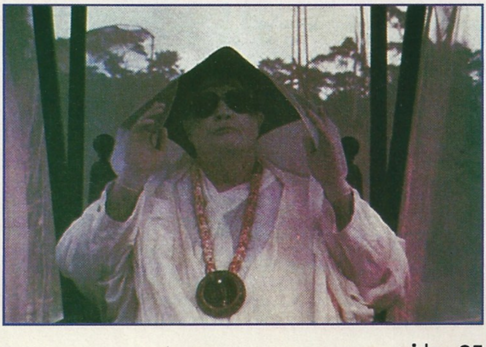
Legújabb filmje a *Dr. Moreau szigete,* melyet *H. G. Wells* sci-fi regényéből *John Frankenheimer* forgatott. Ebben Brando formálja meg a megszállott génsebészt, dr. Moreau-t, aki a Csendes-óceán egy távoli szigetén szélesre tárja a pokol kapuit: titkos és veszélyes DNS-kísérlete során állati életformákból félig ember fenevadakat „kreált" A szigetre vetődő ENSZ-diplomata tanúja lesz dr. Moreau barbár kísérleteinek, melyek célja egy tökéletes életforma megteremtése. A különös és addig látszólag békés teremtmények azonban egy napon mesterük ellen fordulnak és a természet egyensúlya végleg felborul...

A most 72 éves színész a filmművészet egyik legnagyobb, kultikus alakja. Magánéleti kudarcai, bánatai, nem hétköznapi viselkedése, botrányai sem tudják elhomályosítani művészi értékeit, melyeket ha alkalmanként (nem is oly) aprópénzre váltott is, legjelentősebb alakításai ott maradnak a filmszeretők örök emlékezetében.

Don Juan De Marco (1995)

Brando eddigi utolsó filmje: Dr. Moreau szigete (1996). Megszállott génsebészként tizenhét éven át kísérletezik az emberré formálódó állatteremtményeivel, míg azok egy napon ellene fordulnak

Nagy tervek a minőség jegyében

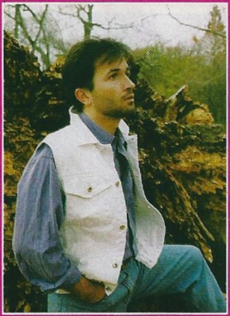
Popdzsungel a kábelcsatornákon!

Még csak májusban lesz egy éve, hogy a budapesti kábeltelevíziós csatornákon felhangzott az azóta már jól ismert szignálzene, de a popmuzsika kedvelői e rövid idő alatt is ráhangolódtak a *Popdzsungel* című félórás könnyűzenei magazinra. A szerkesztő-műsorvezetőt, *Birkás Attilát* a jelenről és a stáb jövőbeni terveiről faggattuk.

– Először is visszakanyarodnék a kezdetekhez, hiszen több jó barát nevét is meg kell említenem, akik segítették a műsor létrejöttét, illetve folyamatos működését. Elsőként a H&H Kft. vezetője, *Homonnai István* adta meg a startjelet, és a cég keretein belül működő *Carmen Zeneklub* azóta is a Popdzsungel fő támogatója. A szűken vett stáb tagja *Tóth János* operatőr, akivel ketten „készre csináljuk" a műsort, egyébként ő vágó is a produkcióban. *Olaj Ferenc* a lelkes producerünk, aki amellett hogy Homonnai úrral együtt hétről hétre sikerrel próbálja életben tartani a *Popdzsungelt*, a műsor rendezésében is szívesen részt vállal.

– Hol volt látható először a műsor?

– Az Óbuda Tv „adoptált" minket, amiért köszönet *Sebeők Ágnes*nek és a szerkesztőség tagjainak. Külön említeném a mi kis összekötőtisztünket, *Pánczél Krisztinát*, aki az adással kapcsolatos minden problémánkat orvosolja.

Egy ismerős arc a kábelcstornákról: Birkás Attila műsorvezető-szerkesztő

– Arról is hallani, hogy nagy fejlődés előtt áll a műsor...

– Igen, az Újpalotai Tv is sugározza műsorunkat, és más kerületek érdeklődését is tapasztaljuk. Ezzel együtt szeretnénk lépni egy nagyot, egy országos, sugárzó tévéállomás felé. Lehet, hogy éppen az óbudások segítségével...

– A műsor tartalmát milyen elvek alapján szerkeszted? Kik a vendégek?

– Demokrácia van, így a pop és a rock egyaránt belefér. Döntő fontosságú, hogy jó a kapcsolatunk a hanglemezkiadókkal, különösen az *EMI–Quint*tel és a *Warner–Magneoton*nal, szívesen küldik forgatásainkra sztárjaikat, és a születő produkciókról is értesítenek. A félórás adásban általában három vendégünk van, de jelentősebb események, koncertek előtt portréműsort is készítettünk már *(Demjén, Pataky, Fenyő)*.

❖

A műsor kéthetente, hétfőn esténként jelentkezik heti két ismétléssel. A Popdzsungel alkotói szívesen várják zenészek, hirdetők, további partnerek jelentkezését is telefonon (06-30-24 88-75) vagy faxon (457-3823).

(X)

A FÜMOTÓ ÚJDONSÁGAI

ÚJ CÍMÜNK:

FÜMOTÓ KFT

1149 Budapest, Várna u. 12.
Tel.: 384-2117, 364-2068

CÉGMUTATÓ®

CÉGINFORMÁCIÓS ADATTÁR

CÉGFORMA • NÉV • CÍM • TELEFON • FAX • BANKKAPCSOLATOK • TEVÉKENYSÉG • TERMÉKEK SZOLGÁLTATÁSOK • KÜLFÖLDI PARTNEREK • TELEPHELYEK • MIT? • HOL? • KERES-KÍNÁL

...INFORMÁCIÓ MINDENRŐL MINDENKINEK MINDENNAP

ITT HIRDETHET IS...
és képessége szerint
DOLGOZHAT IS...

AZ ÖN SIKERE

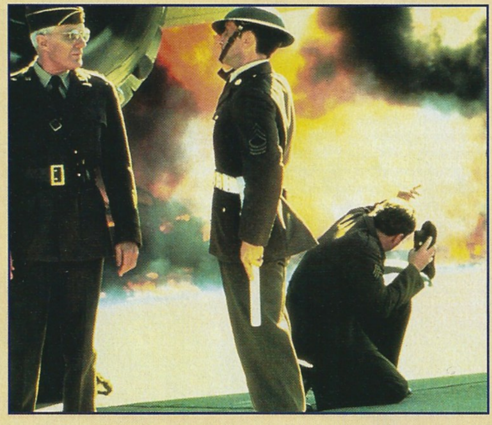
ÉGMUTATÓ

A PARTNER

✆ (60) 411-603, 185-2602
Fax: 205-6368, 251-6063
✉ 1519 Bp., Pf.: 248

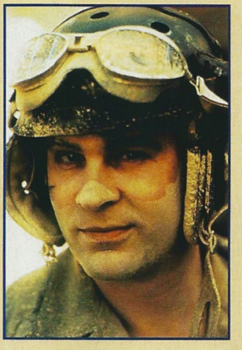
Magyar Gazdasági GÉGMUTATÓ Társaság
Budapest III., Kalászi u. 2.

Meztelenek és bolondok

1941. december 7-én, a Pearl Harbour-i amerikai haditengerészeti támaszpont fölött hét óra ötvenöt perckor másodszor kelt fel a Nap. Japán felségjelet viselő repülőgépek zúdultak a kikötőre, hogy megkezdjék véresen látványos színjátékukat. A három támadóhullámban érkező gépek iszonyatos pusztítást vittek végbe. Az amerikai flotta romokban hevert, kétszázharminc repülőgép megsemmisült, a halottak száma meghaladta a négyezret. A hadüzenet nélküli támadással Japán megtette a legsúlyosabb lépést a nagybirodalmi terve megvalósítása felé vezető úton: elhatározta, hogy összeméri erejét az Egyesült Államokkal.

Pearl Harbour azonban csak az első volt a sorban. Hat nappal később újabb csapásra készülődött a császári flotta egyik tengeralattjárója. Mert az igazi kegyelemdöfés az lenne, ha elpusztítanák Hollywoodot. Minden esélyük meg is van erre. A navigálás kitűnően sikerült, a periszkópon egy meztelenül fürdőző Los Angeles-i szépség akad fönn. Ráadásul a városban teljes a felfor-

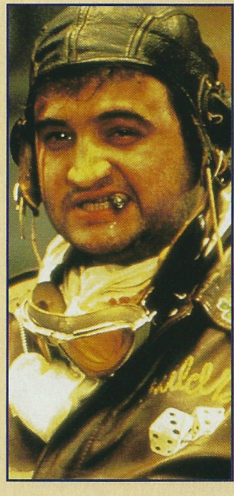

dulás, a pánikba esett kaliforniaiak a sárgák inváziójától tartanak. Miközben folynak a védelmi előkészületek, katonák özönlik el a köztereket, de különösen a vendéglőket. Fokozott harckészültségüknek hála, menten ütőképesek lesznek, ha csinos nő akad a közelben. Az izgalom és a helyzet csak fokozódik, amikor kiderül, hogy táncverseny lesz este.

Miközben *Tosiro Mifune* azon töri a fejét, hogyan mérje az első csapást a megátalkodott jenkikre, azok sikeresen megvívják kis magánháborújukat. Eszeveszett kavarodás veszi kezdetét, melyben mindenki leteszi névjegyét. Tömegverekedés tör ki a táncterem-ben, ahol kő kövön nem marad. A botrány folytatódik, vidám csontzene és hangos sikolyok töltik be az utcákat és a tereket. Az egyik őrmester a lopott tankkal nekilát a város elsötétítésének, ripityára lövi a Hollywood Boulevard fényesen kivilágított Mikulás-dekorációit. Ezalatt a harci lázban égő, őrült vadászrepülő a felhőkarcolók árnyékában, mélyrepülésben üldözi a nem létező ellenséges gépet. A káosz teljes, miközben a védelem legfőbb parancsnoka kedvenc Disney-rajzfilmjét nézi a moziban, festékgyárat tesznek a földdel egyenlővé, házak omlanak a tengerbe, vidámparki óriáskerék gurul a hullámsírba. Te jó Isten, mi lett volna, ha a fiúk ellenséggel is találkoznak?!

Mint a leírtakból is kitűnik, a *Meztelenek és bolondok* (eredeti címe: 1941) nem törekszik a maximális történelmi hűségre. Az alapanyag azonban félig-meddig valódi: a nagy Los Angeles-i légitámadás néven ismert pánik során a városban, valamint a környékén felállított légvédelmi ütegek egy álló éjszakán át lőtték az üres kaliforniai eget. Mindez már elegendő ok volt arra, hogy „egy falka ostoba (filmes) kölyök" *(John Milius)* összeálljon, és megcsinálja gigantikus celluloid-játékát. Szó, mi szó, ilyet még nem látott a világ!

Minden idők legdrágább hollywoodi bohózatát – a költségek elérték a harmincmillió dollárt (1979-

et mutatott a naptár!) – *Steven Spielberg* hozta tető alá. Filmje nem mutat hasonlóságot egyik korábbi alkotásával sem. A rendező szerint ostábán szörnyű mozi született, amely valójában nem más, mint a paranoia ünneplése. *„Én ezt választottam. Szeretem látni, ha a nézők felugrálnak a székükből. Ebből a szempontból prostituált vagyok, mint a régi komédiások, és büszke vagyok erre"* – indokolt a rendező.

Spielberg vérbeli alkotása a klasszikus burleszk és a modern szatirikus vígjáték sajátos keveréke, fantasztikus trükkfelvételek gazdag körítésével tálalva. A rendező fricskát mutat mindennek és mindenkinek, a háborúnak, a hadseregnek, egész Amerikának. Egyszerre űz csúfot a háborús hisztériából, az amerikai hadsereg felkészültségéből (inkább felkészületlenségéből), a japánok merevségéből és a hollywoodi álomgyárból. A kiskamasz boldogságával tombol, tör-zúz a Los Angeles-i „porcelánboltban", kifigurázva mindenkit, legyen az civil vagy katona, közlegény vagy tiszt, középkorú kispolgár vagy bögyös Maca. Csipkelődő, önironikus csúfolódásának vagy nagyon is fájdalmas fullánkjának hála, amerikai (és hollywoodi) eszmények és ideálok sora hullik porba, merül hullámsírba. Ehhez *Spielberg* remek színészcsapatot toborzott össze, az élen *John Belushi*val (Vad Bill kapitány), az őrmester *Dan Aykroyd*dal és *Treat Williams*szel (Sitarski tizedes). Mellettük *Ned Beatty, Lorraine Gray, Murray Hamilton, Christopher Lee* és *Warren Oates* állt csatasorba.

Mindez nem hatotta meg a szőrös szívű kritikusokat. Vegyes érzelmekkel fogadták *A cápá*val (Jaws, 1975) és a *Harmadik típusú találkozások*kal (Close Encounters of the Third Kind, 1977) befutott csodagyerek filmjét. Legtöbbjük szerint gigantikus, ám belül üres látványosság született. A Variety szakírója szerint ez a látványos vígjáték látványnak sok, vígjátéknak kevés. Európai szemmel nézve pedig egyenesen rossz ízlésűnek hathat. Tény és való, hogy egyes ötlet, fordulat, húzás megértéséhez valóban nem ártott volna, ha az újvilágban születik az ember, de mint a legtöbb amerikai mozi esetében, a rendező itt is vigyázott arra, hogy a poénok közérthetőek és nemzetköziek legyenek. Sokkal inkább gond, hogy mindezt halmozva, a végletekig felpörgetve kapja az ember, legalább háromszor kell megnézni a filmet, hogy minden apróságot észrevegyen benne. De talán éppen erre jó a videó.

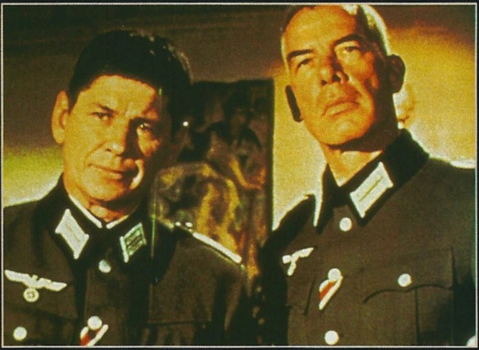
Abban viszont kivétel nélkül mindenki egyetértett, hogy a *Meztelenek és bolondok* új fejezetet nyitott a különleges képhatások történetében. Az *A. D. Flowers* vezette csapat szenzációs vizuális ötletekkel, fantasztikus látványossággal rukkolt ki, és a kaszkadőrök is igencsak kitettek magukért. Újólag bebizonyosodott, hogy kevés rendező rendelkezik olyan technikai tudással, mint Spielberg. *„A film számomra teljesen képi művészet. ... Szeretek egy történetet képekkel, nem párbeszéddel elmondani."*

Híd a Kwai folyón

Valahol az ázsiai dzsungel mélyén, a híressé vált induló hangjaira masírozik be az angol foglyok csapata a munkatáborba. Mindez azonban csak előjáték a készülő nagy összecsapáshoz, melynek egyik oldalán az állati japán kegyetlenség, a másikon a tiszta brit idealizmus áll. A harc kimenetele persze aligha kétséges, az erkölcsi győzelem betetőzéseként elkészül az angol felsőbbrendűség gigászi erőfeszítéssel létrehozott emlékműve, a *Híd a Kwai folyón* (The Bridge on the River Kwai, 1957, GB). Más kérdés, hogy éppen egy szövetséges kommandó igyekszik azon, hogy megsemmisítse.

Legendás, ám fölöttébb ellentmondásos mű született. Látványos, de sablonokból építkező alkotás, amely az ideák világában jár. Nyoma sincs benne az irodalmi alapanyag – *Pierre Boulle* nagyszerű regénye – mélységének, jellemábrázolásának. Nemcsak alapjaiban változtatták meg a történetet (elképzelhetetlen volt akkoriban, hogy ne járjon sikerrel egy kommandóakció), de teljesen meghamisították az író eredeti szándékát is. Mert miközben Boulle látszatra a nyugat szellemi felsőbbrendűségét hirdeti, valójában az angol ezredest és a hozzá hasonló merev gondolkodású európaiakat teszi nevetségessé. Mert az általa képviselt „magasabb rendű" európai szellem ebben az esetben csak arra jó, hogy valójában kiszolgálja a megvetett és lenézett ellenséget.

A közönség persze mindebből nem sokat vett észre. A mögöttes mondanivalót „elnyomta" a színészek: *John Gielgud, William Holden, Jack Hawkins* és *Sessue Hajakawa* remekbe szabott alakítása, a feszültséggel teli akciók, a nagyszerű látványosság. A film világszerte óriási sikert aratott – igaz, Magyarországon majd harminc éves késéssel mutatták be –, az Amerikai Filmakadémia Oscar-díjakkal halmozta el. Hét aranyszobrocskát nyert, köztük a legjobb film és a legjobb rendezés díját. Máig az egyik legtöbbet emlegetett, idézett háborús produkció.

A piszkos tizenkettő

Hasonló a helyzet *A piszkos tizenkettő* (The Dirty Dozen, 1967) esetében is. *E. M. Nathason* bestsellerét *Robert Aldrich* ültette át filmszalagra. A maga nemében remekmű született, ám vajmi kevés köze van az eredeti regényhez. A mozi sajátos keveréke lett a háborús drámának és a kommandós filmeknek. Az Amnesztia fedőnevű akció történetét mondja el, merőben szokatlan vállalkozásban. A keménykezű amerikai tiszt azt a parancsot kapja, hogy válasszon ki a börtönből tizenkét halálra vagy hosszú börtönbüntetésre ítélt rabot. Állítsa őket válaszút elé: vagy végrehajtják rajtuk az ítéletet vagy részt vesznek az amnesztiával kecsegtető (öngyilkos) kommandóakcióban. A gyilkosok és bűnözők az akasztófa árnyékában egy utolsó esélyt kapnak.

Nathanson valóságos lélektani tanulmányt írt a meghökkentő témából. Könyve tizenkét ember átfogó, mindenre kiterjedő jellemrajza, nem beszélve az őket gatyába rázó századosról. Lebilincselő, és ami fő, hiteles tudósítás arról, hogyan formálódik eggyé, közösségé a kis csapat, miként tanulják meg újra becsülni egymást és önmagukat. A filmváltozatnál mindez háttérbe szorult, ami nem annyira Aldrich, mint inkább a producerek, a stúdió bűne. A hangsúly így a lelki folyamatok bemutatása helyett áttevődött az akcióra. Ráadásul a nehézfiúkról kiderült, hogy bár sötét bűn nyomasztja lelküket, valójában belevaló, igazi amerikai srácok, akik alighanem csak a véletlenek szerencsétlen összjátéka folytán kerültek sittre. Ez az arányeltolódás nem vált a film előnyére, szinte alig sikerült valamit is átmenteni a regény eredeti alapgondolatából. A film ennek ellenére – vagy éppen ezért! – hatalmas sikert aratott. Nem csoda, hiszen Hollywood apait-anyait beleadott. Parádés színészgárda gyűlt össze: egymást múlja fölül *Lee Marvin, Charles Bronson, Telly Savalas, Jim Brown* és *Donald Sutherland*, hogy csak a legismertebbeket említsük a csapatból. Valamennyiük közül az élre kívánkozik azonban *John Cassavettes*. A siker következménye nem maradt el. *A piszkos tizenkettő* etalon lett, rengetegen utánozták, inkább kevesebb, mint több sikerrel. A filmnek egyébként még három folytatása is született (de minek?!), a hírmondónak megmaradt *Telly Savalas* főszereplésével.

A Kwai folyótó

A háború sajátos iparág. Nincs értelme, nincsenek benne szabályok, semmi sem számít benne, hacsak az nem, hogyan lehet túlélni. A hagyományos fogalmak, értékrendek elveszítik jelentőségüket, a cél szentesít minden eszközt és módszert. A háborút sokan és sokféleképpen próbálták már meg bemutatni. Bár mind a négy film,

Kelly hősei

Megszoktuk már, hogy a háborúhoz olyan sztereotípiák tartoznak, mint dráma, tragédia, halál. *Brian. G. Hutton* alkotása, a *Kelly hősei* (Kelly's Heroes, 1970) sajátos szemszögből mutatja be a háborút, a Nagy Kalandot, ahogyan azt az amerikai katonák látták. Legalábbis némelyikük. Azok, akik nemcsak azért jöttek Európába, hogy felszabadítsák az itt élő népeket a nácizmus igája alól, hanem – hogy a kecske is jóllakjon és a káposzta is megmaradjon – a saját (mindenekelőtt anyagi) boldogulásuk útját is egyengessék. Mert míg a legtöbb hülye hagyja agyonlövetni magát csak azért, hogy generálisa éremgyűjteménye újabb plecsnivel gazdagodjék, addig az élelmesebbje azt nézi, hogyan szedhetné meg magát. Ennek megfelelően mindenki mindennel üzletel, legfőképpen azzal, ami a keze ügyébe kerül, legyen az harckocsi, üzemanyag vagy 05.30-ra rendelt zárótűz.

Kelly hősei tökös gyerekek. Belevaló fickók, akik nem rettennek meg az ellentől és az (idióta) főnökeiktől. Lopnak, csalnak, hazudnak, ahogy azt egy tisztességben megőszült amcsi veterán teszi. De azért ismerik a betyárbecsület fogalmát is. A közös cél érdekében képesek felülemelkedni az egymás közötti nézeteltéréseken, elhalasztani a pofozkodást. Márpedig a közös cél igazán izgató: egy rakás arany a kisvárosi bankban, igaz, ellenséges területen, a frontvonal mögött. Nem kell más, csak egy „trombitás", aki harcba szólítja a sereget. A szűkszavú *Clint Eastwoodra* vár a feladat, hogy összetrombitálja a hősöket. S a kis csapat (magán)háborúba megy, ahol nagyban játsszák a téteket. Mit nekik néhány elhullott katona, az osztozkodásnál több marad. A sárga fém bűvöletében gátlástalanul átverekszik magukat a pokol tüzén, s miközben üzletet kötnek az ördöggel, megnyerik a maguk kis ütközetét, s mellesleg, ha már ott vannak, felszabadítják a környéket is. A film azt sugallja, jó kis buli volt ez a háború, hiszen aki Kelly mellé állt, igazán nem panaszkodhat, öregkorára lesz mit a tejbe aprítania.

Sztálingrád

Az orosz fronton azért némileg más volt a helyzet. Nem volt leányálom az egyszerű baka élete. Ott nem ismerték a tréfát. Kijev, Moszkva, Leningrád megannyi véres memento. És mind közül a legnagyobb: Sztálingrád. Egymilliós német hadsereg vonult föl, hogy bevegye a várost. Hatezren tértek vissza közülük Németországba. A sztálingrádi csatát, a második világháború legvéresebb ütközetét és fordulópontját sokszor megénekelték már. A szovjet filmművészet monumentális celluloid emlékműveket állított neki. A másik oldal fél évszázadig szinte hallgatott. Hiszen nehéz beszélni a vereségről, különösen egy elveszített szennyes háború legnagyobb, megalázó vereségéről.

Joseph Vilsmaier úgy érezte, eljött ennek is az ideje. Hatalmas történelmi freskója felidézi a végzetes 1943-as esztendőt. Sikerült elkerülnie a legnagyobb buktatót, nem csinált hollywoodi képeskönyvet belőle. Drámája az egyszerű emberek, katonák drámája, akiket koncul odadobtak a mészárszékre. A történet négy katona sorsát kíséri figyelemmel. Négy katonáét, akiket a legyőzhetetlenség nimbusza övezett, amely egyik napról a másikra szétporladt a szovjet fegyverek és a kemény tél jóvoltából. A négy katona a pokol feneketlen bugyrába került, ahonnan egyikük számára sem volt visszaút.

A film igazi értékét az adja, hogy miközben egyszer és mindenkorra leszámol a hamis német katonai mitológiával, hűen visszatükrözi a háború értelmetlenségét. Azt az állapotot, amikor már nincsenek jók és rosszak. Hiszen a totális pusztításban, pusztulásban mindenki áldozat. Névtelen áldozat, akiknek az emlékműveken egyetlen sornyi hely sem jut. Az üzenet egyértelmű: nincs szükség arra, hogy mindez újból bekövetkezzen, soha többé nem szabad megengedni, hogy idáig fajuljanak a dolgok. Erre újból és újból figyelmeztetni kell az embereket. Mint ahogy azt a *Sztálingrád* (Stalingrad, 1992) című német film teszi.

❖

Érdekes ez a legújabb videócsomag, hiszen egy témán mindenki megtalálhatja benne a kedvére valót. Igaz, mindez csak addig jó, amíg videón háborúzik az ember. A videón mindig dörögni fognak a fegyverek.

Sz. G. G.

l Sztálingrádig

amely a most piacra kerülő videócsomagban található, a második világháborúban játszódik, megannyi stílust, irányzatot képvisel. Van köztük megrendítő erejű filmdráma, izgalmas kommandós történet és humorosra vett kalandfilm. Közös jellemzőjük, hogy valamennyi a műfaj kiemelkedő, emlékezetes darabja.

A Chesire-béli Heylakeben 1936. május 9-én a Jackson-családnak megint lánya született. A kőműves papa nem volt túlságosan elragadtatva a kis jövevénytől, hiszen a picivel együtt már négy éhes szájat kellett etetnie. A kis Glenda lelkes mozirajongó volt, kedvenceinek, *Bette Davis*nek és *Joan Crawford*nak többször is megnézte a filmjeit. Alig fejezte be az iskolát, máris munkába kellett állnia. Bár kitűnő bizonyítványt szerzett, a család anyagi helyzete nem tette lehetővé, hogy továbbtanuljon, ezért a helyi drogériában lett eladó. Közben azonban belépett a Heylake-i amatőr színtársulatba és édesanyja biztatására – aki titokban támogatta legkisebb lánya törekvéseit – megpályázta a Királyi Színművészeti Akadémia ösztöndíját. El is nyerte, s kitüntetéssel végezte el a két esztendős kurzust. Bár a papa morgott, Glenda ezután egy vidéki színtársulathoz csatlakozott. Ugyan színésznőnek szerződtették, de el kellett látnia az ügyelői, illetve a segédrendezői feladatokat is.

Kétszáz szerep

Huszonegy évesen ment férjhez *Roy Hodges* színészhez, s a következő néhány évben több mint kétszáz szerepet játszott el. 1963-ban figyelt fel rá *Peter Brook*, a Royal Shakespeare Company egyik rendezője, aki hároméves szerződést ajánlott neki a Cruel Theater (Kegyetlen Színház) nevű kísérleti csoportjában. Egy év múlva Glenda már főszerepet játszott, Peter Weiss *Marat/Sade* című darabjában Charlotte Corday-t alakította. A társulat New Yorkban és Párizsban is vendégszerepelt a produkcióval, a kritikusok az évad legígéretesebb színésznője címet adományozták Glenda Jacksonnak. A színésznő meg is felelt a várakozásoknak, olyan klasszikus szerepekben nyűgözte le a közönséget, mint Mása Csehov *Három nővér*ében vagy Ophélia a *Hamlet*ben. Ez utóbbi alakítása akkora sikert aratott a stratfordi Ünnepi Játékokon, hogy az egyik kritikus szerint inkább a dán királyfit kellene játszania, míg egy másik szerint a leányzó lenne Shakespeare drámájában a méltó címszereplő... *Lindsay Anderson* rendező az *Egy ember ára* című filmjében kínált egy kis szerepet Glendának, de neki nem igazán nyerte meg a tetszését a mozi világa. Amikor azonban 1967-ben *Peter Brook* filmre vitte a *Marat/Sade*-ot, természetesen megint eljátszotta Charlotte Corday-t, a charentoni elmegyógyintézet alvajáró ápoltját, a politikailag megszállott beteget.

Oscarok és kosztümök

1969. áprilisában megszületett Daniel fia, s egy ideig nem vállalt fellépést. A kisbaba gondozása közben jutott ideje a tévénézésre is, s ez megváltoztatta a mozival kapcsolatos véleményét is. A hetvenes években már több filmszerepet is elvállalt. *Ken Russell* D. H. Lawrence regényéből készített *Szerelmes asszonyok*jában nyújtott alakítását az Amerikai Filmakadémia Oscar-díjjal jutalmazta, majd az *Egy kis előkelőség* című filmért – három évvel később – szintén megkapta a legjobb színésznőnek járó aranyozott szobrocskát. Ez utóbbi történetben egy amerikai házasember Londonban viszonyba bonyolódik egy ruhatervezőnővel. *George Segal* játssza az illetőt, s meglehetősen merész szexjelenetek tarkítják a sztorit...

Amikor sikerei csúcsán arról faggatták Glenda Jacksont, miképpen vélekedik a színjátszásról, válasza meglehetősen tömör volt: *„Nincsenek különösebb ambícióim, de mindig tudtam, van jobb jobb dolog annál, mint rásózni a vevőkre a vacak kenceficéket..."*

Ezután ismét *Ken Russell*-lel forgatta a *Zenekedvelők* című, Csajkovszkijról szóló életrajzi filmet, amelyben a gyenge idegzetű feleséget, Ninát formálja meg. Glenda nagyon kedvelte a történelmi alakok megszemélyesítését, Erzsébet királynőt megformálta a *Mária, a skótok királynője* című filmben és a BBC hatrészes, *Elisabeth R.* című tévésorozatában is. Az előbbiben *Vanessa Redgrave* játszotta Stuart Máriát. A film leghatásosabb jelenetei közé tartoztak azok a percek, amikor a két királyi asszony nyíltan áll

Mária, a skótok királynője (1971)

Egy kis előkelőség (1973)

Várlak nálad vacsorára (1978)

Glenda Jackson játékfilmjei:

Egy ember ára (This Sporting Life, 1963) r.: Lindsay Anderson
Jean-Paul Marat üldöztetése és meggyilkolása, ahogy a charentoni elmegyógyintézet színjátszói előadják De Sade úr betanításában (Marat/Sade, 1966) r.: Peter Brook
The Benefit of the Doubt (1967) r.: Peter Whitehead
Negatives (1968) r.: Peter Medak
Tell Me Lies (1968) r.: Peter Brook
Women in Love (1969) r.: Ken Russell
The Boy Friend (1971) r.: Ken Russell
Mária, a skótok királynője (Mary, Queen of Scots, 1971) r.: Charles Jarrott
The Music Lovers (1971) r.: Ken Russell
Vasárnap, átkozott vasárnap (Sunday, Bloody Sunday, 1971) r.: John Schlesinger
The Nelson Affair (1973) r.: James Cellan Jones
Egy kis előkelőség (A Touch of Class, 1973) r.: Melvin Frank
Triple Echo (1973) r.: Michael Apted
The Devil is a Woman /Il Sorriso del Grande Tentatore (1975) r.: Damiano Damiani
Hedda (1975) r.:Trevor Nunn
The Maids (1975) r.: Christopher Miles
Egy romantikus angol nő (The Romantic Englishwoman, 1975) r.: Joseph Losey
The Incredible Sarah (1976) r.: Richard Fleischer
Nasty Habits (1977) r.: Michale Lindsay-Hogg
The Class of Miss MacMichel (1978) r.: Silvio Narizzano
Várlak nálad vacsorára (House Calls, 1978) r.: Howard Zieff
Stevie (1978) r.: Robert Enders
H.E.A.L.T.H (1979) r: Robert Altman
Lost and Found (1979) r.: Melvin Frank
Ipi-apacs (Hopscotch, 1980) r.: Ronald Neame *(Zoom)*
The Return of the Soldier (1981) r.: Alan Bridges
And Nothing But the Truth/Giro City (1982) r.: Carl Francis
Páncél mögött (Turtle Diary,1985) r.: John Irvin *(InterCom)*
Tökéletes kezelés (Beyond Therapy,1987) r.: Robert Altman *(Flamex InterStar)*
Business As Usual (1987) r.: Lezli-An Barret
Salome's Last Dance (1988) r.: Ken Russell
The Rainbow (1989) r.: Ken Russell
King of the Wind (1990) r.: Peter Duffell

GLENDA JACKSON

szemben egymással és hízelgés, álnokság nélkül őszintén merik gyűlölni egymást.

A *Hihetetlen Sarah*ban Glenda Jackson Sarah Bernhardt, a híres színésznő alakját keltette életre, a *Nelson-ügy*ben Lady Hamiltont, az admirális kedvesét alakította, míg a *Stevie Smith* életéről szóló moziban nagy elhitető erővel jelenítette meg a tehetséges, egzaltált költőnőt. Még két klasszikus filmadaptációban szerepelt: *Jean Genet Cselédek*jében és *Ibsen Hedda Gabler* című színművének mozi-változatában, amit *Trevor Nunn*, a Royal Shakespeare Company híres rendezője vitt filmvászonra.

Glenda a kosztümös darabok mellett mai drámákban is sikeresen szerepelt. *John Schlesinger* rendező *Vasárnap, átkozott vasárnap* című filmjében *Peter Finch* egyik szeretőjét, egy igazgatónőt játszotta... A rendezőt és a két főszereplőt egyaránt Oscar-díjra jelölték!

„Tökéletes profi"

Az *Egy romantikus angol nő* *Joseph Losey* rendezésében *Thomas Wiseman* azonos című regényéből készült. Egy témahiánnyal küzdő író *(Michael Caine)* éppen háromszögtörténettel próbálkozik, amikor felesége közli vele, elutazik, hogy hites ura nyugodtan alkothasson. Baden-Badenben megismerkedik egy jóképű, ám sötét üzleteket bonyolító fiatalemberrel (Helmut Berger), s már éppen elcsábul, amikor férje hazahívja. Az író jó ötletet lát neje kalandjában és meghívja a fiatalembert is, hogy az életből merítse a történetet...

A színésznő vígjátékokban is ki akarta próbálni tehetségét, ezért *Howard Zieff* felkérésére elvállalta a *Várlak nálad vacsorára* női főszerepét *Walter Matthau* oldalán. A film orvosi szatírával kombinált romantikus vígjáték, amelyben dr. Charley Nichols, a középkorú sebész felesége váratlan elhunytával szinte sokkos állapotba kerül, ám ahogy bánatát feledni akarja, rámenős szoknyavadász válik belőle. Hajbókol a szenilis, posztjára alkalmatlan vezető főorvos előtt, s annak elképesztő műhibáit is igyekszik elkenni. Az egyik esetben szerencsére úgy, hogy maga veszi át a páciens kezelését. Ann számos fordulat után végül is döntő szerephez jut a mind mélyebbre süllyedő doktor megtérítésében... Walter Matthau így áradozott partneréről: *„Glenda abszolút mesés, tökéletes profi, ragyogó színésznő és sokoldalú személyiség, ráadásul kellő humorérzékkel van megáldva."*

Az összjáték olyan sikeres volt, hogy három évvel később *Ronald Neame* is együtt szerepeltette őket az *Ipi-apacs*ban, amelynek hőse egy kiábrándult CIA-ügynök, aki kényes adatokat tartalmazó önéletrajzának publikálásával áll bosszút gaz főnökén.

Ben Kingsleyvel: Páncél mögött (1985)

Jeff Goldblummal: Tökéletes kezelés (1987)

Míg Glenda a munkában sikeres volt, magánélete zátonyra futott. Az egyik népszerű amerikai csevegő-show házigazdája, *Nick Cavett* kérdezte meg tőle, miként tudja összeegyeztetni színészi és családanyai kötelezettségeit. A színésznő így válaszolt: *„Sosem vettem észre, hogy ez nehézségeket okozna. Ellenkezőleg, az ember a munkájában is sokkal többre képes, ha biztos a hátországa."*

Férje, az egykori színész ekkor már műkereskedéssel foglalkozott és egyre kevésbé tudta elfogadni, hogy hitvese sosem ér rá, s a kisfiukat nevelőnő pátyolgatja. A vitatkozásokat békés válás követte, s ezután Glenda még többet dolgozott...

Páncél mögött

A nyolcvanas évek közepén vállalta el a *Páncél mögött* című film (februári tékaújdonság) – női főszerepét: Neaera Duncant alakította, aki állatokról szóló gyermekkönyveket ír és illusztrál. Gyakran ellátogat az állatkertbe, hogy az akváriumban úszkáló teknősökből inspirációt merítsen újabb műveihez. Itt találkozik a könyvesbolti eladóval, Williammal, akit *Ben Kigsley* alakít, s mindkettőjükben megfogalmazódik az ötlet: ki kellene szabadítani az óriásteknőcöket, hogy visszajuttassák őket igazi otthonukba, az óceánba... A *Páncél mögött* az első belső produkciója az 1984-ben alakult *United British Artists* nevű társaságnak, amelynek igazgatótanácsában Glenda Jackson és a meglepő módon ezúttal vígjátéki forgatókönyvet alkotó *Harold Pinter*, az ismert drámaíró is megtalálható.

Glenda Jackson az évek múlásával egyre jobban otthon érezte magát az erős akaratú, független nők szerepében, ezért is mondott igent *Lezli-An Barret Üzlet, mint rendesen* című, enyhén feminista filmjében Babs Flynn megformálására, aki egy divatbutik menedzsereként a szexuális kizsákmányolás ellen küzd a szakszervezet segítségével.

A tévések is felfigyeltek rá, az emigrációban élő szovjet Szaharov akadémikus életéről szóló filmben *Jelena Bonnert*, a tudós feleségét játszotta. Persze nem lett hűtlen a komédiához sem. *Robert Altman Tökéletes kezelés* című vígjátéka az amerikaiak pszichiáterfüggőségéről szól, s kiderül, hogy a pszichiáter legalább olyan dilis, mint a páciens. Glenda és partnere, *Jeff Goldblum* felhőtlen szórakozást nyújtottak a nézőknek, kivéve persze a pszichiátereket...

A színésznő régi kedvenc rendezője, *Ken Russell Oscar Wilde* darabja nyomán akarta leforgatni a *Salome utolsó táncát*. A filmben az előadás a keretjáték, Oscar Wilde-ot *Nicholas Grace* játssza, és Lady Alice, illetve Herodias alakjában Russell senki mást nem tudott elképzelni, mint Glendát, aki mélységesen egyetértett a választással. A *szél királyá*ban megint visszatért a történelmi alakokhoz, a tragikus sorsú Caroline királynét személyesítette meg, akinek csapodár férje, a *Richard Harris* alakította II. György mellett sok szenvedésben volt része.

London és New York színpadain is fellépett, nagy sikert aratott többek között a *Macbeth*ben Lady Macbeth megformálásával és Eugene O'Neil *Különös közjáték* című színdarabjában.

❖

Filmjeinek egy részét annak idején láthattuk idehaza is a mozikban vagy a televízióban, videón azonban közülük csak néhány látható.

1990 márciusában, ötvennégy évesen Glenda úgy döntött, egyelőre elég volt a moziból, más, nyilvános szereplésre vágyott. Családi hagyományként már korábban is tagja volt a brit Munkáspártnak, s ezután parlamenti képviselőként kívánt tevékenykedni. 1992 óta tagja az alsóháznak, s hozzászólásai egyáltalán nem olyan színpadiasak, mint némely konzervatív képviselőtársáé...

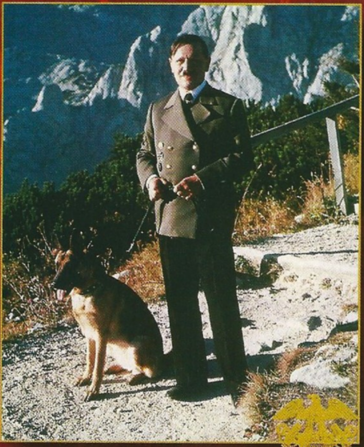
Trethon Judit

ROBERT MITCHUM, SHARON STONE, JANE S
TOPOL, JOHN RHYS-DAVIES, ROBERT M

FORRONGÓ VILÁG

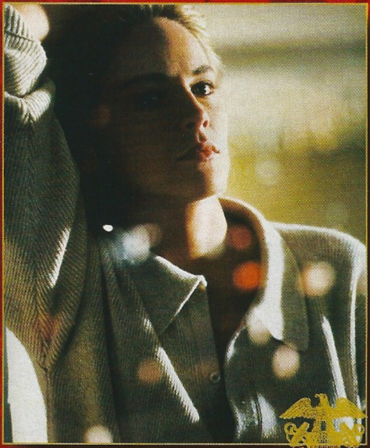

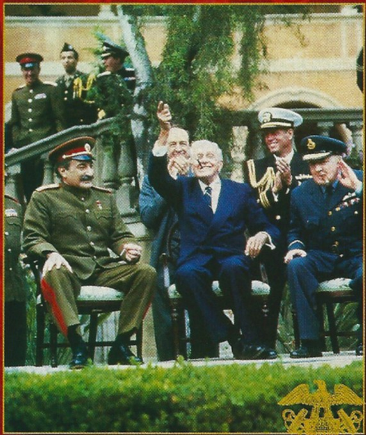
HÁBORÚ

KERESSE A LEGJOBB
VIDEOTÉKÁKBAN!

EYMOUR, SIR JOHN GIELGUD, IAN McSHANE,
ORLEY, PETER GRAVES, HARDY KRUGER

VÉGSŐ GYŐZELEM

HERMAN WOUK:

REGÉNYTRILÓGIÁJÁNAK FILMVÁLTOZATA

„A LEGHOSSZABB NAP"
„A HÍD TÚL MESSZE VAN"
„A HALÁL ÖTVEN ÓRÁJA"
után most bemutatjuk napjaink legnagyobb szabású második világháborús filmjét:

A monumentális filmet tíz országban 2070 helyszinen öt évig forgatták.
358 főbb szereplő, 30 világsztár, (közülük 8 Oscar-djas), és 1150 mellékszereplő,
mellett több mint harmincezer (!) statisztát mozgosítottak a film elkészítéséhez.
757 díszletet építettek fel, és rendeztek be.
Az Auschwitzi haláltábort a történelem során először nyitotta meg filmforgatás céljára
a Lengyel kormány (igaz, hogy kétéves tárgyalássorozat után).
Az Orosz téli helyszineket Montreálban vették fel, mínusz 40 fokos hidegben. A tengeri csatákat
Hawaii partjaitól 3 mérföldre keltették életre. A felvételekben résztvevő csatahajókon kívül
még 40 hajóra volt szükség, részben
öltözőként, részben a kamerák mozgatásához, illetve felszerelés szállításához.
30 életmentő, és 10 speciális búvár állt a stáb rendelkezésére, ez utóbbiak a cápáktól védték a színészeket.
34 eredeti második világháborús repülőgépet használtak fel
egy floridai légitámaszponton, melyeket az Egyesült Államok hadseregének pilótái vezettek.
A Pulitzer díjas író könyvét Oscar díjas forgatókönyvíró álmodta filmre,
Grammy-díjas zeneszerző írt hozzá zenét,
a népes stábot pedig Emmy-díjas rendező irányította.

VIP

FORGALMAZZA A
V.I.P. ART KFT. 1142 BP., TELEKI B. U. 15–17.
TEL./FAX: (36-1) 120-0050

JÁTÉKHÁBORÚ

A számítógépes animácó folyamatosan fejlődik, a látvány egyre tökéletesebb, a hatás lélegzetállító. Akár múlt évi Komputergrafika című sorozatunk folytatása is lehetne alábbi írásunk, hiszen sokakat érdekel, hogyan is készül el egy ilyen technikával születő alkotás, milyen módszerekkel formálódnak a vizuális trükkök, vagyis miként lesz az ötletből film. A folyamatot érdemes az első teljes egészében komputeranimációval készült film, a *Toy-Story–Játékháború* kapcsán, annál is inkább, mert e Disney-mű idehaza e hónapban kerül közvetlen lakossági videóforgalmazásba.

Először is egy gyorslista a folyamatról: a film készítése tíz fázisból áll; a rajzvázlat készítését a szerkesztés, a látványtervezés, a modellezés, a képtükör-készítés, az animáció, a felületkialakítás, a megvilágítás, a képszámítás és összeállítás és a filmszalagra való átírás követi. Mint egyetlen gigantikus futószalag.

A forgatókönyv

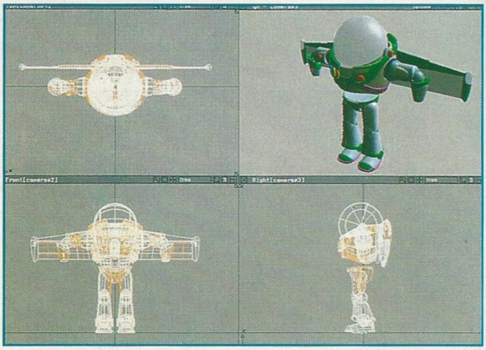
A komputeranimáció készítése leginkább a hagyományos rajzfilmek gyártásához hasonlítható. A klasszikus filmezéshez képest a stábot számítógépes szakemberek alkotják és az animátorok tevékenykednek színészekként. A gyártási folyamat első lépése a részletes forgatókönyv megírása. Ez a hagyományostól annyiban különbözik, hogy nemcsak az esetleges párbeszédeket és a helyszíneket írja le, hanem teljes körű, részletes utasításokat ad a környezetre, a háttérre, a tárgyakra és a szereplőkre. Gondosan részletezi összes tulajdonságukat a külsőtől egészen mozgásuk minden egyes mozzanatáig. E fázisban a forgatókönyv gyakorlatilag már a végső formába öntött történetet tartalmazza. Ezután elkészítik a forgatókönyv grafikus változatát, az úgynevezett storyboardot. Az elkészült könyv leginkább egy fekete-fehér képregényre hasonlít. A rajzok egymás után bemutatják a film sok-sok képkockáját. A *Játékháború* esetében valamennyi kocka megrajzolása 110 064 darabot tenne ki, de természetesen balgaság lenne ilyen részletességgel dolgozni, ám a rajzok száma még így is több ezer volt.

A komputeranimáció megteremtett egy új filmes gondolkodásmódot is. A hagyományos filmek rendezői jelenetekben gondolkodnak: beállítják a helyszínt, világítást, a kamerákat és a színészeket, majd indulhat a felvétel. A számítógépes animáció esetében csupán 3–7 másodperces snittekben lehet gondolkodni. A rendezőnek itt csupán egyetlen kamerája van, amely átírja a jelenetet a képernyőről. Tehát minden snitt számára egy önálló jelenet.

A storyboard elkészítésében a teljes stáb részt vesz. Mindenki előadhatja ötleteit, észrevételeit és kritikáját. Itt kevés az író és a rendező elképzelése, a komputereseken múlik, hogy az ötlet megvalósítható-e. Jellemző példa erre a kis zöld műanyag katonák életre keltése. A legnagyobb nehézséget az jelentette, hogy kiderítsék, miként mozog az ember, ha mindkét lábát egy merev talp rögzíti. Mintha valaki hódeszkával a lábán próbálna a szálloda halljában ugrálni. A problémát a felelős animátor, *Pete Docter* oldotta meg: egy darab deszkára rászögelt egy pár régi tornacipőt. Az animátorok ezután sorban kipróbálták a sajátos lábbilincset és gondosan megfigyelték egymás mozgását. A folyamat ettől a ponttól már több részre válik.

Háromdimenziós modellek

A művészeti részleg a storyboard alapján elkészíti a díszletek és a figurák háromdimenziós modelljét. Ez több csoport összehangolt munkáját kívánja meg. Az animátoroknak a számítógép memóriájában rendelkezésére áll a tökéletesen üres és sötét háromdimenziós kibertér. Ez a virtuális valóság lesz a jövendő film tere. Először a „díszlettervező” tölti ki a teret. Felépítik a díszleteket és a berendezéseket. Ehhez teljesen hagyományos műszaki tervezőprogramokat – úgynevezett CAD-rendszereket használnak. Az építész tervrajzához hasonló modellcsomagok a mesterséges világban felvett léptékeknek megfelelően, méretarányosan tárolják a tárgyak méretét és alakját. Eközben az animá-

— BÉKÉS ANIMÁCIÓVAL

torok másik csoportja a figurák kidolgozásán fáradozik. A terveknek megfelelően elkészítik a figurák drótvázát, egyfajta csontvázat. Erre építik rá a tényleges külsőt. A csontváz ízületein és a figura külső felületén helyezik el azokat a pontokat, amelyekhez a mozgás kötődik. A bábművészetből vett hasonlattal élve ezek a pontok a marionettbábok zsinórjainak rögzítési pontjai. Ezeket a pontokat nevezik animációs változóknak (animation controls vagy avars). Míg egy hagyományos bábon legfeljebb nyolc–tíz zsinórt lehet elhelyezni, addig egy animált bábon csak a komputerkapacitás szab határt. Például Woodyt, a cowboyt több mint hétszáz ilyen változóval látták el. Ebből 212 csak az arcát mozgatta. Ezek a pontok adták Woody mimikáját. A következő fázisban a változók meghatározásával hozzák létre a figura mozgását a térben.

Egy másik csoport a képtükör-készítőké. Feladatuk az egyes jelenetek pontosabb megtervezése, a kameramozgás meghatározása. Ugyanolyan kameramozgásokkal dolgoznak, mint a hagyományos operatőrök. Van kistotál, közeli, nagytotál, és minden lehetséges, amit egyébként is használnak. Lehetőségük még ennél is szélesebb, hiszen a szimulált kamera mozgási lehetőségei gyakorlatilag korlátlanok. Például egyetlen kameramozgással fejest lehet ugrani a Mount Everest tetejéről az Indiai-óceánba, miközben átbújna a kamera két fa között, egy alagúton és egy tű fokán. Ha valaki e fázisban tekintené meg a képeket, csak mozgó drótvázakat látna, amelyek hasonló drótvázak között mozognak. Nincsenek felületek és nincsenek színek. Ez a leegyszerűsített ábrázolás nagyon megkönnyíti a komputerek munkáját, és az animátornak is csupán a mozdulatokra kell figyelni.

Digitális festők 16,7 millió színnel

Az elkészült animált snitt a felületjelleg-kialakítók részlegéhez kerül. Itt egy újabb fogalommal kell megismerkednünk, ez a shader. A shader az egyes felületek számítógépes leírása, ezekben tárolják a felület színének, textúrájának, tükröződőképességének, érdességének és egyéb tulajdonságainak adatait. A filmben például létezett réz-shader, fapadló-shader, tapéta-shader. A shader feladata, hogy tájékoztassa az összeállító programot a felület fény-visszaverődési sajátosságairól, vagyis arról, hogy adott kameraállás és megvilágítás esetén milyen színű és erősségű fény jut a felület egyes pontjairól a néző szemébe, illetve a kamera optikájába.

Itt jelentkezik a textúra fogalma is. A haj, a bőr és a ruházat organikus minőségét nem elég csak fizikai jellemzőikkel leírni. Például a bőr textúrájaként szerepel a folt, a szeplő, a bőrpír, a szőrszál, a zsír és a ránc. Ezek az apróságok torzítják az eredeti shadert és teszi élethűbbé a figurát.

A digitális festőknek hihetetlen lehetőségeik vannak. A komputerek 24 bites színmélységgel dolgoznak. Ez a laikusoknak érthetetlen fogalom azt takarja, hogy a három alapszín 8–8 bittel ábrázolható, vagyis 256 színárnyalat áll rendelkezésre. Ha ezeket színkeverésre használjuk, akkor több mint 16,7 millió szín áll rendelkezésre. Hétköznapi életben ez annyi grafitceruzát jelentene, amelyeknek összsúlya több mint ötezer tonna lenne, a hozzá tartozó tolltartó pedig három háztömb méretű.

Amikor elkészülnek a shaderek, az ebből felépülő kép túl steril: minden szép, minden új, minden ragyog. A *Játékháborúban* itt kapott szerepet két látványtervező, *Bob Pauley* és *Bill Cone* és két digitális festő, *Tia Kratter* és *Robin Cooper*. Feladatuk az volt, hogy rombolják le ezt a szépséget, és adjanak előéletet a tárgyaknak. Ők voltak a legapróbb részletek gazdái: a rendetlenek. Összekarcolták a padlót, foltokat ejtettek rajta. Rajzokat és posztereket szögeztek ki a falra, piszkos ruhákkal töltötték meg a szekrényeket Sidék házában. Kedvenc feladatuk Sid asztala volt: csupa festékfolt, karcolás, ételnyom, piszok, lyuk, poháralj-karika és morzsa. Egy komplett koszkiállítás. És ezeknek is mind-mind megvan a maguk shadere és textúrája!

Virtuális „lámpák"

A snitt a legfeltűnőbb változáson a következő munkafázis-

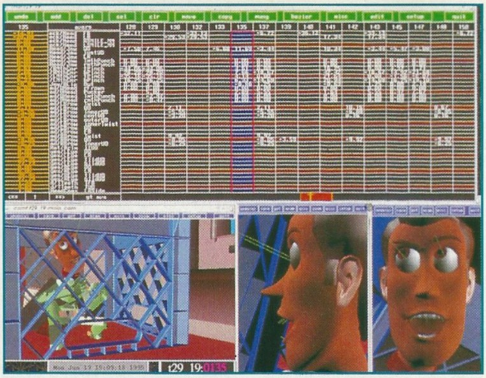

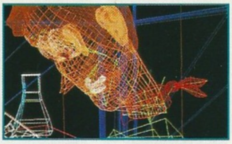

ban esik át. A világosító részleg munkatársai bekapcsolják a virtuális „lámpákat". Minden film legfontosabb része ez: nincs fény... nincs film. Ez teremti meg a képet, a kép hangulatát. A számítógépes filmesek rendelkezésére áll az összes lehetséges fényforrás, amit csak a hagyományos filmezésben használnak, köztük a Nap és a Hold is. *„Nekünk csak annyi az előnyünk, hogy ha akarjuk, felkel a Nap, ha nem akarjuk, nem kel fel"* – mondta találóan a film felelős világosítója, *Galyn Susman*. Egyaránt használható főfény, ellenfény és élfény. Az árnyé-

kokat oda tehetik, ahová akarják. Meghatározható, hogy egy képzeletbeli fényforrás melyik tárgyat világítsa meg és melyiket ne. A *Játékháborúban* igyekeztek a lehetőségek széles skáláját kihasználni. Csillagos ég és vakító napsütés, neonreklám és villám, higanygőzlámpa és hangulatvilágítás. A fények ráadásul fontos dramaturgiai szerepet kaptak. Amikor a játékok helyzete rosszra fordult, a fények borongósabbak-

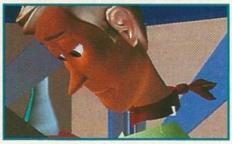

ká váltak. A főhősök végső, örömteli találkozása már vakító napsütésben történt.

Az animátorok és a mimika

A mai fejlett komputeranimáció legnagyobb vívmánya, hogy kitágította az ábrázolási lehetőségeket. A figurák ezek után már nemcsak rendíthetetlen bábok, hanem érzelemmel és mimikával rendelkező karakterré válhatnak. A mimika kialakítása az animátorok feladata. Az animációs változók módosításával alakítják ki a mozgást, a mimikát, a sok-sok finom kis rezdülést, amelyek a csontok és izmok mozgását utánozzák, kialakítják a személyiséget. A komputer- és a hagyományos animáció esetében is általában az egy animátor – egy figura elv érvénye-

sül. Ezzel az alkotó sok esetben saját érzéseit, reakcióit és elvárásait is a figura sajátjává teszi. A *Játékháború* esetében azonban némiképp szakítottak e felfogással. Itt jelenetekben gondolkodtak és a napi ötletbörzéken alakult ki a végleges figura. Emellett azonban sok animátornak van különösen kedvelt típusú snittje. *Dog Sweetlend* animátor például híres volt hiperaktív személyiségéről. Így ő – talán saját

természetéből adódóan – Woody dühkitöréseire és tombolásaira specializálódott. *Rich Quade* azonban az a típus, akinek fát lehet vágni a hátán. Az ő feladata Woody líraibb, csendesebb pillanatainak megrajzolása volt.

Egy szereplő legjobban megfigyelt testrésze az arc. Társalgás közben is erre koncentrálunk a legjobban. Ebből adódik, hogy a figurák animációs változóinak negyede-harmada az arcon és a fejen kapott helyet. Szem, száj, szemöldök, orr, fül, ráncok. Minél több változó, annál tökéletesebb hatás.

A látszólag túlbonyolított, több fázisú munkának komoly előnye van. Ha meg akarnak változtatni egy részletet a filmen, nem kell az egészet ismét előállítani és ellenőrizni újra és újra, hanem elég a megfelelő részlet kódjának módosítása. Ha a rendező például azt szeretné, hogy az egyik kis katona ne zöld műanyagból, hanem ólomból legyen, ebben az esetben csak a figurához rendelt shadert kell megváltoztatni, és a katona attól a pillanattól ólomból lesz.

A renderelés

Ezek után már minden rendelkezésre áll ahhoz, hogy a tényleges kép elkészüljön. A képkocka végleges formába öntését renderelésnek nevezik. A számítógép összeállítja a képet: összegyűjti a kockán szereplő modelleket, helyükre teszi az elemeket, ellátja őket felülettel, majd megvilágítja azokat. Ezek után nekiáll számolni és kombinálja a kamera szemszögéből minden egyes képpont színét. Hihetetlen mennyiségű számítást kell elvégezni. A fényforrásokból kilépő minden egyes fénysugár pályáját és visszaverődéseit ki kell számolni, és a végeredményben csak azt kell feltüntetni, amelyik a kamera optikájába ér célt. Ez nem egy könnyű fel-

adat: óriási számolási sebességű komputerek dolgoznak megállás nélkül. A *Játékháború* esetében a leggyorsabb renderelés 45 percig tartott. A legbonyolultabb kocka kiszámítása 20 órát(!) vett igénybe. Amikor mindezzel elkészül a gép, megjeleníti a képet és el is tárolja azt. Amennyiben a rendező elégedett a látvánnyal, a kép filmszalagra kerülhet. Erre kétféle eljárás létezik. Az egyik esetben a speciális monitoron állóképként jelenik meg egy kép, és a hagyományos animáció módszere szerint erről egyetlen exponálás történik. A másik esetben a gyors számítógép folyamatos filmként jeleníti meg az animációt, amely egyetlen felvételként kerül szalagra.

Ennyi. Még leírni is nehéz, nemhogy végigcsinálni. A *Játékháború* elkészítése négy évet vett igénybe.

Kovács T. Mihály

A Játékháború (Toy Story) számokban:

- komputeres képkockák száma: 110 064,
- snittek száma 1561,
- modellek száma: több mint 400,
- maximális heti teljesítmény: 3,5 perc kész animáció.

Woody:

- a figurát 52 865 soros modellprogram írja le,
- animációs változók: összesen 712, arca 212, szája 58,
- 15 shader- és 26 textúraminta szerepel rajta.

Buzz:

- a figurát 34 864 soros modellprogram írja le,
- animációs változók: összesen 700,
- 189 textúraminta szerepel rajta, további 450 a kopás és a piszok,
- 10 beépített fénnyel rendelkezik.

Modellezés:

- A film több mint 400 modellt használ, ebből 76 karakter.
- A modelleket 22 technikai vezető készítette,
- leírásuk 4,5 millió sor – 270 megabyte

Shaderek:

- 1300 shader és kb. 2000 textúra digitálisan rajzolva vagy szkennelve,
- leghosszabb munka: Andy hajának shadere, 9 hónap,
- a filmben 32 épület szerepel.

Világosítás:

- Egy snitten belül használt legtöbb fényforrás: 32.
- Legérdekesebb effektus: 5 fény csillan Krumplifej fülén.
- Bo Peep porcelán felületére és Buzz sisakjára külön eljárással vitték fel a tükröződő képeket.

Renderelés (a képkocka végleges formába öntése):

- A kész képek tárolására szükséges kapacitás: 500 gigabyte
- Az összes információ tárolására szükséges kapacitás: 1 terabyte (1 billió byte).
- Egy képkocka renderelése: min. 45 perc, max. 20 óra

A 110 darab Sun Sparcstation komputer a renderelésen napi 24 órában dolgozott.

A film a Pixar Animation Studios és a Walt Disney Pictures közös vállalkozásában készült.

A kazetták megrendelhetők: INTERFILM 1113 Budapest, Karolina út 17. Tel.: 166-4032

RENDELÉSEM A KÖVETKEZŐ:

TOY STORY (2.400 Ft/db+postaköltség) ☐ db
TIMON ÉS PUMBA 1. (1.999 Ft/db+postaköltség) ☐ db
HERCEGNŐ SOROZAT 1. (1.600 Ft/db+postak.) ☐ db
ALADDIN (1.999 Ft/db+postaköltség) ☐ db
BALU KAPITÁNY KALANDJAI (1.600 Ft/db+pk.) ☐ db
KIS HABLEÁNY 3. (1.600 Ft/db+postaköltség) ☐ db
POCAHONTAS (2.400 Ft/db+postaköltség) ☐ db
CSIPET CSAPAT: Szellem szalom (1.600 Ft/db+pk.) ☐ db
CSIPET CSAPAT: Nyakig az árban (1.600 Ft/db+pk.) ☐ db
CSIPKERÓZSIKA (2.400 Ft/db+postaköltség) ☐ db

A MEGRENDELŐ NEVE:

CÍME:

TELEFON:

További információ: InterCom, 1145 Bp., Bácskai u. 28-36. Tel.: 467-1-467

TIMON ÉS PUMBA

A FÖLD KÖRÜL

Ki ne emlékeznék a fergeteges sikerű rajzfilm, *Az Oroszlánkirály* két kedves, vidám, mókás állatfigurájára: *Timon*ra, a sivatagi ugróegérre és *Pumbá*ra, a vaddisznóra. A két varázslatos mesefigura most újra életre kel, hogy immáron önálló kalandok során bizonyítsák, van helyük a nap alatt s a gyermekek szívében.

A *Timon és Pumba a Föld körül* című, újabb egész estés *Walt Disney*-rajzfilmben a korábbi epizódszereplők főszereplőkké válnak. A komédiás páros ezúttal oroszlánok nélkül mutogathatja oroszlánkörmeit és oroszlánrészt vállal az újabb kalandokban.

A dolog ott kezdődik – vagy folytatódik? –, hogy Pumba egy baleset nyomán elveszíti emlékezőképességét. Olyannyira feledékeny lesz, hogy már abban sem biztos, valójában kicsoda is ő. De azért vannak a barátok, hogy segítsenek egymáson. Így hát Timon elhatározza, pajtikájával nekivág a golóbisnak és felkeresi azokat a helyszíneket, ahol együtt élték át a nagy kalandokat, remélve, hogy csak előjön az a fránya emlékezőképesség. Először – a kukacok nagy-nagy rémületére – katasztrófa-lakomán vesznek részt a brazíliai őserdőben. El is rontják a gyomrukat úgy, ahogyan egy ilyen falatozásban illik... Aztán meglátogatnak egy krokodilbébit, aki valamiért úgy hiszi, Pumba a mamája, és gyermeki szeretettel közeledik a „mami" felé...

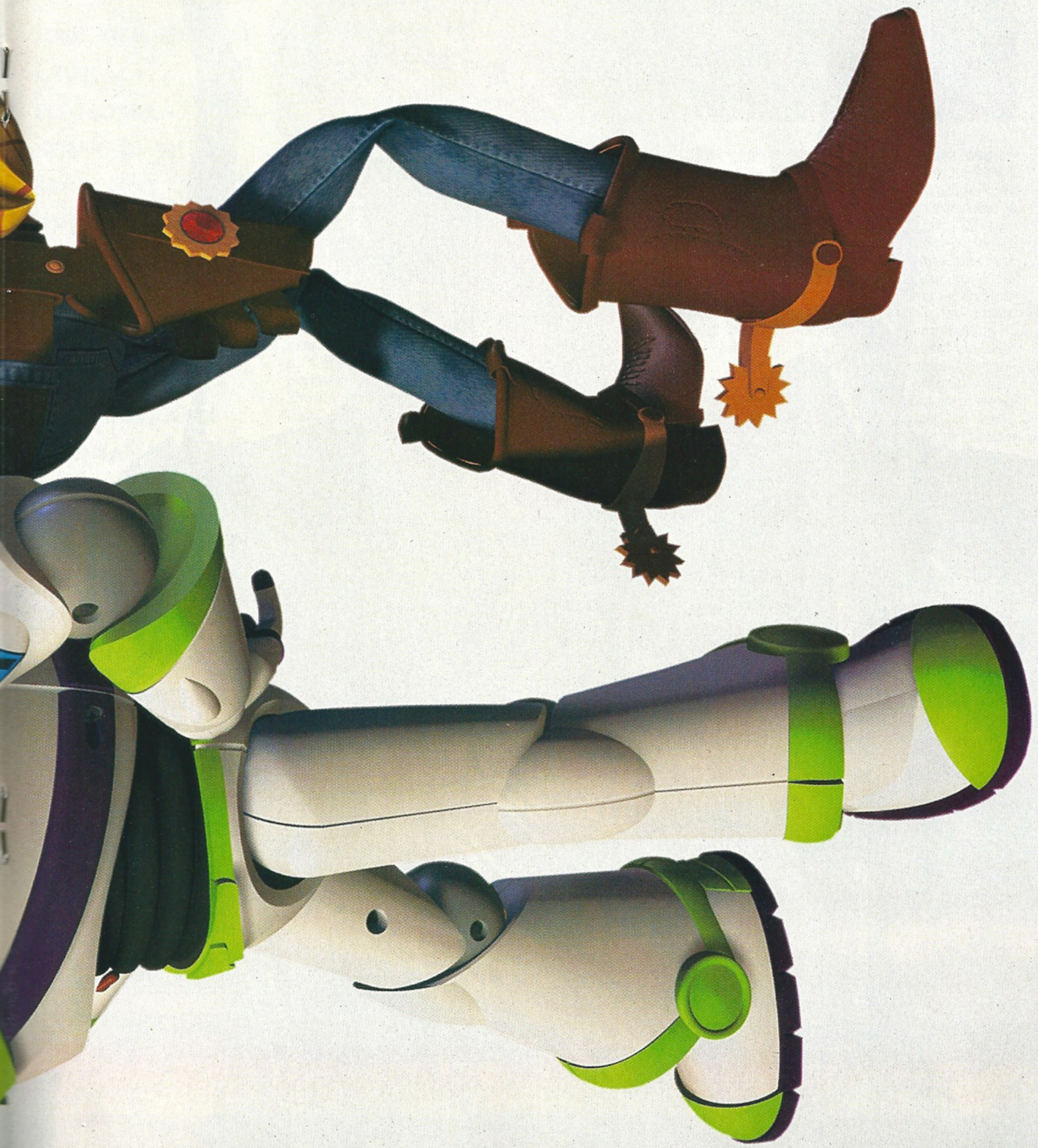
És ez még csak a kezdet!

Mert Timon minden tőle telhetőt megtesz azért, hogy nagy barátja emlékezetét visszacsalogassa. Még arra is vállalkozik, hogy *Az Oroszlánkirály*ból ismert közös élményeket újrajátssza – egy személyben!

A zene sem maradhat ki egy Disney-rajzfilmből, így a nagy énekes-kettős előadásában meghallgathatjuk a *Stand By Me* című világslágert.

video

video
magazin
LIGHTYEAR

video
magazin

KÉMEK, MINT MI

IGEN, NEM TÉVEDÉS! EZÚTTAL ELSŐSORBAN OLYAN KÉMEKRŐL EJTÜNK SZÓT, MINT AMILYENEK MI, ÁTLAGEMBEREK LENNÉNK. VAGYIS KÉTBALKEZES (-LÁBAS), BOTCSINÁLTA KÉMEKRŐL, AKIK AZONBAN ÉPPEN E SAJÁTOS TULAJDONSÁGUKNAK KÖSZÖNHETIK SIKERÜKET, ÉS LEGFŐKÉPP ÉLETBEN MARADÁSUKAT. A KÉMFILMEK KÜLÖNÖS VILÁGÁBA, A VÍGJÁTÉK ÉS A PARÓDIA BIRODALMÁBA KALANDOZUNK, HOGY MEGISMERJÜK A SZAKMA REJTELMEIT ÉS A MŰFAJ NAGYJAIT.

Dick (Meg)Döglesz: minden oké...

A legmenőbb kém

Minderre az alkalmat minden idők legtitkosabb ügynökének, Dick (Meg)Dögleszneк, a híres, vagy inkább hírhedt Duplavé-cé Null-nullnak az újbóli munkába állása adja. (Mint ismeretes, a fedőnévben szereplő WC azt jelzi, hogy felhatalmazás nélkül használhatja őfelsége toalettjét, míg a 00-ás kódszám az IQ-jára utal.)

A legmenőbb kém szerelme elvesztése után fordított hanyatt a cégnek. Ám melyik legmenőbb volt kém tud ellenállni a csábításnak, hogy újra farkasszemet nézzen régi ellenfelével, a megalomániás Rangkór tábornokkal, aki a világhatalom megszerzésére tör? Annak meg különösen, hogy a csinos 3,14-es ügynöknő van segítségére. (Meg)Döglesz és Pi-pije elindul hát, hogy megmentse a világot. A harcban nem ismernek tréfát, tűzön, vízen, levegőben és lóháton küzdenek meg a veszedelmesen gonosz ellenféllel.

A *Drágám, add az életed!* (Spy Hard, 1996) vérbő komédia és paródia egyszerre, a főszerepben *Leslie Nielsen*nel. A nagyszerű színész a már tőle megszokott, kellően komolyan lökött figurát hozza, ám számos új árnyalattal gazdagítja azt. Egy igazi szuperkémhez illően rengeteg nyaktörő mutatványt mutat be, a többségét maga is hajtotta végre. *„Egy kaszkadőr bizonyára könnyűszerrel meg tudta volna csinálni az adott mutatványt, de nem biztos, hogy képes lett volna viccessé tenni azt"* – állította erről *Robert L. Rosen,* a produkció egyik vezető munkatársa. A film egyebek mellett olyan ismert kém- és akciófilmeket parodizál, állít pellengérre, mint a *Célkeresztben* (In the Line of Fire, 1993), a *Féktelenül* (Speed, 1994), és a *Két tűz között* (True Lies, 1994). A sorból nem maradhatott ki a legújabb Bond-mozi, az *Aranyszem – Goldeneye* (1995) sem. Hiszen Bondnak rengeteget, mondhatni mindent köszönhet a műfaj.

James Bond, a keresztapa

A kémparódia ugyanis mint alműfaj a hatvanas évek közepén született meg, keresztapja pedig a filmtörténet leghíresebb ügynöke, James Bond volt. A főszereplésével készült regények, valamint az ezekből készített filmek nemcsak alapjaiban módosították a kémekről addig alkotott fogalmainkat, de évtizedekre meghatározták a műfaj irányvonalát is. Mi sem természetesebb, hogy mindenki a nagy Jamest akarta utánozni: stílusát, öltözködését, módszereit átvenni, sikerét meglovagolni. Az utánzás pedig hol komoly, hol komolytalan formát öltött.

A hatvanas évek derekán elsősorban az angolok, a franciák és az olaszok ontották a szuperkémek főszereplésével készült szuper, de leginkább kevésbé szuper

vígjátékokat, paródiákat. Így született meg *James Tont – A nulladik akció* (James Tont Operazione O. No., 1965), majd angol színekben *Az egyes számú titkos ügynök* (No. 1 Secret Service, 1969), sőt *A második legjobb titkos ügynök széles e világon* (The Second Best Secret Agent in the Whole Wide World, 1965, GB) is. A Bond-jelenség természetesen nem kerülte el a népszerű *Folytassa ...*-sorozat készítőinek figyelmét sem, *Folytassa a kémkedést!* (Carry on Spying, 1964) című filmjükkel figurázták ki azt. A sorban sajátos helyet foglal el a hivatalos James Bond-sorozat filmje, a *Moonraker* (1979, brit–francia koprodukcióban), valamint a széria nem hivatalos darabja, a *Casino 007* (Casino Royale, 1967). A *Roger Moore* laza, könnyedebb alakításával fémjelzett első mozi annyira elment az önirónia, a humor kiaknázásának irányába, hogy az szinte már az egész sorozat komolyságát, hihetőségét kérdőjelezte meg, sőt majdnem a végét jelentette. A másik viszont kimondottan paródiának készült, és érdekessége, hogy bár *Fleming* írása volt az alapanyag, nem a Broccoli-féle csapat készítette.

Spionfióka

A magas szőke és barna esetei

A franciák a későbbiekben sem hagytak fel a kémgyártással. Kedves bohóságaik sorából kiemelkedik a *Magas szőke férfi, felemás cipőben* (Le grand blond avec une chaussure noire, 1972), amelyben a titkosszolgálat belháborújának a titkosszolgálat emberei isszák meg a levét. Köszönhető mindez a szöszi kívülállónak, *Pierre Richard*nak, aki a maga ártatlan módján az események sűrűjébe csöppen, ám ütődöttsége és kétbalkezessége folytán épkézláb kerül ki a legfondorlatosabb csapdából, a legéletveszélyesebb helyzetből is. Kalandja olyannyira nevettető, és ami a fő, sikeres volt, hogy elkészült a történet folytatása is (*A magas szőke visszatér*/Le retour du grand blond, 1974), sőt a filmet az amerikaiak is lekoppintották (*Magas barna férfi, felemás cipőben*/The Man with One Red Shoe, 1985).

A magas szőke és barna esete a kémparódia legjellegzetesebb, leggyakrabban előforduló típusa. Ebben – a véletlenek szerencsétlen összjátéka folytán – mindig ártatlan kívülálló kerül az események sűrűjébe. A legtöbbször egyedül, magára hagyatva, olykor viszont egy lágyszívű, fölöttébb csinos kémhölgy oldalán csetlik-botlik a hivatásos profik kőkemény világában, és csak a jószerencsének, az eszének, vagyis inkább a hihetetlen naivitásának, ütődöttségének köszönhetően sikerül (ám mindig) kimásznia a slamasztikából.

Spionok és fiókák

Ezt a vonalat fejlesztette tovább William Dear, amikor a szívdöglesztő kinézetű és lefegyverzően jómodorú bukott diákot tette meg filmjének hősévé, akit az európai osztálykiránduláson összetévesztenek a szuperkémmel. A *Spionfióka* (If Looks Could Kill, 1991) elképesztő robbanó elegye a műfajoknak, féktelen kalandozás a különböző helyszínek, korok és végletes jellemek között. A *Ki kém, ki nem kém* (Hanky Panky, 1982) című filmben viszont a jónevű és -kedvű chicagói építészt alakító *Gene Wilder* bonyolódik a szövevényes kémhistóriába. Pedig csak egy csinos lány kérését akarta teljesíti, feladni egy csomagot a megadott címre.

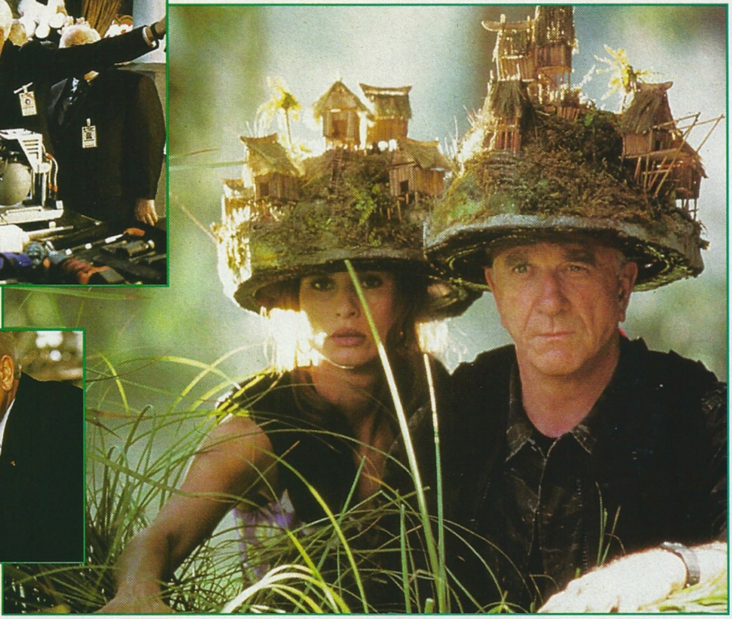

2 és 1/2 kém

A francia *Marhakonzerv-akció*ban (L'operatio Corned Beef, 1991) is hasonló a helyzet, csakhogy itt egy nyughatatlan ideggubanc keresztezi a kőkemény szuperügynök útját. A feladat így rögtön megduplázódik: miközben a kábítószerhálózat tagjai után nyomoz, igyekszik mihamarabb megszabadulni a koloncától is. Talán mondani sem kell, minden próbálkozása csúfos kudarcba fullad, sőt az „ideges" még a barátnőjével is kikezd. *Jean-Marie Poiré* szatirikus ügynökkomédiája a műfaj egyik legjobb darabja.

Leslie Nielsen, a nagy összekacsintó: Drágám, add az életed!

Szexi kémek és kémnők

Ritkán, de még az is megesett, hogy a „csinos" partnernő nem kém volt, hanem férfi. Az *Őrült nők ketrece* (La cage aux folles, 1978) című fergeteges olasz–francia vígjáték folytatásában – *Kémek a lokálban* (La cage aux folles, 1980) – a főszereplő férfipáros szerelmi civódásába a többszörösen megcsavart kém- és krimisztori váratlan eseményei szólnak bele. A *Kémek és szeretőkben* (Spies and Lovers, 1989) hőse viszont szexi orosz kémnő, aki törpe segítőtársával az örök élet titkát fölfedező disszidens tudós után nyomoz Kaliforniában.

A kémparódia másik kedvelt figurája az egykori vagy aktív kém, aki szembekerül munkaadójával, felettesével, esetleg valamelyik kollégájával. Jó példa erre a brit *Kémek* (S.P.Y.S., 1984), amelyben a két fölöslegessé vált CIA-ügynök felajánlja szolgálatait a KGB-nek. A *Kémek, mint mi* (Spies Like US, 1985) ugyancsak két ügyefogyi ügynöke viszont akaratán kívül húzza keresztül az amerikai héják tervét, mellyel atomháborút akarnak kirobbantani.

Visszavonult kémecskék

A harmadik leggyakoribb variációt a visszavonult kémecske jelenti, akit még egy utolsó akcióra mozgósítanak fölöttesei. A *Drágám, add az életed!* mellett ebbe a kategóriába tartozik a *2 és 1/2 kém* (Undercover Blues, 1993), melynek ügynök házaspárja gyermekáldás miatt vonult vissza a szakmától. Főnökeiknek csak hosszas rábeszélés után sikerül rábírniuk őket, hogy két babázás között szenteljenek már egy kis figyelmet a cseh titkosszolgálat rettegett főnöknőjének, aki szorgalmasan lopkodja az atombombákat, hogy fölöttébb aljas célját megvalósítsa. És a kémpár mit tesz, a 1/2 kémet, azaz kilenchónapos csemetéjüket is bevetik a sorsdöntő akcióba.

Az ilyen típusú hősök sikere azzal magyarázható, hogy olyan karakterek, mint amilyen titokban mindenki szeretne lenni. Olyan emberek, akik nem félnek kihívni maguk ellen a sorsot, az egész világot, és a fizikai képességük, szépségük és „magasfok intellektusuk" következtében képesek legyőzni bármilyen akadályt. És ami nem elhanyagolható, mindig élve kerülnek ki a buliból.

Magyar paródiák

A kémparódiák készítéséből természetesen a magyar filmesek sem maradhattak ki. *Oláh Gábor*nak *A múmia közbeszól* (1967) és *Révész György*nek *Az oroszlán ugrani készül* (1969) című filmje, valamint *Ternovszky Béla* rajzfilmje, a *Macskafogó* (1986) bevallottan a nyugati gengszter- és kalandfilmek paródiájának készült, és mint ilyenekben, számos utalás felfedezhető bennük az „őstípusra". Mindhárom jellegzetesen keleti termék volt (még a magyar–NSZK–kanadai koprodukcióban készült *Macskafogó* is), hiszen úgy parodizálták a „bűnöző" nyugat figuráit, filmjeit, elítélt (és tiltott) műfajait, hogy a magyar néző az eredetit legfeljebb csak a ritka nyugati turistaútján láthatta. Ha látta! Akkoriban ugyanis inkább a szappan, majd a Gorenje hűtőgép és a videó volt a sláger.

A nagy összekacsintás

A kémparódia, de mindenféle paródia megértéséhez elengedhetetlen, hogy a néző ismerje az alapanyagot, tudja, hogy a film kit vagy mit és hogyan paródizál. Mert míg a kémvígjáték egységes nyelvet használ, amely a világ minden részén érthető, addig a paródiánál döntő jelentősége lehet minden egyes mondatnak, jelenetnek, poénnak. Mert jókat lehet nevetni *Leslie Nielsen* ökörségein, de mennyivel más a helyzet, ha a nézőnek beugrik, hogy most Schwarzi filmje, a *True Lies – Két tűz között* van terítéken, vagy éppen *Keanu Reeves* moziját, a *Féktelenült* figurázza ki. A film készítőivel való ilyen összekacsintás adja a paródiák igazi sava-borsát, a tudom, hogy tudod, hogy tudom adrenalin-bizsergető érzését.

Szilágyi G. Gábor

Tékalista az Interneten is!

INGYEN KAPHATJA TÉKÁJÁBAN A VIDEO MAGAZINT!

Az a videózást szerető vendég, aki havonta legalább 20 alkalommal kölcsönöz videókazettát az alábbi tékák valamelyikében, a következő hónapban ingyen megkapja a videótékástól a Video Magazin legfrissebb számát, a tékások és a Video Magazin kiadójának közös akciója keretében. További kölcsönzők is bekapcsolódhatnak az akcióba! Az akcióban résztvevő tékák neve és címe rákerül az Internetre is! *(http.//www.baranya.com/fenypont)* Ha tetszik az ötlet vagy bővebb információkra kíváncsi, máris hívja a Video Magazin kiadóját a 161-3859-es telefonszámon. Az alábbi tékákban kaphatja ingyen a Video Magazint, ha havonta legalább 20 alkalommal kölcsönöz műsoros videókazettát:

Ani Videotéka	Jászladány, Kossuth út 127.
Ász Videotéka	Szendrő, Váralja út 10.
Bóbita Videotékák	Hajdúböszörmény, Harmat u. 7.
	Hajdúböszörmény, Tessedik út 3.
Bonus Videotéka	Őcsény, Kazinczy u. 1.
Bucsku László	Nyíradony, Árpád tér 2.
Centrum Videotéka	Siófok, Fő u. 45.
City Videotéka	Székesfehérvár, Gyümölcs u. 18.
Czégény Sándor	Törökszentmiklós, Bajcsy-Zs. u. 58.
Csipke Videotéka	Zalaegerszeg, Tüttössy út 8.
Dinó Videotéka	Tokonád, Kócsag u. 65.
Disney Videotéka	Csépa, Május 1. út 3.
Filmsziget	Szentlőrinc, Deák F. u. 17.
Fox Videotéka	Rakamaz, Szent István út 122.
Griff Videotéka	Páty, Rákóczi út 11.
Happy End Videotéka	Tarján, Petőfi út 8.
Holtpont Videókölcsönző	Szeged, Szerb u. 72.
Jolly Joker Videotéka	Kiskunhalas, Fazekas Gábor u. 51.
Judy Videotéka	Gyula, Törökzugi sor 11.
Juno Videotéka	Veszprém, Cholnoky u. 23.
Keri Videoshop	Kalocsa, Obermayer tér 7.
Kikli Videotéka	Budapest, Hernád u. 31.
Körös Mozi Videotéka	Kunszentmárton, Köztársaság tér 9.
Kukkancs Videotéka	Adony, Rákóczi út 10.
M & F Bt.	Fonyód, Rózsa u. 18/b
Malibu Videotéka	Budapest, Marabu u. 1.
Marshall Videotékák	Dunaharaszti, Kiss Ernő u. 5.
	Dunaharaszti, Fő út 78.
Menő Manó Videotéka	Sarkad, Kossuth u. 1.
Misztikum Vidotéka	Székesfehérvár, öreghegyi postával szemben
Monte Videotéka	Budapest, Berda József u. 44.
Neo Modell Bt.	Budapest, Kétújfalu u. 131.
Németh RTV Szerviz és Videotéka	Letenye, Séta tér 7.
Paksi Istvánné	Bogyiszló, Bajcsy-Zs. u. 2/a
Pince Videotéka	Budapest, Zengő u. 1/b
Play Videotéka	Hajdúböszörmény, Bem J. u. 44.
Premier Videotékák	Győr, Földes Gábor út 16.
	Győr, Lepke út 30.
	Győr, József Attila út 165.
Premier Center	Sopron, Torma u. 8.
Privát Videotéka	Kiskunhalas, Kanizsa tér
Rasek Sándor	Tét, Dr. Kapuy Miksa u. 4.
Rocky Videotéka	Pacsa, Kisfaludy út 1.
Sanyó Videotéka	Tiszavasvári, Attila tér 2/A
Sláger Videotéka	Őcsény, Fő út 40.
Stop Videotékák	Leányfalu, Móricz Zs. u. 126.
	Vác, Dr. Csányi László krt. 29.
Tisza Videotékák	Hatvan, Rákóczi út 9.
	Hatvan, Horváth Mihály út 20.
Tisza Videotéka	Újfehértó, Debreceni út 4.
Tiszafilm Videotéka	Kaposfüred, Pavilon sor 2.
Tiszafilm Videotéka	Nagybajom, Fő u. 42.
Tiszafilm Videotéka	Sóstóhegy, Csaba u. 9.
Thomas Videotéka	Győr, Jereváni út 32.
Tomi Videotéka	Agárd, Török Bálint u. 23.
Top Videoshop	Szarvas, Szabadság út 28/2
	Békésszentandrás, Hunyadi u. 7.
Top Ten Videotékák	Budapest, Villányi út 62.
	Budaörs-Kamaraerdő, Kismartoni út 45.
Tök Jó Videotéka	Budapest, XX., Jókai Mór u. 93.
	Budapest, XX., Mártonfy u. 4/b
Videofon Videotéka	Kiskőrös, Bajcsy-Zs. u. 62.
Videohajó	Pécs, Zsolnay Vilmos u. 47/c
Videoház	Budapest, XI., Bocskai út 23.
Videobarlang	Kiszombor, Ubébai út 7.
Videocentrum	Cegléd, Rákóczi út 34–36.
Videoland	Érd, Emma u. 5/a
Virág Gábor	Győr, Rónay u. 6.
Viktor Imre	Székesfehérvár, Királysor 41.
Videotéka	Abony, Szolnoki u. 129.
Videotéka	Aszód, Falujárók útja 5/1
Videotéka	Encs, Petőfi út 48/A
Videotéka	Maglód, Széchenyi út 7.
Videotéka	Pilisszentlászló, Vadrózsa u. 18.
Videotéka	Sárbogárd, Köztársaság út 69.
Videotéka	Budapest XII., Hegyvidék Üzletközpont
Videotéka	Budapest, XII., Márvány u. 48.
Videotéka	Tét, Széchenyi út 21.
VOX-COLOR Videotéka	Budapest, XVIII., Kiss Ernő u. 44.
Wekerlei Videotéka	Budapest, XIX., Guttenberg krt. 5.

SV SELECT VIDEO

ROCKY

1997 TOP 40

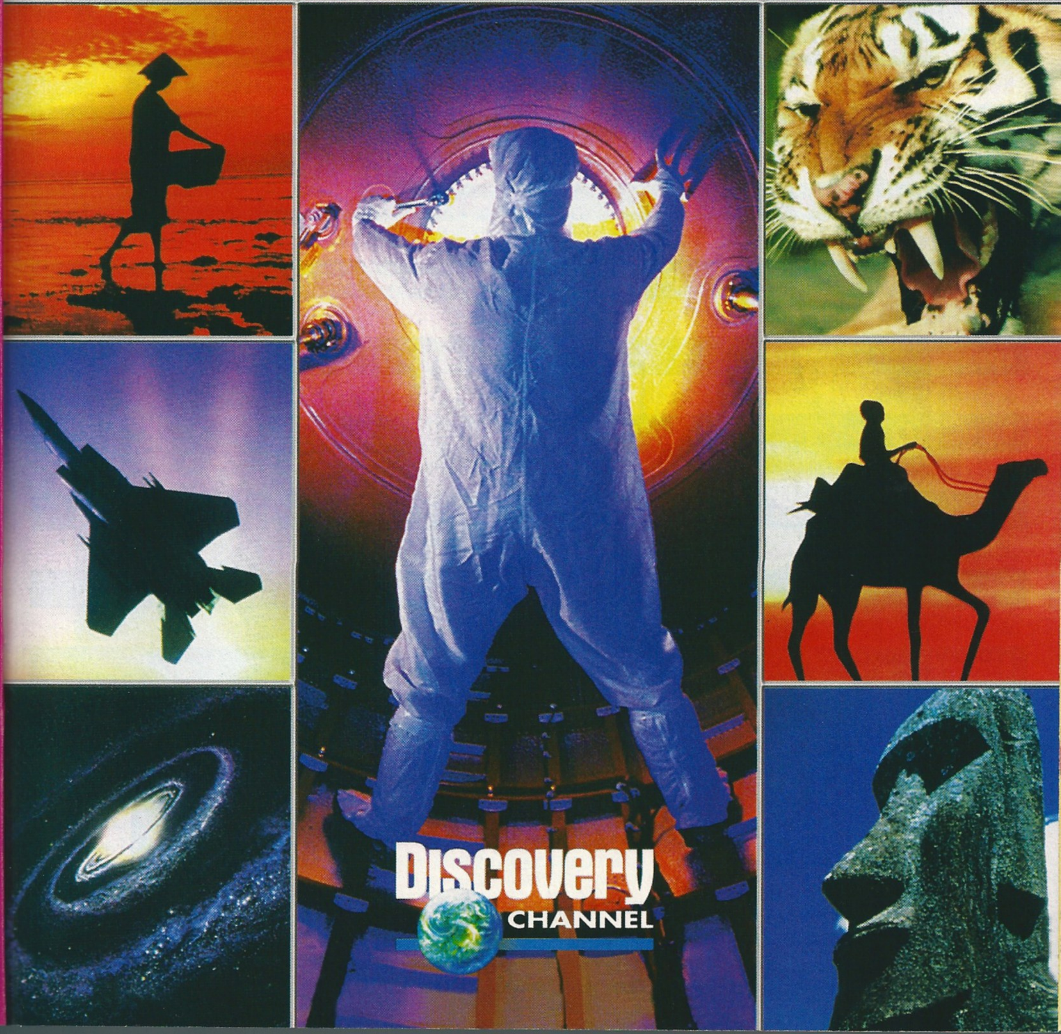
MEGVÁSÁROLHATÓ VIDEÓKAZETTÁK

FEBRUÁR

video magazin

PREMIER VIDEOHÁZ

F E D E Z Z E   F E L   A   V I L Á G O T !™

1997 TOP 40 FEBRUÁR

MEGVÁSÁROLHATÓ VIDEÓKAZETTÁK

A Toplista a Premier Videoház, a Rocky Videokazetta Nagy- és Kiskereskedés, valamint a Select Video eladási statisztikája alapján készült.

(A lista abc-sorrendben tünteti fel a sikerfilmeket, nem az eladási darabszám alapján.)

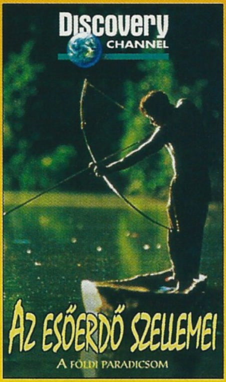
Afrika vadvilága (National Geographic)	Hofi
Aladdin és a tolvajok fejedelme (Walt Disney)	Indul a bakterház
Ben Hur (MGM/UA)	Kellemes kellemetlenségeket Mr. Bean (PolyGram)
Bíró Ica – Testszépítés	A maszk
A cápák árnyas birodalma (National Geographic)	Mr. Bean bámulatos kalandjai (Polygram)
Cindy Crawford– Fitness csak neked	A nagy amerikai vadon
Cindy Craword– Szépség és egészség	A Notre-Dame-i toronyőr (Premier)
Claudia Schiffer I-II. (Fox Video)	Pocahontas (Walt Disney)
Csillagkapu – Stargate	Pocahontas: A legenda (Premier)
Csipkerózsika (Walt Disney)	Ponyvaregény
A delfinek élete és titkai	Reflektorfényben: Mr. Bean
Die Hard: Az élet mindig drága (Fox Video)	A rettenthetetlen (Fox Video)
Dirty Dancing	Sivatagi show
Dumb és Dumber – Dilibogyók	A szépség és a szörnyeteg (Fümotó Kft.)
A dzsungel könyve (Premier)	Tengeri erőd (Discovery)
Eric von Däniken: Fény a fáraónak	A tigrisek földjén (National Geographic)
Az esőerdő szellemei (Discovery)	Tom és Jerry és a cicuslány
Garfield 5.	Vacak, a hetedik testvér
Hair (MGM/UA)	A világ hét csodája I-IV. (Discovery)
Hegedűs a háztetőn (MGM/UA)	Vuk

PREMIER VIDEOHÁZ ROCKY SV SELECT VIDEO

A kazetták megvásárolhatók:

PREMIER VIDEOHÁZ: 1061 Budapest, Andrássy út 33. (Nagymező utca sarok) Tel./fax: 269-6812 ROCKY VIDEOKAZETTA NAGY- ÉS KISKERESKEDÉS: 1132 Budapest, Visegrádi u. 31. Tel.: 270-2936, 06-30-432-226, 4400 Nyíregyháza, Bujtos u. 19. Tel.:42-410-033, 06-30-356-090 SELECT VIDEO – műsoros videókazetták értékesítése viszonteladók részére: 1131 Budapest, Rokolya u. 30. Tel.: 149-0531, 06-30-518-416

AZ ESŐERDŐ SZELLEMEI

ismeretterjesztő film

Mit szólna, ha csaknem 5000 kilométeres utazást tehetne az Amazonas torkolatától egészen a világ legnagyobb védett esőerdejéig? Ha olyan érintetlen természeti környezetben találhatná magát, ahol több állatfaj él, mint a Föld bármely más hasonló nagyságú területén? Ha láthatna egy kétméteres vidrát, amely a jaguárral is elbír? Mit szólna, ha találkozhatna az Esőerdő Szellemeivel?

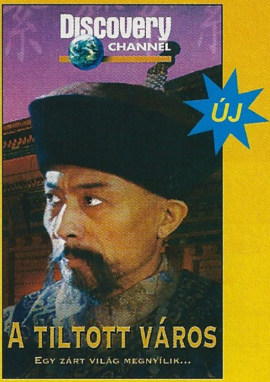
AZ ISMERETLEN GALAPAGOS

ismeretterjesztő film

Több mint ezer km-re Ecuador partjaitól háborítatlan békében olyan élővilág fejlődhetett ki a Csendes-óceáni szigetcsoporton, amely páratlan a Földön. Érintetlen kis gyöngyszem ez, amelyen Charles Darwinnak elég volt öt hetet eltöltenie, hogy megalkossa az evolúció elméletét. A híres tudós kései utódai most bemutatják nekünk ezt a földi paradicsomot, tengeralattjárójukkal eljutva az óceán mélyére is.

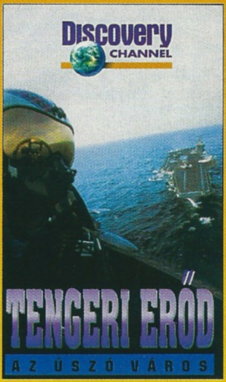
A TILTOTT VÁROS

ismeretterjesztő film

A DISCOVERY Channel munkatársai elsőként filmezhették le a pekingi titokzatos „Tiltott Várost", a hatalmas kínai főváros szívét, amely hosszú ideig el volt zárva a külvilágtól. A film elkalauzol ebbe a különleges világba, és emellett korabeli festmények, történelmi és irodalmi emlékek segítségével betekintést nyújt a Kínai Császárság történelmébe.

TENGERI ERŐD

ismeretterjesztő film

Szeretné tudni, melyik Amerika legfurcsább, legkülönlegesebb városa? Segítünk: 300 méter hosszú, 24 emelet magas, 13 millió liter repülőgép-üzemanyagot hordoz a gyomrában, 61 vadászrepülőt a fedélzetén, és 5800 ember úszó otthonául szolgál. A film bemutatja ennek a hatalmas monstrumnak a csúcstechnológiáját és lakóinak izgalmas életét.

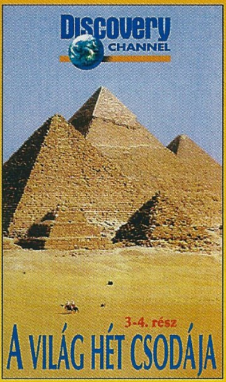
A VILÁG HÉT CSODÁJA 1-2.

ismeretterjesztő film

A RHODOSZI KOLOSSZUS
AZ OLYMPOSZI ZEUSZ SZOBOR
A BABILONI FÜGGŐKERTEK
AZ EPHESOSI ARTEMIS TEMPLOM
A PHAROSI VILÁGÍTÓTORONY
A HALIKARNASSOSI MAUZÓLEUM
AZ EGYIPTOMI PIRAMISOK

A VILÁG HÉT CSODÁJA 3-4.

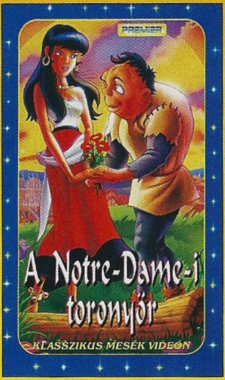

ismeretterjesztő film

Ezek a fenséges és gigantikus építészeti remekművek még ma is ámulatba ejtik az embereket. A hét csodából napjainkra már csak az egyiptomi piramisok maradtak fenn. Ezért a film készítői véghezvitték a lehetetlent: a legújabb háromdimenziós számítógép-programok segítségével „újjáépítették" a csodálatos alkotásokat, és bemutatják nekünk a híres építmények történelem-formáló szerepét.

A KAZETTÁK MEGVÁSÁROLHATÓK A PREMIER VIDEOHÁZBAN, A ROCKY VIDEOKAZETTA NAGY- ÉS KISKERESKEDÉSBEN, A SELECT VIDEO NAGYKERESKEDÉSBEN ÉS A LEGJOBB ÜZLETEKBEN

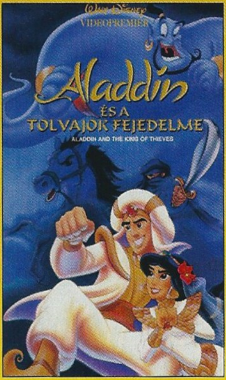
A NOTRE-DAME-I TORONYŐR

rajzfilm

A romantika alapművének számító történet rajzfilmváltozatában aligha fog bárki is csalódni. A taszító külsejű, ámde vonzó lelkű Quasimodo szerelme a lenyűgöző szépségű Esmeralda iránt józan ésszel szemlélve nem teljesülhet be. Amikor azonban a púpos toronyőr megmenti szerelmét a halálos veszélyből, a szépséges cigánylány megsejti a torz mellkas mögött az érző szívet.

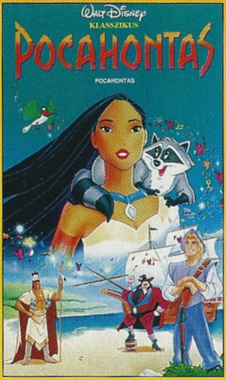
ALADDIN ÉS A TOLVAJOK FEJEDELME

rajzfilm

Az új folytatásban találkozhatunk Aladdinnal, Jázmin hercegnővel, a palack szellemével, Dzsinnel, Jágóval, a hóbortos papagájjal, Abuval, a csibész majommal, és az Aladdint segítő varázsszőnyeggel is. Megjelenik Cassim, a Tolvajok fejedelme, aki egyben Aladdin apja , ezenkívül Saluk, a gonosz rablóvezér, és az *Ezeregy éjszakából* jól ismert negyven rabló, hogy megtalálják a mindent arannyá változtató Midasz Kezet.

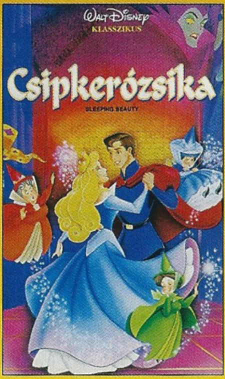
POCAHONTAS

rajzfilm

Walt Disney filmkészítői hűek hagyományaikhoz – a Pocahontas nem marad el a korábbi nagy sikerektől. Egy szerelem kalandos története – kétszeres Oscar-díjas zene kíséretében – ezúttal is csodálatosan ötvöződik romantikával és vidámsággal. A távoli egzotikus tájon játszódó mese csupa ismerős, mindenütt egyformán fontos érzésről szól – az őszinte szeretetről, szerelemről és barátságról.

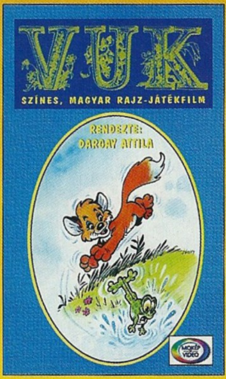
CSIPKERÓZSIKA

rajzfilm

Egyszer, nagyon-nagyon régen, élt egy gyönyörű hercegnő, akit Aurórának hívtak. Egy szörnyű átok miatt megszúrta az ujját, és örök álomba szenderült. De Auróra három vidám tündér-keresztanyja rájött, mitől törik meg a varázs: a bátor Phillip herceg csókjával felébresztheti a hercegnőt, ha előbb megküzd a leggonoszabb és a legádázabb varázslónővel, akit a Föld valaha a hátán hordott.

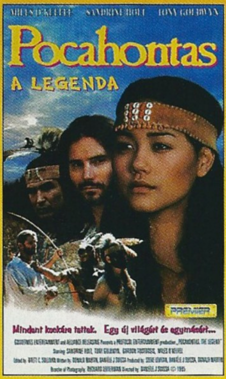
VUK

rajzfilm

A kisrókának az ember kiirtotta a családját. Vuk azért nem pusztult el, mert akkor éppen elcsavargott otthonról. Korán rá kell döbbennie az őt körülvevő veszedelemre. Felnövekedve az erdő híres vadásza lesz, s kiszabadítja fogságából későbbi párját, a szépséges rókalányt, akivel könyörtelen bosszút állnak nagybátyja, Karak elpusztításáért.

POCAHONTAS
A LEGENDA

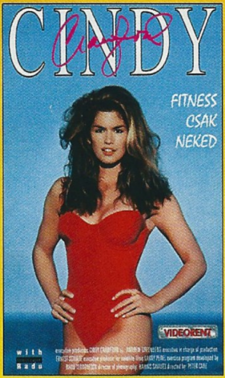

romantikus kalandfilm

A legenda megelevenedik – rajzfilm után ezúttal élő szereplőkkel. John Smith kapitány 1607-ben tette a lábát az ígéret földjére. A háborítatlan, vad vidék indián őslakói elfogják és ártatlanul halálra ítélik. Az életét azonban megmenti Pocahontas, a gyönyörűséges indián hercegnő. A kalandokkal és romantikával teli történet bemutatja, hogyan született meg a tiszta szívű indián lány legendája.

A KAZETTÁK MEGVÁSÁROLHATÓK A PREMIER VIDEOHÁZBAN, A ROCKY VIDEOKAZETTA NAGY-

CINDY CRAWFORD
FITNESS CSAK NEKED

fitness edzésprogram

„Foglalkozásom megkívánja, hogy vigyázzak a testemre. Így az elmúlt két évben fitness-edzőm, Radu által kidolgozott tornagyakorlatokat végeztem. Természetes környezetben, remek zenére végzett gyakorlatok segítik szinten tartani az energiádat. Úgy érzed, hogy nem is fitness-programot, hanem zenés videót nézel. A mozgás segíti formálni az alakodat és jobb közérzeted lesz, mint valaha" – Cindy Crawford

CINDY CRAWFORD
SZÉPSÉG ÉS EGÉSZSÉG

fitness edzésprogram

Ez az ideális testedzési program fejleszti a test erejét, gyorsaságát, egyensúlyérzékét és rugalmasságát. Atlétikai program is, mely különféle sportágak, mint például a korcsolyázás, a kosárlabda, sőt a szumópankráció természetes mozgáselemeit ötvözi. A fitness-tornagyakorlatok alatt figyeljük a csodás helyszíneket, a nagyszerű zenét, közben pedig érezzük jól magunkat.

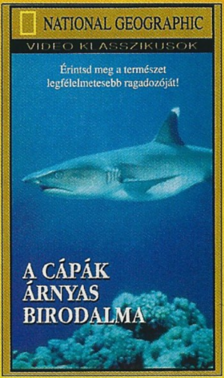
TARTSD MAGAD FORMÁBAN
CLAUDIA SCHIFFERREL!

fitness edzésprogram

Schiffer esetében a fitness nem játék. A tökéletes test számára munkaeszköz. Ezért kellett edzőjével olyan gyakorlatokat kidolgoznia, melyek bárhol, bármikor rendszeresen elvégezhetőek, és hatékonyan segítenek megőrizni a comb, a vádli és a fenék, valamint a has, a karok, a hát és a keblek feszességét, ruganyosságát. Claudia e programokban közreadja mindazt, amit az elmúlt években megtanult a fitnessről.

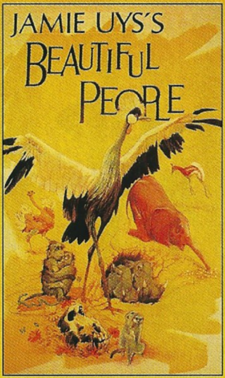
A CÁPÁK ÁRNYAS BIRODALMA

természetfilm

A National Geographic egyik leghíresebb filmje, *A cápák árnyas birodalma* egy olyan különleges utazásra hív, amely során tanulmányozhatod ezeket a félelmetes hírű halakat és szembesülhetsz a róluk keringő mendemondákkal. Ereszkedj le az óceán mélyére egy különlegesen kiképzett ketrecben és vedd szemügyre a cápákat saját közegükben! Szemtől szembe találod magad a kegyetlenség élő jelképeivel, és megismerheted az igazságot e rendkívüli lényekről.

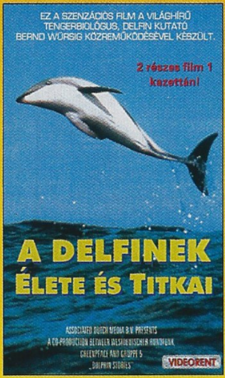
SIVATAGI SHOW

humoros természetfilm

A szenzációs felvételekben bővelkedő természetfilm Afrika különböző területeinek állatvilágát mutatja be. Megismerkedhetünk a Kalahári- és a Namib-sivatagban élő állatokkal és különleges szokásaikkal. Tanulmányozhatjuk viselkedésüket, humoros képeket láthatunk mindennapi életükről és küzdelmükről a fennmaradásért vívott harcban.

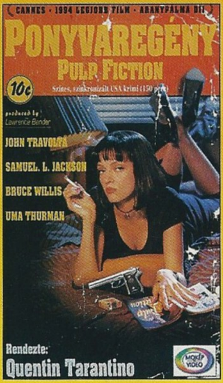
A DELFINEK ÉLETE ÉS TITKAI

természetfilm

Az ember és a delfin között ősidőktől fogva különös kapcsolat áll fenn. Kutatjuk viselkedésüket, intelligenciájuk titkait és vonzódásukat hozzánk. Ezt a csodálatosan fényképezett filmet a világ szebbnél szebb tájain forgatták Írországtól a Hawaii-szigeteken át Ausztráliáig. Bravúros felvételek, tudományos magyarázatok, legendás történetek mutatják be tengeri barátaink életét fogságban és természetes környezetükben.

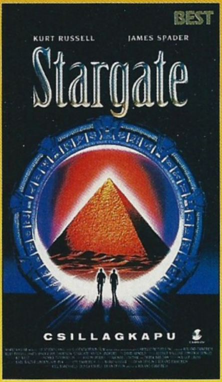
PONYVAREGÉNY

krimi

Jules és Vincent profi bérgyilkosok, akiket főnökük, Marsellus megbíz egy rejtélyes fekete táska megszerzésével. Marsellus Vincent számára külön megbízást is ad. Szórakoztatnia kell feleségét, Miát, amíg ő távol van. Ez a feladat Vincentnek rázós pillanatokat okoz. Butch ökölvívó, akit Marsellus lefizet, hogy veszítsen el egy mérkőzést. Butch azonban alaposan átveri megvesztegetőjét.

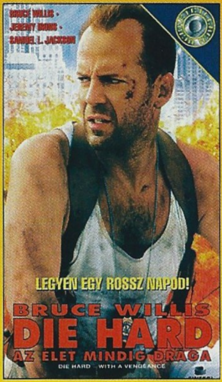
CSILLAGKAPU

sci-fi

1928-ban a piramisok mellett egy csodálatos leletre bukkannak, melynek anyaga ismeretlen. A rajta levő hieroglifákat sikerül megfejtenie Daniel Jacksonnak, és ezzel megnyílik a Csillagkapu egy ismeretlen bolygó felé. De a kapu pillanatnyilag csak odafelé működik, a visszafelé vezető úthoz az ottani szimbólumokra is szükség van. Vissza tud-e térni a csapat a Földre? Fantasztikus kaland a múltba és a jövőbe.

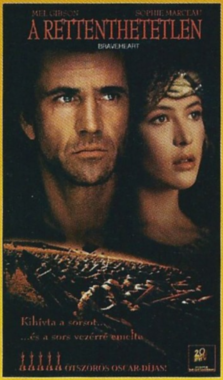
DIE HARD 3. AZ ÉLET MINDIG DRÁGA

thriller

John McClane ex-rendőr (Bruce Willis) számára ez az augusztusi nap is ugyanúgy indul, mint a többi: iszonyú fejfájással. Ám New York egyik őrszobáján megcsörren a telefon, és a telefonáló közli: imént robbantott fel egy metróállomást, és továbbiakat is a levegőbe repít még, ha John McClane nem áll rendelkezésére, és nem hajtja végre utasításait. McClane ismét beszáll a halálos körhintába...

A RETTENTHETETLEN

történelmi akciófilm

Amikor William Wallace-nek megerőszakolják, majd megölik szerelmét a portyázó angol katonák, valami megszakad benne. A mindenre elszánt skót férfit eleinte csak a bosszúvágy fűti, meg akarja találni a tetteseket, hogy leszámoljon velük. Azután hamarosan ráébred, mi forog kockán: országa és népe függetlensége van veszélyben. És félelmet nem ismerve harcba száll a betolakodókkal.

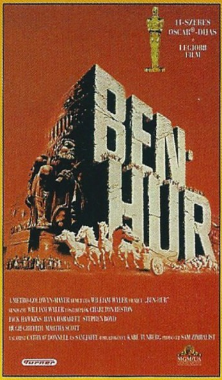
HAIR

film-musical

Egy vidéki srác megkapja behívóját, és a sorozásra a fővárosba utazik. Aztán meglát egy gyönyörű lányt lóháton, akibe talán beleszeretne, ha a legkisebb esélye is volna rá, hogy még egyszer találkozzanak. Ám új barátai erről egészen másképpen vélekednek. A hippiknek semmi sem lehetetlen: az ő életüket más törvények irányítják, kizárólag olyanok, melyeket saját maguk hoztak.

BEN-HUR

törtémelmi film

Minden idők legnagyobb filmje a Római Birodalomba, Jézus korába kalauzolja nézőit. Ben-Hur, Júdea hercege számtalan, több földrészen átvezető kalandja során szembeszáll a nagy hatalmú birodalommal, hogy megvédje családját és népét. A mozitörténet legnagyobb fimjében minden grandiózus: a legtöbb Oscar-díjat nyert alkotás elkészítésében ötvenezer közreműködő és nyolcezer statiszta vett részt.

A KAZETTÁK MEGVÁSÁROLHATÓK A PREMIER VIDEOHÁZBAN, A ROCKY VIDEOKAZETTA NAGY-

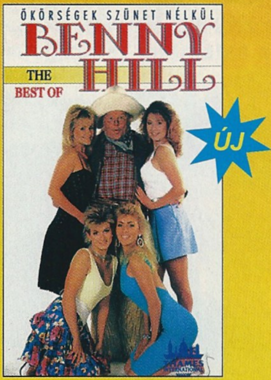
HEGEDŰS A HÁZTETŐN

játékfilm

„Ha én gazdag lennék..."– dúdoljuk sokan, és hatalmas vagyonról álmodozunk. Pénze Tevjének, a tejesembernek sincsen, de van három eladó lánya. Ez pedig kész csőd, ha nem sikerül megfelelő férjet találni nekik. De mit tehet egy zord atya, ha egyszer vajból van a szíve? Vannak történetek, dallamok és emberek, melyek örökre ismerőssé váltak, és sosem szeretnénk elfelejteni őket.

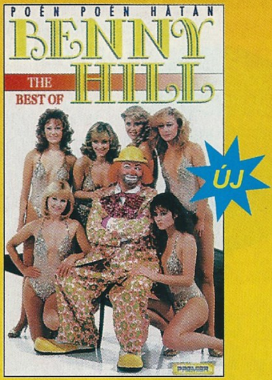
ÖKÖRSÉGEK SZÜNET NÉLKÜL

burleszk

Ebben a fergeteges humorösszeállításban Benny Hill ismét kitesz magáért. Színpadra lép például mint Elvisz Prézli, az öreg rocker. Később pedig a Kordában a csorda című szappanoperában láthatjuk mint derék cowboyt, aki ártatlan szűzlányokat csábít föl magához azzal az ürüggyel, hogy megmutatja nekik a billoggyűjteményét. Ráadásként végikacaghatjuk az egyik Benny Hill Show-t svédre szinkronizálva is...

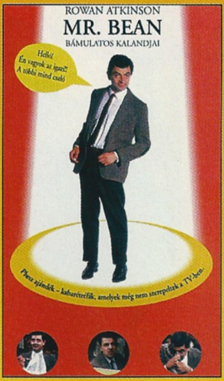
POÉN POÉN HÁTÁN

burleszk

A komédia koronázatlan királyának legjobb jeleneteit nevethetjük végig ezen a kazettán. A főállású pancser visszatér: ezúttal mint Bűzfújó Bill, a vadnyugat rettegett hőse, ezt követően pedig fellép a KANBARÉ-ban is. A kacagások közben megtanulhatjuk azt az örök érvényű bölcsességet is, hogy: Akinek nem tetszik a kabaré, azt felhúzzuk egy karóra!

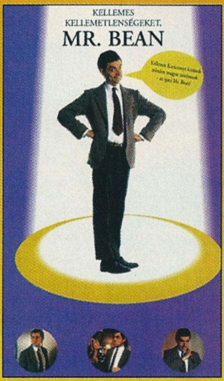
MR. BEAN BÁMULATOS KALANDJAI

burleszk

A sorozat első darabja 1990-ben nyert Arany Rózsa-díjat Montreaux-ban, a televíziós fesztiválon. Azóta már az egész világ ismeri a földkerekség leggátlásosabb emberét, akinek személyisége parádés ötvözete az ártatlanságnak, a rosszindulatnak és a leleményességnek. Legyen akár VIZSGÁN, TENGERPARTON, avagy TEMPLOMBAN, – Mr. Bean mindig talál olyan utat, amelyről normális ember el sem gondolkodna.

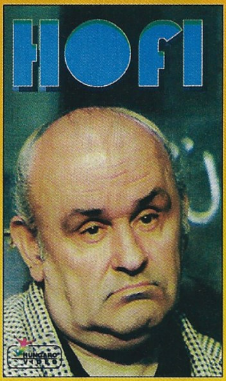
KELLEMES KELLEMETLENSÉGEKET, MR. BEAN

burleszk

Kellemes karácsonyt, Mr. Bean!
Hurrá, hurrá, sőt hipp és hopp, itt van végre a karácsony, juhé, mi több, ihaj és csuhaj, Irma meglátogat, én meg készítem a pulykát, vettem néhány fantasztikus és meglepő ajándékot.
Mr. Bean a 426-os szobában
Kellemes kis szállodai tartózkodás, néhány cserét ugyan csináltam a foglaláskor...

HOFI

kabaré

A magyar humoristák koronázatlan királya, Hofi Géza számára mindenki célpont a közeli és távoli múltból, senkit és semmit nem kímél, legkevésbé a rekeszizmokat. A videováltozatnak ráadásul az az előnye is megvan, hogy ha nem értünk egy poént, mert a többiek még nevetnek, vissza lehet tekerni!

Jön! Jön! Jön!

Játékháború (Toy Story)

Kelly hősei

Timon és Pumba

Vili, a veréb

A hercegnő

Discovery Channel: Titanic

Híd a Kwai folyón

Magányos farkas

Asterix nagy csatája

A piszkos tizenkettő

Asterix és Kleopátra

Sztálingrád

Elefánt kalandok

Serengeti krónika

Mr. Bűn, a kapitány

Ausztrália újabb csodái

Járvány

Mr. Bean borzasztó bonyodalmai

Szaffi

Fogyókúra 10 hét alatt

A szakasz

Mr. Bean csípős csínytevései

PREMIER VIDEOHÁZ

ROCKY

SV SELECT VIDEO

A kazetták megvásárolhatók:

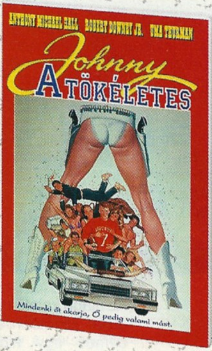
PREMIER VIDEOHÁZ: 1061 Budapest, Andrássy út 33. (Nagymező utca sarok) Tel./fax: 269-6812 ROCKY VIDEOKAZETTA NAGY- ÉS KISKERESKEDÉS: 1132 Budapest, Visegrádi u. 31. Tel.: 270-2936, 06-30-432-226, 4400 Nyíregyháza, Bujtos u. 19. Tel.:42-410-033, 06-30-356-090 SELECT VIDEO – műsoros videókazetták értékesítése viszonteladók részére: 1131 Budapest, Rokolya u. 30. Tel.: 149-0531, 06-30-518-416

FEBRUÁRTÓL A VIDEOTÉKÁKBAN

MIRAX

Kérje ingyenes katalógusunkat.
MIRAX Nemzetközi Filmforgalmazó és Multimédia Kiadó Kft. 1113 Budapest, Karolina út 34/a.
Tel./fax:(36-1) 209-2919, 209-2920 e-mail: mirax@mirax.hu

Keresse filmjeinket az interneten a „www.mirax.hu" címen!

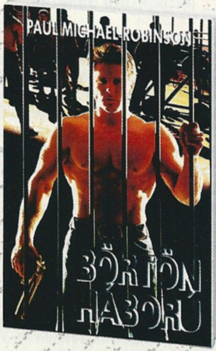
JOHNNY, A TÖKÉLETES

Johnny Walker átlagos amerikai tizenéves lenne, csakhogy a pályán a fiú aranyat ér. El is indul a licitálás, de nem biztos, hogy az viszi a srácot aki többet ígér …
Színes szinkronizált amerikai vígjáték.
Szereplők: Anthony Michael Hall, Robert Downey Jr., Uma Thurman
Rendezte: Bud Smith

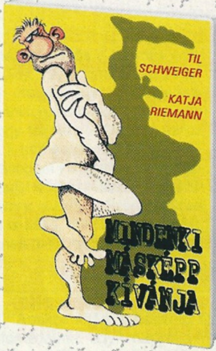
HYBRID

A távoli jövőben dúló háború túlélői biztonságban hiszik magukat, amikor az állandó ionviharok elől menedéket találnak egy elhagyott építményben. Hamarosan azonban kiderül, hogy egy laboratóriumba tévedtek, amelynek teremtménye, a gyilkolásra és szaporodásra programozott mutáns szintén a túlélők közt van.
Színes szinkronizált amerikai sci-fi.
Szereplők: John Barrymore III., Brinke Stevens
Rendezte: Fred Olen Ray

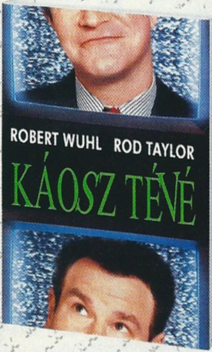
BÖRTÖNHÁBORÚ

Egy CIA-ügynököt nem elég egyszerűen félreállítani! Így gondolkoznak Mace Richter egykori munkaadói, s hogy végleg elhallgattassák börtönbe juttatott emberüket, zsoldosokat küldenek a nyakára. A felszámolásra váró börtönben már csak néhány őr és hat halálraítélt maradt, ezért a CIA nem számít ellenállásra…
Színes szinkronizált amerikai akciófilm.
Főszereplő: Paul Michael Robinson
Rendezte: Fred Olen Ray

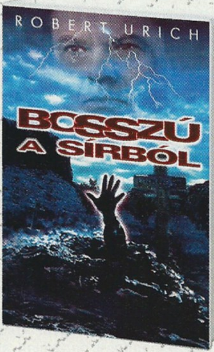
MINDENKI MÁSKÉPP KÍVÁNJA

A félreérthetetlen helyzetben talált Axelt barátnője kipenderíti lakásukból, így a pórul járt gavallér kénytelen régi barátnőinél fedelet keresni. Csakhogy hiába próbálkozik, nem sikerül egyikőjükhöz sem bekönyörögnie magát, egyedül a homoszexuális Norbert ajánlja fel segítségét és ez végképp felforgatja Axel életét …
Színes szinkronizált német vígjáték.
Szereplők: Til Schweiger, Katja Riemann
Rendezte: Sönke Wortmann

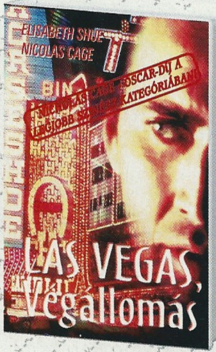
KÁOSZ TÉVÉ

A tévétársaságok közt állandóan folyik a harc a nézettségért. Sokszor a legfurcsább ötletek bevetésétől sem riadnak vissza a "szakemberek", ráadásul a tettszési indexszámláló is elromlik, így lesz a nagy állami tévéállomás az utolsó a listán, míg egy közösségi tévéadó az első helyre kerül. Ezt persze nem lehet annyiban hagyni!
Színes szinkronizált amerikai vígjáték.
Szereplők: Robert Wuhl, Rod Taylor
Rendezte: Robert Wuhl

BOSSZÚ A SÍRBÓL

Az elevenen eltemetett férfit egy kisgyermek menti meg és a gondos ápolás visszahozza őt az életbe. Nincsenek azonban emlékei arról, ki is ő valójában, miért és hogyan került a sírgödörbe, s hogy vajon ki akarta halálát. Pedig fontos lenne, hogy rájöjjön minderre, mielőtt ellenségei rátalálnak …
Színes szinkronizált amerikai thriller.
Főszereplő: Robert Urich
Rendezte: Johnny E. Jensen

LAS VEGAS, VÉGÁLLOMÁS

Ha valaki észrevétlenül akar eltűnni az életből, nem találhat jobb helyet mint Las Vegas. A város fény és emberkavalkádja adja a hátteret ahoz, hogy Ben, a sikertelen forgatókönyvíró halálra igya magát. Csak egy utcalány veszi észre őt és kettejük közt furcsa megállapodás születik; nem kérdik miért kell így lennie, csak együtt töltik el az utolsó napokat …
Színes szinkronizált amerikai dráma.
Szereplők: Nicholas Cage, Elisabeth Shue
Rendezte:Mike Figgis

TÁRSAS-JÁTÉK

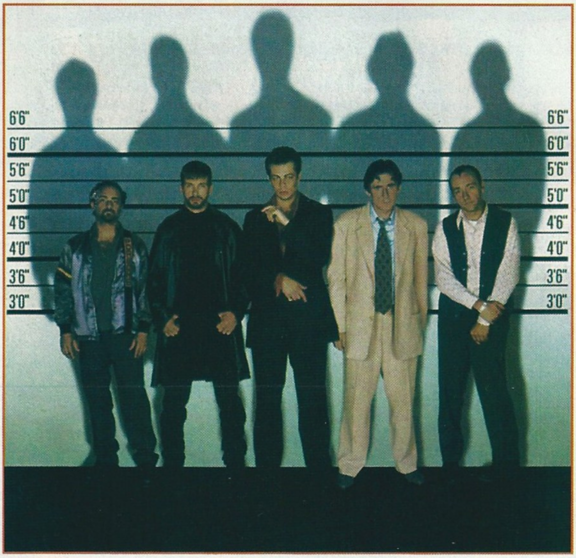
Jane és Kate ígéretes tehetségű komikusok, ám Dublin utcái helyett szívesebben mutatnák be tudományukat a menő kabarékban. Zavaros szívügyeik is a karrier ellen dolgoznak, mivel Jean először elfogadja frúja házassági ajánlatát, később azonban pánikba esik és mindent a feje tetejére állít …
Színes szinkronizált ír vígjáték.
Szereplők: Pom Boyd, Gina Moxley, Sean Hughes
Rendezte: Trish McAdam

Az utóbbi időben több olyan amerikai filmet láthattunk, melynek hősei között magyarok is felbukkannak. Hollywood időről időre szükségét érzi ennek, mely lehet egyfajta sajátos tiszteletadás a rengeteg magyar származású filmes előtt, akik tevékenységükkel, filmjeikkel hozzájárultak az álomváros felemelkedéséhez, hírnevének öregbítéséhez. Ám lehet a véletlen műve is, ha az alkotók egy „egzotikus" európai országból származó figurát kívánnak megteremteni. Talán ez is lehet az oka, hogy a rólunk rajzolt kép meglehetősen vegyes színezetet mutat. Míg régebben elsősorban valamiféle nosztalgikus kép élt a leginkább magyar származású forgatókönyvírók, rendezők fejében, akik igyekeztek „hamisítatlan" magyar környezetbe helyezni a cselekményt, addig újabban előszeretettel szerepeltetik a magyar figurákat negatív szerepkörben, helyét nem találó bevándorlóként, bűnözőként.

AMERIKAI FILM

KÖZÖNSÉGES BŰNÖZŐK

A *Közönséges bűnözőkben* (The Usual Suspects) mindjárt egész hajórakományra való magyar gengszter tűnik fel. Hamarosan kiderül, azért van még tanulnivalónk bőven. A fiúk közelébe sem jönnek Corleone papa fiainak, a cali kartellnek vagy a Moszkvából áttelepült orosz maffia embereinek. Át is vágják, sőt annak rendje-módja szerint ki is csinálják, levegőbe röpítik őket. Csodálatos módon mégis akad két túlélő, a súlyosan sebesült magyar gengszter és a mozgássérült New York-i szélhámos. Kettejük elbeszélése nyomán rajzolódik ki a különös történet háttere. *Bryan Singer* filmje valóságos puzzle-játék. *„Mindenkinek a birtokában van a kirakós játék egy-egy darabkája, mindenki azt képzeli, tud valamit, s valamennyien alaposan tévednek. A dolgok legtöbbször nem olyanok, amilyennek mutatják magukat."* A meghökkentő fordulatokkal és váratlan húzásokkal teli, sűrű szövésű, feszes szerkezetű és nagyszerű színészi játékkal *(Kevin Spacey)* fémjelzett film az 1995-ös esztendő egyik legnagyobb meglepetése volt, s két Oscar-díjat is nyert.

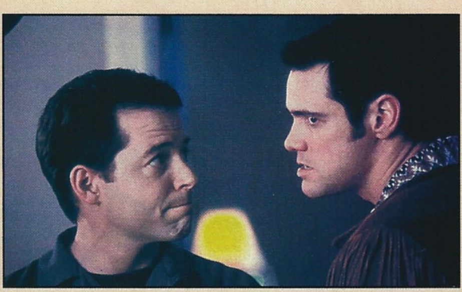
JARMUSH PARADICSOMA

A könnyű műfajról váltsunk komolyabbra. *Jim Jarmush* izgalmas drámája az amerikai underground filmesek és a Balázs Béla Stúdió klasszikus alkotásainak stílusában fest nem túl vonzó, ám hiteles képet a clevelandi magyar emigráns család életéről. (Clevelandben él az egyik legnagyobb amerikai magyar kolónia.) A cannes-i nagydíjas alkotás hőse kopott kofferral érkezik az Újvilágba, hogy besétáljon távoli rokonainak lepusztult életébe. Molnár Éva (a magyar származású *Bálint Eszter* játssza) kénytelen szembenézni a ténnyel, hogy a várt varázslat, jómód helyett a rokonság élete ugyanolyan szürke és sivár, mint környezete. Ám a New York-i nyomor után létezik még rosszabb is – Cleveland. Nem csoda, hogy számára, és unokatestvére, valamint annak barátja számára *Florida, a Paradicsom* (Stranger Than Paradise, 1984). De hiába utaznak el oda, az sem kínál megoldást, menekülést nekik. Talán nem véletlen, hogy volt olyan amerikai vélemény, miszerint *Jarmush* filmje kommunista propaganda az emigráció ellen.

MAGYAROS HOLLYWOODI MÚLT

Az újabb keletű példákat követően érdemes egy kicsit visszatekinteni a múltba. Hiszen Amerikában sok magyar tárgyú film készült. Ebben nem kis szerepe volt a Hollywoodban élő magyar íróknak és rendezőknek, akik, ha csak tehették, magyar miliőbe helyezték filmjüket. A közönség pedig érdeklődéssel fogadta e meséket, népszerűek voltak a magyar tárgyú történetek. *Vajda Ernő* és *Molnár Ferenc* darabjait, írásait sorra filmesítették meg. Ez utóbbi műveinek sorából kiemelkedik a *Liliomfi* 1930-as változata, *Frank Borzage* rendezésében. Liliom *(Charles Farrel)* valóságos Don Juan, aki fejedelmi gőggel uralkodik „birodalma", a Városliget fölött, mindenkit eltaszít magától, összetöri a (cseléd)lányok szívét. Pedig valójában galamblelkű, érzelmes csirkefogó, aki mélységesen lenézi, ugyanakkor imádja környezetét. *Molnár Ferenc* több más művét is megfilmesítették, így például *A Pál utcai fiúkat* Jelentéktelen diadal (*No Greater Glory,* 1934) címmel, valamint a televízióban a közelmúltban bemutatott, a század tízes éveiben játszódó *A*

EK – MAGYAR HŐSÖK

BAJBAN A KÁBELBARÁT

Ugyancsak áldozat a magyar származású főhős – ha más értelemben is – *A kábelbarát* (The Cable Guy, 1996) című baljósan sötét, ugyanakkor ellenállhatatlanul nevetséges komédiában. Steven Kovacs alighanem örökké bánni fogja a napot, amikor arra kérte a kábeltévé-szerelő srácot, hogy feketén, előfizetés nélkül kösse be hozzá az összes csatornát. A fura pacák fölborítja a nyugalmát, betolakszik az életébe, teljességgel kisajátítja. Ez valójában nem csoda, hiszen a nagy manipulátort a gátlástalan humoráról és gumiarcáról ismert *Jim Carrey* alakítja. Szerencsétlen Steve, azaz *Matthew Broderick* nem is tudja, mit csináljon. Apját, az öreg Kovácsot a hatvanas–hetvenes évek nagy sztárja, *George Segal* alakítja.

hattyút (The Swan, 1956), amely a koronaherceg házassága körül forog.

Szintén a Városligetben, annak egyik kiskocsmája körül bonyolódik *A látványosság* (The Show, 1927) története, középpontban a kis parasztlány és a ligeti jasszlegény mulatságos és megható szerelmével. A két nagyágyú, *John Gilbert* és *Lionel Barrymore* főszereplésével készült filmet *Tod Browning* rendezte *Kulcsár Dezsőnek,* a Metro–Goldwyn–Mayer filmstúdió forgatókönyvpályázatán második díjat nyert *Ezer év* (The Day of Souls) című novellájából. Érdekesség, hogy miközben a régi pesti vurstlinak akkoriban már jószerével nyoma sem volt, Amerikában újra felépítették. Az óriási műteremben elővarázsolták a hangulatos pesti ligetet, a felvételeken magyar cégtáblát, magyar plakátot, magyar rendőrt és magyar menyecskét lehetett látni, oly hűen, mintha csak itthon készült volna.

Amikor kitört a beszélő film forradalma, egyik napról a másikra gyökeresen megváltozott a helyzet. Koronák hullottak, trónok dőltek le, olyan nevek lettek a múlté és olyan sztárok buktak meg a hollywoodi filmbörzén, melyek azelőtt még dollárszázezreket, milliókat jelentettek. Míg a rendezők és a

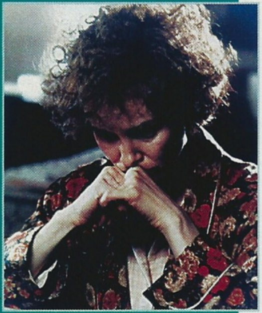

ESZTERHAS ÉS A ZENEDOBOZ

Fajsúlyosabb kérdéssel foglalkozik filmjében *Costa-Gavras.* Mike Laszlo *(Armin Mueller-Stahl)* családszerető, keményen dolgozó ember, büszkén vállalja magát választott hazájában is. De több mint negyven évvel a háború után azzal vádolják meg, hogy háborús bűnöket követett el. A bírósági tárgyalás nemcsak az ő, hanem ügyvéd lánya lelki erejét is próbára teszi. Anna *(Jessica Lange)* még Magyarországra is elutazik. Bizonyítékot akar keresni a Duna partján apja ártatlanságára és saját rettenetes kétségei ellen, melyek megmérgezik az iránta érzett szeretetét.

A *Zenedoboz – Music Box* (1989) forgatókönyvét Joe Eszterhas írta. Szülei, családja átélte mindazt a borzalmat, amit nem csupán a zsidók, de sok millió magyar ellen is elkövettek. Bár a film az embertelenség elleni jogos felháborodást fejezi ki, mégsem a bosszúról, hanem az emlékezésről szól. *„Nem hiszem, hogy szükség volna öreg emberek utáni hajtóvadászatra és megbüntetésükre"* – fogalmazott Costa-Gavras. *„Ma már ez értelmetlennek tűnik. ... A lényeg annak feltárása, hogy ők, mint emberi lények, hogyan tudtak ilyen cselekedeteket végrehajtani."* Esterhas már közel sem ilyen megbocsátó. A Népszabadságban megjelent interjújában (1996. január 27.) nem az egyes ember felelősségéről beszél, hanem a bűnös nemzet, bűnös nép nézetet vallja, s fenntartással tartja magát magyarnak.

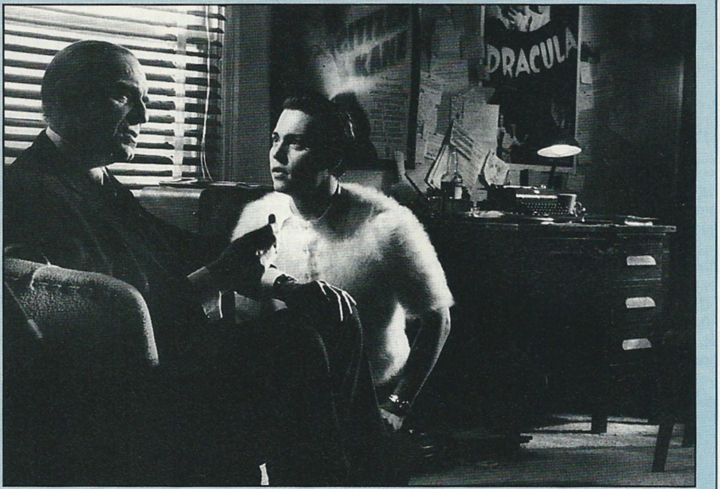

forgatókönyvírók „könnyebb" helyzetben voltak, a külföldről bevándorolt színészek és színésznők nem nagyon tudtak konkurálni amerikai kollégáikkal. Aki nem jelentett sok pénzt, azt egyszerűen szélnek eresztették, a sztárokat viszont igyekeztek átmenteni. Nosza, *Greta Garbó*nak jávai hercegnő szerepet írattak, *Emil Jannings*nak német kivándorlót, *Bánky Vilmá*nak pedig magyar emigráns lányt. Így született meg az *Ez a mennyország* (This Is Heaven, 1929) című film. A Bánky alakította fiatal lány, *Petry Mária* Budapestről vándorol ki Amerikába. Hosszas hányattatás után, rengeteg nehézség leküzdése árán sikerül megnyitnia magyar üzletét, amely hamarosan a környék kedvelt boltja lesz. Egy évtizeddel később *László Miklós* színdarabjából forgatta *Ernst Lubitsch a Saroküzletet* (The Shop Around the Corner). Matusek úr üzlete a Váci utca egyik sarkán áll. Megannyi érdekes figura dolgozik ott. Králik úr, a komoly, rokonszenves első segéd, Vadas úr, az üzlet bonvivánja, Pirovits úr, a cég legszerényebb dolgozója, Ilona és Flóra, a két elárusítónő, valamint Pepi, a szemtelenül kedves kifutófiú. Hamisítatlan pesti környezetben, jellegzetes pesti figurák között bonyolódik a történet, amelynek legfőbb tétje Králik úr és a tulajdonos lányának boldogsága. A 100 éves a mozi-sorozat keretében az Örökmozgó tűzte műsorára az 1933-ban készült amerikai filmet, *A Budapesti Állatkertet* (Zoo in Budapest). A gyártó Fox stúdió megirigyelve a konkurencia sikereit *(Pánik a városban, Nagana)*, elhatározta, hogy meglovagolja azt. A régi hollywoodi recept szerint újból meg akarták csinálni, ahogy kiszabadulnak a vadállatok biztonságosnak hitt ketreceikből és rátörnek az emberekre. Ehhez már csak egy egzotikus helyszín kellett, amelyet a forgatókönyvíró az unalomig ismert afrikai és közép-amerikai őserdő, illetve amerikai nagyváros helyett a távoli Európa szegletében talált meg. Azért legyünk igazságosak, a hollywoodi magyar állatkert sokkal nagyszerűbb, sokkal szebb, sokkal nagyobb, mint eredetije. Ebben azonban ki is merül a film miden pozitívuma. Kusza történet, unalmas kalandok, meghökkentő jelmezek, népviselet jellemzi a filmet. Még szerencse, hogy ott a pesti Tarzan, az állatkerti felügyelő *(Gene Raymond)*, aki mindent rendbe tesz.

Ez a hálás feladat az *Imádlak, de elválok* (That Uncertain Feeling, 1941) című filmben minden bajok okozójára, a gazdag és fölöttébb elfoglalt férje mellett unatkozó szépasszonyra vár. Miközben *Ernst Lubitsch* fergeteges tempójú házassági komédiájában (a közelmúltban vetítette a televízió) az asszonyka a kissé lökött zongoraművész után fut, biztosítási ügynök férje a nagy üzletben reménykedik. Az egyik megdolgozandó ügyfél magyar, valami Kafkának hívják. A siker érdekében igazi magyar vacsorát akar rendezni számára, magyar szakáccsal, magyar zenével, magyar gulyással. Csak az asztalnál derül ki, hogy nem Kafka az egyetlen magyar. Mulatságos látni, hallani, ahogy Hollywood nagyjai törik a nyelvet, miközben a többiek arról diskurálnak, ki mikor lakott az Andrássy út akárhányban.

MARTIN LANDAU MINT LUGOSI „DRAKULA" BÉLA

Akad egy jeles amerikai–magyar színész, akinek nevét fél évszázad távolából is sokan ismerik Amnerikában. Ő minden idők leghíresebb *Drakulája*: *Lugosi Béla*. Minden idők legrosszabb filmrendezőjével, *Ed Wood*dal (1994) való találkozásáról és a különös kapcsolatáról szól *Tim Burton* különös filmje, melynek főszereplője Lugosi révén természetesen magyar. Erre az embert próbáló szerepre a rendező a veterán *Martin Landaut* kérte fel. *„Lugosi megszemélyesítésénél nem a már oly sokak által elcsépelt gesztusokat alkalmaztam. Megkíséreltem a bőrébe bújni. Mint szakmabeli tisztában vagyok e pálya hullámvölgyeivel, buktatóival, ennélfogva tökéletesen megértem életének súlyos tragikumát"* – elemzett egy tragkius életutat a színész, aki e játékáért Oscart érdemelt. Landau szinte teljesen átlényegült Lugosivá, csodálatosan érzékeltetve az egykor (és most is) legendás hírű, de addigra teljesen lecsúszott, ópiumfüggővé vált színész drámáját.

„MAGYAMERIKANIZÁLÓDÁS"

A magyar téma, valamint figurák hollywoodi felbukkanása kezdetben jól behatárolható volt. A több hullámban érkező magyar filmesek, elsősorban az írók, forgatókönyvírók, rendezők szállították ezeket. A legtöbb történet az óhaza iránti vágyódást tükrözte, és ennek megfelelően magyar környezetbe helyezte a cselekményt, vagy éppen – a többi nemzet sorstársaihoz hasonlóan – a bevándorló hányatott életét, beilleszkedési nehézségeit mutatta be. Mellettük mindig készültek irodalmi adaptációk, sőt idővel mindinkább ezek kerültek előtérbe. A filmes generáció fokozatos kiöregedésével, jelentős képviselőinek kihalásával azután mind kevesebb és kevesebb magyar téma került celluloidszalagra. A nagy forgatókönyvírók helyét a technikai szakemberek, mindenekelőtt az operatőrök vették át. Ez az átrendeződés a hatvanas évek végére fejeződött be. Azóta csak elvétve születik kimondottan magyar téma, mint például Eszterhas személyes indíttatású *Music Box*a. Ehelyett egyes szereplő, figura lett magyar. László Almásy névre hallgatva például az a magyar származású sivatagi kutató, akit *Ralph Fiennes* alakít a Golden Globe-díjas *The English Patient* című filmben.

❖

Míg korábban a magyarok jellegzetes alakok, epizódisták voltak (huszártiszt, gróf, cigány és így tovább), mára az esetek többségében beolvadnak környezetükbe, s a nevüket leszámítva teljesen amerikanizálódtak.

Összeállította:
Szilágyi G. Gábor

A RÉGEN VÁRT KLASSZIKUS HÁBORÚS FILMEK

MEGVÁSÁROLHATÓK VIDEOKAZETTÁN!

A kazetták megrendelhetők: RO-LEX Kft. 1462 Budapest, Pf. 618. Telefon: 217-2730, 217-2731

KELLY HŐSEI (1999 Ft/db + postaköltség) ......db

A PISZKOS TIZENKETTŐ (1999 Ft/db + postaköltség) ......db

SZTÁLINGRÁD (1999 Ft/db + postaköltség) ......db

HÍD A KWAI FOLYÓN (1999 Ft/db + postaköltség) ......db

A MEGRENDELŐ NEVE: ....

CÍME: ....

TELEFON: ....

Forgalmazza az InterCom Kft. 1145 Bp. Bácskai u. 28-36. Tel.: 467-1-467 Fax: 252-2736 E-mail cím: video@intercom.hu

A FILMKÉSZÍTÉS BOSZO

Az alkotók és a boldogságideál

Hollywood, miután felismerte a filmiparban rejlő óriási anyagi lehetőségeket, nemigen enged a megszokott normából. Több világhírű rendező kényszerült otthagyni az álomvárost, mert nem tudta megvalósítani művészi elképzeléseit a kizárólag közönség-, és így pénzorientált igazgatótanácsokkal szemben. Erre a sorsra jutott *Orson Welles, John Huston* és *Stanley Kubrick*. De arra is akad elég példa, hogy a rendező megalkudott a pénzemberekkel, és az általuk diktált stílusban forgatta le némelyik filmjét. *William Wyler* egyik-másik munkája *Richardson* esetére mindenképpen igaz. *Chaplin* munkái vagy a tudatosan megcélzott közönséghez szóló *Walt Disney*-produkciók – más-más kategóriában – a magas színvonalat a sikerességgel ötvözték. Nem véletlen, hogy a kaliforniai nagy filmcégek közül a családi filmeket gyártó Walt Disney termelte a legtöbb profitot, már évtizedekkel ezelőtt.

Mindebből nem az következik, hogy valamennyi sikeres film egyben művészi balfogásnak is számít. Azok az alkotások jelentenek lelki-szellemi veszélyt, amelyek egy hamis boldogságideál igazolásával csapják be a nézőt. Ez a recept korántsem új; a két háború között nagy rejlő másolatjelleget vette észre éles szemmel *Andy Warhol* is, amikor *Monroe-portrék* sorozatát állította elő fotónagyítással, majd a nagyított változatot szitanyomással vászonra vitte. A képek feltűnő színei és a multiplikálás együtt fejt ki esztétikai hatást, csúfot űzve mindenféle sztárkultuszból (lásd még *Elvis* című képét).

A slágerek (Zerkovitz és Elvis) és a karrierfilmek bóvlifilozófiája a nézőnek arra a felelőtlenül optimista szemléletére apellál, amely szerint a közérdekű problémák nem az ő személyes ügyei, a társadalom merevnek látszó kasztjai pedig igenis átjárhatók. A sikerfilmesterséges szexszimbólum. Egy francia akciófilm ilyesmit nem tűrne. *Lelouch, Sautet, Beineix* vagy *Besron* lehet, hogy nem a legmagasabb rendű művészi megoldásokat választotta egy-egy filmje megalkotásakor, de azt a külső-belső ízléstelenséget, ami sok amerikai sorozatból és önálló filmből árad, egyikük se vállalná. A sikerfilm tudatosan az érzelmeket veszi célba. A hollywoodi románcokat figyelve az érzelmes néző mindazt végigélheti, amit a valóságban nem engedhet meg magának. Együtt lélegezhet kedvenc filmcsillagaival, s bizakodhat, hogy sorsa a filmvásznon látottakhoz válik majd hasonlóvá. De ahogy

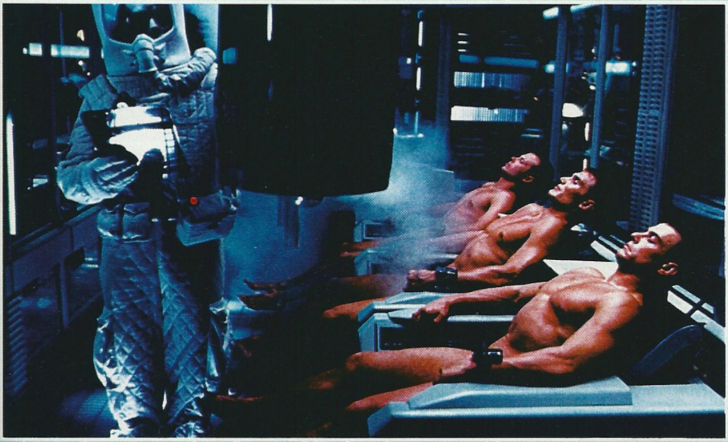

éppen ezért sikeredett olyan felemásra. Ugyanez vonatkozik *Elia Kazan A rakpartonj*ára, melyben egy nagy tehetségű rendező egy nagy formátumú színészt alkalmaz *(Marlon Brando)*, hogy aztán mindenestül hamis képet fessen az amerikai munkáskörnyezetről. *Edgar Morin,* a modern mozi egyik legértőbb elemzője 1962-ben az efféle jelenségek (kényszerből elfogadott szirupos forgatókönyvek, tehetségtelen, de futtatott sztárok szerepeltetése stb.) láttán rezignált végkövetkeztetésre jutott: *„Az alkotó többé már nem képes azonosulni művével."* A kijelentést hiba lenne minden rendezőre érvényesként elfogadni, de *Wyler, Kazan* és *Tony* számban készültek magyar filmek is, amelyek a szegény lány csodálatos házasságát beszélték el sok könnyes epizódban, azt a látszatot keltve, mintha ez a sors mindenki előtt nyitva állna, csak egy kis szerencse kell hozzá. A híres *Zerkovitz*-sláger *(„Az egyiknek sikerül, a másiknak nem")* a maga bárgyúságában pontosan érzékelteti, hogy az ilyen filmekben tervezik a véletlent, s a sztárokat a mozilátogató középosztály bálványainak találták ki. A lányok hivatali alkalmazotti külsőt kapnak, ezáltal a rajongók magukra ismerhetnek bennük. Ugyanakkor a plakátokról minden utcasarkon ránk mosolygó szépségek önmaguk kópiái is. A női sztár egyedülvalóságában mek zenéjéül is gyakran választott slágerek az evangéliumok szerepét igyekeznek magukra vállalni: állandó örömígéretekkel látják el a közönséget, illetve praktikus tanácsokat osztogatnak, hogyan éljünk. Így tesznek az akciófilm-hősök is: a rendezők nem mondatnak nagy monológokat velük, de néhány akciónként egy-egy férfias erény fontosságáról szóban is meggyőzik a nézőket. Az olcsó szerelmi tartalomról, melyért a sláger esetében főleg a szöveg a felelős, a sikerfilmekben a hős/hősnő ellenállhatatlan csábereje gondoskodik. A *Charlie angyalai*ban *Farrah-Fawcett* vagy a *T. J. Hooker*-sorozat otrombán jópofáskodó csinibabái – megannyi ezt már a téma szakértői megfigyelték, ebben a hamis azonosulásban egyfajta „érzelmes irrealizmus" valósul meg, és fő mozgatóereje az önsajnálat valamint az öncsalás, esetenként az önelégültség.

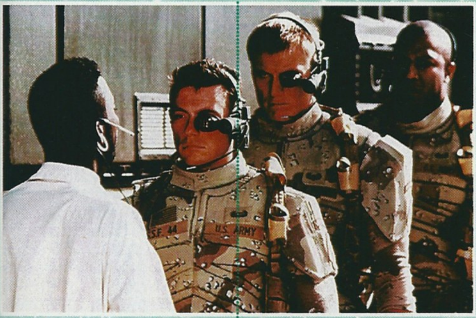
Felcserélhető panelhősök

Látható, hogy a sikerfilmek olyan receptekkel dolgoznak, amelyek hamis képet adnak a világról, s a néző is hamis belátásokra jut általuk. A közvéleménykutatók pedig akkurátusan jegyzik az ízlésbeli eltéréseket. A nézőből így válik statisztikai adat, korát, jövedelmét is figyelembe veszik, mielőtt el-

RKÁNYKONYHÁJÁBAN II.

*kosok*ban, *Oliver Stone* filmjében a szappanopera és a valós családi élet elválaszthatatlanok lesznek, az irány megfordul, már nem a debilis sorozat utánozza az úgynevezett életet, hanem fordítva. S épp ez a groteszk, az erőszakkal párosuló szappanopera-jelleg fordítja szembe a hősnőt és barátját a közerkölcs világával. (A forgatókönyvíró ugyanaz a *Quentin Tarantino*, aki az Oscart érő *Ponyvaregény*-forgatókönyv társírója is.) Ugyanez a nem könnyű alkotás tart parabolatükröt elénk és játszik tovább a néző által kedvelt és nap mint nap fogyasztott látványstílusokkal (lásd klipszerű történetmesélés), s tesz túl szinte minden

látnák a garantált szériaminőséggel. A minőségi szempontok helyett a mennyiségi szempontok kerülnek előtérbe. A sematikus eljárásokkal készült tömegfilmek azzal az illúzióval is csábítják a közönséget, hogy termékeik differenciáltak, az igazság azonban az, hogy a megkülönböztetés mechanikus. Egy *Jean-Claude Van Damme*-produkció csak a felszínen, egyes lényegtelen részleteiben más, mint *Lorenzo Lamas*é vagy *Dolph Lundgren*é; a jellemmel, karakterrel nem vagy alig rendelkező hősök felcserélhetők, maguk is panelként illeszkednek a közönségcsalogató show-ba. Az akciók is klisékre épülnek: gyilkosság, bosszú, verés, tűzpárbaj, autós üldözés, időleges balszerencse. Attól a pillanattól kezdve, hogy úgy döntöttünk, megnézzük az egyik híres mai akció-sikerfilmet, pontosan megmondhatjuk előre, milyen gageket fogunk látni, és mi lesz a kalandok végkimenetele. Ezt a szürke egyformaságot csak időnként oldja némi önirónia (*Indiana Jones*-filmek, *Ponyvaregény)* vagy paródisztikus ötlet *(Csupasz pisztoly*-trilógia, *Nagy durranás* két része, *Drágám, add az életed!).* Más szavakkal: a néző választási lehetősége látszólagos, mely látszatot a forgalmazók ügyes eszközökkel fenn is tartanak, mintha a filmek között jelentős minőségi különbségek lennének. A valóságban azonban a lapos és nevetséges rémfilmek, a fantasztikus akciófilmek és a képtelenebbnél képtelenebb sci-fi alkotások csupán szinte változatlan variánsai műfaji rokonaiknak. S amennyire a hollywoodi mozi világában az efféle akcióegyformaság uralkodik, olyannyira aggasztóak a televíziós szappanoperák, melyek megintcsak látszatvalósággal szolgálnak. A hosszú sorozatok epizódjai között nem találunk lényegi összefüggéseket, a harmónia és a logika itt is mindenestül műtermi. A közvetlenül egymás után jövő jelenetek között van csupán némi benső kapcsolat, de az egyes szituációk semmiképpen sem az egész mű logikájából erednek. Ezért sem véletlen, hogy A *Született gyil*erőszakon, amit eddig filmben láthattunk.

❖

E néhol talán túlontúl is kritikus dolgozatban szó esett gesztus- és formanyelvről, sikerreceptekről és boldogságideálról, leegyszerűsített és panelhősökről. Némely pontján szándékosan tartalmaz sarkos megfogalmazásokat, de a látszat ellenére nem filmellenes. Nem akarja az olvasót lebeszélni a filmnézésről, a videózásról. Talán csak elgondolkodtatni kíván, akár vitaindító szándékkal is.

Máté J. György

Jogi kérdezz-felelek!

A JOGDÍJRÓL

Mindennapi videóséletünkben számtalan kérdés merül fel a videóvilág szinte minden szereplőjében: a kölcsönzőbe betérő filmbarátban, a videótékásban, s még a videóforgalmazók körében is. E kérdésekre igyekszünk feleletet adni *dr. Kiss Zoltán* igazságügyi videószakértő segítségével.

◆

Több levélíró is kérdezte: igaz-e, hogy megszűnik a Szerzői Jogvédő Hivatal (SZJH), és ez milyen hatással van a különböző jogdíjfizetési előírásokra?

1997 folyamán az SZJH valóban megszűnik, egészen pontosan átalakul állami költségvetési szervből az irodalmi és zenei jogosultakat képviselő egyesületté. Az átalakulás egy hosszú folyamat végeredménye, amit egy 1996-os kormányrendelet alapozott meg. Az utóbbi években ugyanis jelentős változások következtek be a szerzői jogvédelemben. Egyrészt – az írók, zeneszerzők és egyéb szerzők mellett – megfelelő védelmet kaptak az úgynevezett szomszédos jogi jogosultak, vagyis az előadóművészek, a hangfelvételek előállítói, valamint a rádió- és televízióműsort sugárzó szervezetek. Másrészt a művek, műsorok tömegméretű és párhuzamos felhasználásából adódó jogérvényesítésnek (közös jogkezelésnek) egyre kevésbé feleltek meg a meglévő szervezeti keretek és intézmények.

A kormányrendelet értelmében a zenei és irodalmi jogokkal, az egyéb alkotóművészeti alkotásokkal, az előadóművészek előadásaival, végül a hangfelvételekkel kapcsolatos feladatok ellátására egy-egy egyesületet vesz nyilvántartásba a Művelődési és Közoktatási Minisztérium (MKM). E jogosulti csoportok egyébként az SZJH-tól független jogvédő irodákba tömörültek, így várhatóan ezeket veszi nyilvántartásba az MKM.

A kormányrendelet a felsoroltakon kívüli szerzői jogok közös kezelésére alakult egyesületeket is nyilvántartásba vehet. Ezzel függhet össze, hogy körvonalazódik a filmalkotókat tömörítő jogvédő iroda megalakítása. Ugyanakkor a magyar filmeknél lényegesen nagyobb méretű a külföldi filmek „másodlagos" hasznosítása (gondoljunk csak a magáncélú másolásra), ezért létjogosultsága lehet a videókiadókat, filmforgalmazókat képviselő jogkezelő irodának is. Ennek persze alapfeltétele, hogy a kiadók a legfontosabb kérdésekben végre közös nevezőre jussanak, és forgalmazási adataikat közzétegyék. Az egyesület nyilvántartásba vételének és a másodlagos bevételek jogosultak közötti felosztásának ugyanis döntő kritériuma egy felosztási szabályzat elfogadása. Ennek pedig meghatározó eleme az említett kiadók piaci részesedésének tisztázása.

Visszatérve a kormányrendeletre, a bejegyzett egyesületek feladata lesz a képviselt jogosultak érdekeinek védelme, közelebbről az őket megillető jogdíjak beszedése és szétosztása, bíróság előtti képviselete, nyilvántartások vezetése a művekről és a jogosultakról stb. Ez a jogszabály intézkedik az SZJH megszüntetéséről, illetve jogutódlásáról is. Az SZJH jogutódja az irodalmi és zenei művek közös jogkezelésére nyilvántartásba vett egyesület lesz, míg a Hivatal egyéb közérdekű tevékenységeinek (például a nemzetközi kötelezettségek teljesítése, a Szerzői Jogi Szakértő Testület működtetése, a szerzői álnevek és jogutódok nyilvántartása) ellátására egy közalapítványt hoznak létre. (Itt jegyezzük meg, hogy a bonyolultabb szerzői jogi ügyekben érdemes kikérni a Szakértő Testület véleményét. A Testület szakvéleményeinek költségkihatása meg sem közelíti a perköltségeket, másrészt ha mégis perre kerülne sor, ezek a szakvélemények a bíróságok előtt is zsinórmértékül szolgálnak.)

A kormányrendelet felhatalmazza az MKM-et, hogy részletes szabályokat dolgozzon ki a közös jogkezelést végző egyesületekről vezetett nyilvántartásra. E végrehajtási rendeleten kívül folyamatban van egy másik szerzői joggal összefüggő miniszteri rendelet kidolgozása is. A vámtörvényben foglalt felhatalmazás alapján az MKM által feljogosított szervezet (a tervek szerint az SZJH jogutódja, továbbá az ASVA és a MAHASZ) igazolása alapján lehetne a jövőben vámkezelni a kereskedelmi mennyiségű hang- és képfelvételeket, ezek másolatait, valamint az üres kép- és hanghordozókat. (A jogszabályok megjelenése után ismertetésükre külön visszatérünk.)

A bekövetkezett jogszabályi változások nem okoznak fennakadást a zenei kisjogdíjak tarifáinak emelkedésében és az ezt előíró jogdíjközlemények megjelenésében. A jövőben mindegyik jogosulti kört képviselő egyesület külön jelenteti meg jogdíjtarifáit, és vagy önállóan szedi be a díjakat, vagy – a korábbi évekhez hasonlóan – a behajtásra megállapodást köt a kiépített hálózattal és infrastruktúrával rendelkező SZJH-val.

1997-ben még az előző évek gyakorlata érvényesül. A Magyar Közlöny legújabb száma tartalmazza a különböző nyilvános zenefelhasználások, zeneszolgáltatások és a kazettaimport utáni fizetendő szerzői díjak tarifáit. Általánosságban egy inflációt követő 20 százalékos tarifaemelkedés és néhány új fizetési jogcím emelhető ki. A Video Magazinban – szokásunkhoz hűen – csak a szabályozás tárgykörünkbe tartozó elemeit érintjük.

Áruházakban és üzletekben (tehát videótékákban is) m^2-ként és havonként (1–5 m^2-ig) 18 forintot kell fizetni. Egy átlagosnak tekinthető 20 m^2-es videótéka ennek megfelelően havonta 360 forint jogdíjat fizet, mely nem egy nagy összeg. A fizetési jogcím feltétele természetesen az, hogy az üzletben rádió, tévékészülék vagy egyéb, zenei felvételeket is „szolgáltató" technikai eszköz üzemeljen.

Mozikban a filmvetítésen kívül (például a szünetben) szolgáltatott zene után hangszórónként és képernyőnként havi 500 forintot kell fizetni. Filmszínházon kívüli nyilvános videóvetítés esetén – amennyiben főszolgáltatásról van szó – napi 600 forint szerzői díjat kell fizetni. Az emelkedés mértéke ezekben a kategóriákban 1996-hoz képest 67, illetve 71 százalék!

Az érdekvédelmi szervezetek hatékony lobbyzásának köszönhetően nem változtak viszont a kábelszervezetek által a televízióműsorok egyidejű változatlan átvitelééert fizetendő jogdíjak. A tarifa 500 csatlakozott háztartásig csatornánként 50 fillér/hó/lakás, 500 háztartás felett 1,25 forint/hó/lakás. Új elem ezzel szemben, hogy a rádió- és televíziószervezeteknek a zenei és irodalmi művek felhasználásáért kapott költségvetési támogatás 1 százalékán túl valamennyi reklám- és szponzorációs bevételük 4 százalékának megfelelő együttes összegű szerzői jogdíjat kell befizetniük. Csak érdekességképpen jegyezzük meg, hogy a jogdíjfizetés szempontjából bevételnek tekintendők a készülék-üzemben tartási díjak (korábban előfizetési díjak) is. E díjbevételek 2 százalékát kötelesek a közszolgálati műsorszolgáltatók befizetni.

A vám fizetésére kötelezett (importőr), illetve a belföldi gyártó az üres videókazetta perchosszúsága szerint az alábbi változó összegű szerzői jogdíj fizetésére kötelezett:

120 percig	26,– Ft/db
180 percig	35,– Ft/db
195 percig	38,– Ft/db
240 percig és a felett	45,– Ft/db.

Jóllehet ezek a tarifák nem tekinthetők elviselhetetlenül magasnak, a nagybani importőrök előszeretettel próbálnak meg kibújni alóla. Az egyik trükk a jogdíj megkerülésére sokáig az volt, hogy nem kész kazettaként, hanem nyersanyagként vámoltatták el a behozott árut. Ezt kivédendő, a Jogdíjközlemény 1997-től a nyersanyagimportot is jogdíjfizetés alá vonja, mértéke: 132 forint/1000 méter. Az importőrök most más kiskapukat keresnek, de félő, hogy ettől függetlenül a kazettaárak ismét emelkedni fognak.

Végül említést érdemel az a rendelkezés, miszerint a zenefelhasználás bejelentésének elmulasztása esetén a felhasználónak – egyfajta mulasztási bírságként – kétszeres jogdíjat kell megfizetni. Az SZJH a kétszeres jogdíjat a zenefelhasználás írásos bejelentéséig, de legkevesebb negyedéves időszakokra vonatkozóan szedheti. Sem ezért, sem az ismertté vált jogerős ítéletek ismeretében nem érdemes tehát a jogdíjfizetések megkerülésével kísérletezni.

COMET
Professzionális VHS
videókazetták profi
felhasználók részére
5-től 210-percig, 5 percenként
tetszés szerinti hosszban
Standardtól a csúcsminőségig
1000 db-ig 24 órán belül
NTSC szabvány szerint is
– műsoros kazettához
– oktatókazettához
– reklámkazettához
– VHS-kamerákhoz
Megrendelés:
Tel.: 06-26-326-226
Fax: 06-26-325-102
Minőségi fokozatok:
BASF Super High Grade Back Coated
BASF High Grade Back Coated
BASF High Grade
BASF Super Grade
Added Value by BASF
BASF
COMET COMET COMET

Mit tudnak a televíziók képjavító áramkörei?

A szórakoztatóelektronikai készülékek körében sajnos tömegével fordulnak elő angol szavak, rövidítések, amelyek „kínaiak" a laikus számára. De ha szó szerinti jelentésük kiderül is, nem tudni, mire jók és hogyan működnek az angol elnevezésű technikai újítások, csoda-kapcsolások. A dicsérő reklámszövegek – amelyek valamennyire megmagyarázzák a rafinált elektronikák működését – pedig nem térnek ki esetleges hibáikra. Az alábbiakban, az eligazodást megkönnyítendő, a tv-készülékekben alkalmazott képjavítókról ejtünk néhány szót, amelyek tehát a meglévő tévé-adásszabványok keretei között, azok hibáit korrigálva igyekeznek javítani a látható kép minőségén.

❖

A **digitális zajelnyomás** (*DNR – Digital Noise Reduction*) a kép zajosságát, „hangyásságát" hivatott csökkenteni. Ez legjobban a kép nem túl világos részein látszik, valamint akkor, amikor nagy felületen jelennek meg a képernyőn telített színek. Ennek az elektronikának a jótékony hatása ilyenkor érvényesül a legjobban. Hátránya, hogy a kép életlenné, „lapos" összhatásúvá válhat. Ez az áramkör egyébként minden esetben kikapcsolható.

❖

A **dinamikus fókusz** nevű kapcsolás arra hivatott, hogy a képernyő sarkai felé haladva se tartsanak szét a képcső nyakából való kilépéskor még jól összefogott nyalábban haladó elektronok, s ezáltal a sarkokban is fókuszált, éles maradjon a kép. Alkalmazása annál fontosabb, minél nagyobb és laposabb egy képcső. Igényes, drága készülékek képén például a tv-adók logója jól körülrajzolt, nem elmosódott. Ennek a képjavító elektronikának gyakorlatilag nincs hátránya.

❖

A **CTI** (*Colour Transient Improvement*) kapcsolás a színek szétválasztását hivatott jobbá tenni. Az ezzel az elektronikával nem rendelkező tévékészülékek gyengéje jól megfigyelhető akkor, amikor a tévéadó színsávábrát, monoszkópot sugároz. Az egymás melletti színek, különösen a zöld és bíbor sávok találkozásánál erős, sötét kontúrok láthatók amiatt, hogy a színek átlógnak egymásba. A CTI-vel felszerelt tévéknél azonban más gond lép fel: míg álló képeknél kiválóan működik az áramkör, mozgó jelenetsoroknál zavarba jön. Például focimeccs közvetítésekor, amikor a kamera a telített zöld gyepről elkalandozva a partvonal közelében álló, piros dzsekis fotóst is befogja a képbe, a kabát „rojtosnak" látszik, körvonalai elmosódottá válnak.

❖

A **fésűszűrő** (*Digital Comb Filter, vagy Crystal Clear* néven is előfordul) minimalizálja a PAL–rendszer egyik legkellemetlenebb képhibájának számító jelenségét: amikor a képen finom fekete-fehér mintázatok láthatók (például halszálkamintás zakó), a világosságjelek és a színjelek nem kívánt egymásrahatása következtében szivárványos színvillódzás rontja az összhatást. A fésűszűrő alkalmazása okozhat képhibát is: a függőleges és vízszintes kontúrok széle gyöngyfüzérszerűen egyenetlen lehet (Crawling Dots).

❖

A **sebességmoduláció** (*Scan Velocity Modulation*) lényege, hogy a képcső elektronsugarát meghatározott esetekben (például amikor a képen függőleges vonalak, élek láthatók) közvetlenül a képernyőre történő megérkezése előtt lelassítják, majd azonnal felgyorsítják. A szemünk ezáltal élesebbnek, határozottabbnak látja a képet, bár az élesség technikailag nem javul. Ha jól megtervezett az áramkör, igen hatásos. Fontos azonban, hogy ne csak monoszkópábrán, hanem mozgó kép apró részletein is vizsgáztassuk a tévét.

❖

A **100 Hz-es technikáról** a *Video Magazin* 1996. márciusi számában már részletesen írtunk, most csak a lényeget foglaljuk össze. Az európai tévérendszerekben másodpercenként 25 képet sugároznak, amelynek következtében a képernyő alig észrevehetően ugyan, de vibrál. A 100 Hz-es tv úgy működik, hogy a készülékekben lévő gyors memóriából az aktuális képtartalmat ugyanazon idő alatt kétszer „vetíti ki" a képcsőre, tehát 25 kép helyett 50 kép rajzolódik ki másodpercenként a képernyőn. (Egy képet két félképből illeszt össze a tévé elektronikája, azaz a 25 kép 50 félképből, az 50 kép 100 félképből áll össze – innen ered a 100 Hz-es elnevezés.) A 100 Hz-es készülékeknél a felület villódzása megszűnik, ám mindegyiküknek működési elvből adódó hibái vannak: a mozdulatsorok nem folyamatosak, hanem természetellenesen szaggatottak, nem ritkák a kettős kontúrok, valamint finom mozaikszerű hatás is előfordulhat. Ennek a képjavítónak a hibáit további korrekciókkal, többféle módon igyekeznek minimalizálni (a *Natural Motion*, a *Reference, Wide Digital Plus* elnevezések erre utalnak).

Összefoglalva az eddigieket, érdemes megfogadni a tanácsot: ne higgyünk fenntartás nélkül a csábító reklámszövegeknek!

VIDEOPREMIER

FEBRUÁR 13.

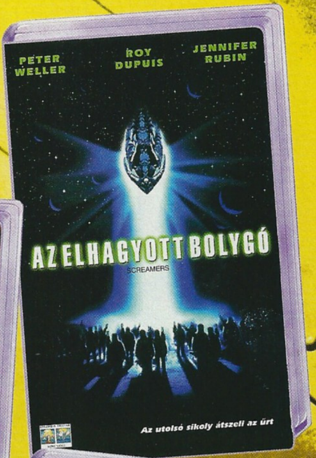
PETER WELLER · ROY DUPUIS · JENNIFER RUBIN

AZ ELHAGYOTT BOLYGÓ

sci-fi

"Itt minden együtt van, ami izgalmas volt a Nyolcadik utasban, Az emlékmásban és a Szárnyas fejvadászban!"

2078-ban járunk.
A Szíriusz 6B bolygó virágzó városai helyén csak sivatagos romok vannak. De néhány bunkerben még kitartanak az őrt álló katonák. Egykori ellenségeik már nagyon messze járnak, ám ők nem tudnak hová menni - így aztán folytatják a háborút. Olyan önvédelmi eszközt fejlesztenek ki, mely a föld alól támad, saját értelemmel bír és képes továbbfejleszteni önmagát. A fegyver túl jól sikerült: már csak saját magáért harcol. Sőt, bármilyen alakot fel tud venni - amikor a túlélők támaszpontja előtt megjelenik egy segítséget kérő kisfiú, még senki sem sejti, kit fogadnak be…

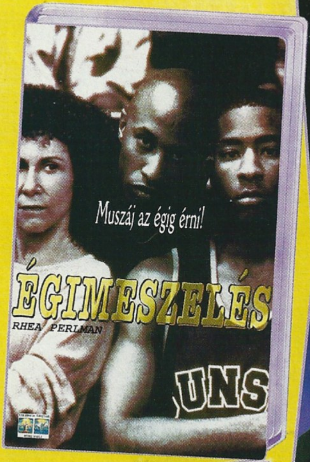

ÉGIMESZELÉS

vígjáték

Épp, amikor úgy néz ki, hogy a Sunset Park-i kosárlabdacsapatnak már nem mehet rosszabbul, a játékosok új edzőt kapnak: a tréner kicsi, fehér, nő és még életében nem kosarazott. Viszont rettentő erőszakos. Önző, akaratos, nagyszájú. És hamar megszereti ezeket az égig érő fiúkat.

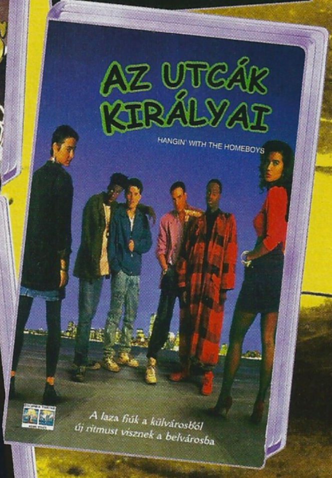
A háromszoros Emmy-díjas Rhea Perlman (Matilda, Bukta van!) és a platina lemezes rapper, Fredro Starr főszereplésével, Danny DeVito pompás vígjátékot készített. A ritmust pedig csupa menő rapzenész diktálja.

AZ UTCÁK KIRÁLYAI

vígjáték

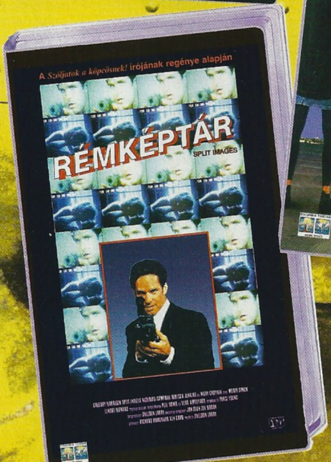
Négy laza, nagyszájú srác péntek esténként nekivág a nagyvárosnak. Nincs semmijük, hát úgy érzik, övék a világ. Bulikba toppannak be hivatlanul, lányokat szednek fel vagy lányok szedik fel őket, összevesznek, kibékülnek, életveszélybe kerülnek és élvezik, hogy veszélyesen élnek.
Egy önjelölt színész, egy vagány, egy nőcsábász és egy örök vesztes. Egy éjszaka alatt részük van mindabban a jóban és rosszban, amit csak egy nagyváros adhat. Aztán reggel indulnak vissza a külvárosba, oda, ahonnan jöttek. De a következő péntek éjjel újra ők lesznek az utcák királyai.

RÉMKÉPTÁR

THRILLER

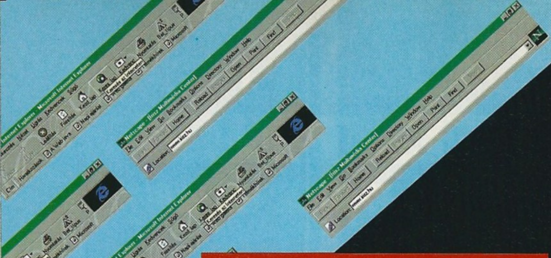
A megnyerő arcú Robbie Danielsnek két nagy szenvedélye van: a filmkészítés és a gyilkosság. Szereti megörökíteni áldozatai haláltusáját, hogy valami emléket őrizhessen róluk. Őrült, de hihetetlenül okos; a nyomába eredő rendőrpáros nem tudja elkapni, és hiába sejti, hogy meg van az embere, bizonyítékok nélkül tehetetlen.
Szex, hazugság, halál és video: A Szóljatok a köpcösnek! világhírű írója, Elmore Leonard regényéből ezúttal is vérfagyasztó, erotikus és izgalmas film készült.

COLUMBIA TRISTAR HOME VIDEO

KERESSE A VIDEOTÉKÁKBAN!

INTERCOM
Forgalmazza: InterCom Kft. Budapest 1145, Bácskai u. 28-36. Tel: 467-1-467, Fax: 252-2736, e-mail: video@intercom.hu

Film és Internet

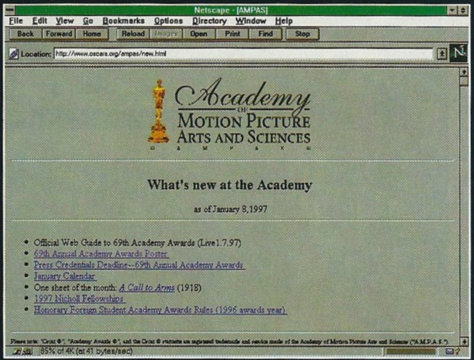
Az Internet már nem a jövőről álmodozók ígérete. Magyarországon is egyre többen csatlakoznak rá, így idehaza is rohamos sebességgel bővül a világhálón kalandozók köre. A film, a mozi, a videózás szerelmesei is szó szerint ezernyi helyen találhatnak bőséges információkat az őket érdeklő világról. Az ő kalandozásukat kívánjuk segíteni alábbi összeállításunkkal, melyet alkalmanként folytatni is fogunk.

A cybertérben minden megtalálható, ami idekinn, csak éppen meg kell találni. Aki nekivág a nagy kalandnak, az biztosan talál majd érdekes helyeket, dolgokat, de nem feltétlenül éppen azt, amit eredetileg szeretett volna. Annyi biztos: keresni érdemes, hiszen itt minden elérhető, nagyon sok dolog ingyen van, és bárki bárhol lép is be, ő a világrendszer közepe, hiszen mindenhonnan egyenlő távolságnyira van: egy gombnyomásnyira.

A filmrajongók számára, akik természetesen nemcsak a filmeket imádják, hanem kedvenceikről, színészekről, rendezőkről, új, talán még épp csak tervezett mozikról is szeretnének minél többet megtudni, a háló maga a Paradicsom. Hatalmas információs raktárak, gazdag könyvtárak és fotóalbumok, könnyedén csevegő magazinok, filmográfiák, adatbázisok és filmrészletek várják azokat, akik felfedezik őket. Sőt nemrégiben az *Evita* Los Angeles-i premierjét egyenes adásban nézhették végig azok, akik a megfelelő időben klikkeltek a megfelelő helyre.

❖

Az internetezést nem nagyon lehet tanítani. Ezúttal csak az első lépések megtételében szeretnénk segíteni, ugyanis itt csupán a kezdet nehéz. Aki valahogy elkezdi, eljut az első néhány homepage-re (azaz ottlapra), az hamarosan úgyis fittyet hány a bölcs tanácsokra, új elágazásokat és kapcsolatokat talál, s attól kezdve már a maga egyre érdekesebb útját járja. S hogy merre induljunk először? A válasz kézenfekvő, hiszen a legnagyobb hollywoodi stúdiók (és azok, melyek e legnagyobbak közé szeretnének tartozni) mindannyian saját ottlapot működtetnek. A stúdió emblémája alatt általában az aktuális sikerekről illetve a közelgő bemutató előtt álló filmekről olvashatunk. A legtapasztaltabb hálójárónak is érdemes időről időre visszatérni a kezdetekhez, mert az ottlapok gyakran változnak, és a tervezők mindig tartogatnak valami meglepetést, amellyel magukhoz csalogathatják potenciális nézőiket.

❖

Walt Disney ottlapjának első oldalán már hetek óta a stúdió legnagyobb sikere, a *101 kiskutya* játékfilmváltozatának illusztrációi díszelegnek. De ennél természetesen sokkal többet nyújtanak. Az első oldalról tizennégy(!) irányba kanyarodhatunk tovább, a legfrissebb film- és videóújdonságokon kívül Disneyék könyveiről, lemezeiről, vidámparkjairól és televíziós híreiről is olvashatunk illetve gyönyörködhetünk a hozzájuk tartozó bő képanyagban. Gyerekek és felnőttek egyaránt biztosan élvezik a rajzfilmrészleteket, műhelytitkokat, a kicsit ügyesebbek pedig egész programokat tölthetnek le saját használatra. Disney-specialitás a nemzetközi oldal, ahol vagy tíz nyelv között választhat az, aki külföldről kapcsolódik ide.

A kevésbé felkészülteket talán meglepi, hogy a **Warner Brothers** ottlapján is egy rajzfilmfigura díszeleg. A beavatottak viszont már ennyiből is kitalálhatták, hogy Warneréknál mostanában *Tapsi Hapsi* a sztár. Azok, akik tovább merészkednek az ottlapon, részben a Disneyéhez hasonló kínálattal találkoznak. Filmekről, videókról és lemezekről tudhatunk meg sok mindent, és néhány kiemelt címmel kapcsolatban egész részletes, több oldalas adat- és képtömeg vár ránk, közöttük néhány igazi érdekességgel. Ha például ráklikkelünk a **HBO** logóra, megtalálhatjuk a *Hajnali három óra* című szappanoperát, mely egy amerikai nagyváros fiataljainak problémáival foglalkozik igen szókimondóan, és kizárólag a hálón érhető el! Az új részek mindig szerdánként jelennek meg, ha akarjuk, csak szöveggel, ha akarjuk, képpel és hanggal is. És hogy lássuk, mennyire más ez, mint a tévé, nemcsak az összes előző rész áll a néző rendelkezésére, hanem szereplők vagy témák szerint is kereshetünk. Ha tehát valaki csak a szerelmi vagy csak a zenés részeket szeretné átolvasni-végignézni, ezt is megteheti. E környéken bóklászva egyébként még jó néhány csevegőműsort és talk-showt találhatunk.

A **Fox** valamivel kisebb homepage-éről *A Függetlenség napját* kezdi leszorítani a közelgő új, elsöprő katasztrófafilm, a *Volcano*, melynek főszerepében *Tommy Lee Jones* igyekszik majd megmenteni Los Angelest a mindent elöntő lávától. A Fox egyébként a televízióval, videóval és interaktív játékokkal foglalkozó linkeken kívül a stúdióban megürült állásokat is hirdeti ottlapján. Tehát reménybeli producereknek, rendezőknek és filmcsillagoknak sem felesleges erre szörfölni!

Aki viszont a **Columbia TriStar**t keresi, annak nem árt egy kis óvatosság, különben a hasonló nevű sportfelszerelésgyár elektronikus karmai közé kerül. Akik viszont szerencsésen megérkeznek, a filmstúdiók szokásos kínálatán kívül magát a filmgyárat is bejárhatják, azokat a stúdiókat, ahol számtalan klasszikus, azóta legendássá vált film készült.

És folytathatnánk még a sort. A stúdiók már mind megértették, mekkora vonzereje és reklámhatása lehet Internet-jelenlétüknek. A **Universal**, a **Paramount**, a **Miramax**, a **Polygram** és **Samuel Goldwyn** vagy a **Hollywood Pictures** egytől egyik színes, változatos információrengeteggel szolgál. A legtöbb filmes címről egyébként van kapcsolat a stúdiók hivatalos ottlapjához, bár a stúdióktól már nem vezet ennyire egyenes út a mások által üzemeltetett, nem is annyira hivatalos (és ezért gyakran sokkal érdekesebb) filmlapokhoz.

❖

Az első lépés megtételének másik lehetséges módja, hogy egy keresőprogramba (melyek közül talán az *Alta Vista*, esetleg a *Yahoo* a legjobb és legkönnyebben használható) beírjuk valamelyik kedvencünk nevét. De vigyázat! Az Alta Vista szerint *Demi Moore* ötezer helyen fordul elő a hálón és ugyanezt az eredményt jelezte a program *Sharon Stone* nevénél is. *Stallone* esetében a keresés eredménye 7327 felkereshető cím, *Schwarzenegger* pedig, nagy vetélytársát legyőzve, 8511 találatot jelez, bár e címek jó része nem a

nyolcadik művészettel, hanem *Arnold* testépítő szereinek és tréningkönyveinek eladásával foglalkozik. *Brad Pitt* hatezer, *Harrison Ford* csupán háromezer-ötszáz címmel büszkélkedhet a hálón. Mégsem kell visszariadnunk e számoktól, bár a címrengetegben könnyű eltévedni, és rajongó legyen a talpán, aki egy ilyen keresés eredményeit mind kipróbálja. Ám néhány hasznos ötletet minden keresés biztosan szállít. És azt se feledjük el, hogy ha elindulunk egy címen, onnan egész biztosan tovább lehet szörfölni, olyan vidékekre, melyekre nem is számítottunk!

❖

A háló csomópontjain vannak olyan helyek, melyeket kicsit nehezebb megtalálni, de az igazi filmrajongók előbb-utóbb mindenképpen felfedezik őket és törzsvendégeik lesznek. A **Mr. Showbiz** elsősorban azoknak való, akiknek kikapcsolódást jelent, ha filmekkel kapcsolatos híreket, érdekességeket és Hollywood sztárjaival folytatott beszélgetéseket olvasgathatnak. Hogy mindez még színesebb legyen, a mozihírek zenei újdonságokkal keverednek. A címlapon – mint egy igazi újságén – a legfontosabb, de legalábbis a legérdekesebbnek ígérkező interjúk és hírek állnak, de fellapozhatunk itt sikerlistákat, archívumokat is, és megtalálhatjuk az adott filmről vagy filmesről megjelent összes cikket. Sőt, ahogy egyébként az efféle interaktív újságoknál szokásos, nem csupán szavazhatunk az egyes filmekre, hanem saját kezűleg írt kritikákat is elhelyezhetünk az erre kijelölt rovatban. Így aztán míg a vállalkozó szellemek Mr. Showbiz szerzőtársává válnak, e lehetőség minden arra járót emlékeztethet arra az aranyszabályra, hogy a hálón talált információkat érdemes egy kis kétellyel fogadni, hiszen ide bárki bármit feltehet. A díszes és felettébb hivatalosnak látszó címlapok mögött talán csak egy unatkozó amerikai középiskolás lapul. Hogy készülne a *Szárnyas fejvadász* második része? Végül is nem elképzelhetetlen, de aki biztosra akar menni, az jobban teszi, ha több, egymástól független forrásban is utánanéz a dolognak.

A nemzetközi mozis adatbázis, az **IMDb** már kicsit komolyabb az előzőnél, bár nem kevésbé szórakoztató. Elképzelhetetlen méretű információtömeget tartalmaz, melyben saját keresőprogramja segítségével nagyon egyszerűen – és telefonszámlánkat is kímélő sebességgel – megtalálhatók színészek, filmek, rendezők, egyéb stábtagok. A program azoknak is segít, akik csak a filmbéli karakter nevére emlékeznek. Az adatbázis hetvenötezer(!) filmről tartalmaz részletes adatokat, egy adott film tartalmától, bevételeitől, gyártási évétől vagy akár a forgatáson történt balesetektől kezdve a színészek filmográfiájáig és fotóalbumáig. Itt gyűjtik össze a legtöbb (természetesen főleg az Egyesült Államok újságaiban megjelent) filmkritikát. Aki tehát a kritikákra és kritikusokra kíváncsi, az hamarosan megtanulja majd az ő címüket is, és attól fogva kezdheti a filmekkel kapcsolatos tudakozódást egyenesen például a híres **Roger Ebert** ottlapján, aki írásai közzétételére szintén saját homepage-et tart fenn. Az IMDb filmográfiáiban több mint egymillió adatot találhat az, aki hajlandó végigszámlálni, de természetesen (ahogy ez már az Interneten lenni szokott) ez a mennyiség folyamatosan növekszik – itt nem kell évekig várni a lexikonok újabb, bővített kiadására!

❖

A **Movinet** hasonló szolgáltatásokat ajánl, bár elsősorban csak a többé-kevésbé aktuális filmek, a közelmúlt és közeljövő érdekli. Az Egyesült Államok mozijainak műsora mellett rá-akadhatunk egy olyan oldalra, melyet sokszor érdemes felkeresni. Ez a mozival kapcsolatos egyéb ottlapok tartalomjegyzéke, klikkelésnyi közelségbe hozva számtalan más, rendezőkkel, fesztiválokkal, forgatókönyvekkel, bevételi listákkal (ún. box office reportokkal) kapcsolatos és

még számtalan más ottlapot. Ez az, amit a vérbeli szörfös nagy felfedezésnek nevez! Hiszen ez olyan csomópont, ahonnan több száz érdekesnek ígérkező út vezet tovább. Annak, aki egyszer ideér, már csupán csak sok szabadidőre és kíváncsiságra van szüksége.

Bár a **Movieweb** is közöl tartalmakat és információkat, de más tulajdonságai miatt érdemel különös figyelmet. Egyrészt jövőbelátó képessége teszi érdekessé, hiszen nagyon sok, 1997-ben bemutatandó filmet tartalmaz, másrészt képeinek gazdagsága miatt kedvelik sokan. Akik rendelkeznek Quicktime programmal, azok majdnem minden filmből előzetest is nézhetnek.

❖

A hálózat vándorai természetesen nemcsak filmek vagy színészek szerint tájékozódhatnak. Nézzük hát a fesztiválokat! A nagy filmes találkozóknak természetesen megvannak a maguk ottlapjai, illetve meglehetősen sok magazin foglalkozik velük. Az egyik, legtöbb irányba továbbvezető címet ajánló link 48 európai és 63 észak-amerikai fesztivál irányába teszi lehetővé a továbblépést, de az ínyencek kedvéért nem feledkezik meg az ázsiai, dél-ameirkai és ausztrál eseményekről sem. Kevésbé bő, de jóval frissebb egy másik homepage, melyen a '97-es fesztiválok menetrendje illetve a velük kapcsolatban már elérhető információk férhetők hozzá. Sok filmrajongó ismeri már a Microsoft **Cinemania** CD–ROM-ját. A cég ottlapot is fenntart, ahol filmes híreken és információkon kívül a fesztiváloknak is szentelnek néhány oldalt.

A hollywoodi filmvilág legnagyobb ünnepe az **Oscar**-díj. Természetesen jó néhány helyen találkozhatunk vele a hálón. A stúdiók persze a saját jelölt filmjeik számára mindig létrehozzák a nekik járó oldalakat, de átfogó teljes ismertetések is léteznek. Az Amerikai Filmakadémia hivatalos homepage-e, bár visszamenőleg teljes díjkatalógussal szolgál, de akadémiákhoz illően lassan változik: az 1996-os adatok még nem szerepelnek rajta... Érdekes, hogy a Filmakadémiának van egy másik, legalább annyira hivatalosnak tűnő ottlapja is, melynek ugyan nincs archívuma, viszont gyakran frissítik, szinte naprakész információval szolgál az Oscarral kapcsolatos eseményekről.

Amikor pedig a leginkább várjuk a friss híreket, mindig számíthatunk a *yahoo.com/headlines/entertainment* segítségére. Sietnünk kell, hiszen, ahogy az Oscar vagy a Golden Globe elveszíti aktuális érdekességét, erről a címről eltűnik a szerencsés győztesek listája.

A *Cannes-i Filmfesztivál*nak is megvannak a maga rajongói, de ebben az esetben is elég egy olyan címet tudnunk, melyről aztán továbbléphetünk. (A keretes részben megadott homepage számos további, majdnem hivatalos helyre vezeti a keresgélőt.)

❖

S hogy végre ne csak Amerikáról beszéljünk, keressünk néhány magyar címet is! A **Filmkultúra** sajnos már jó ideje hiányzik az újságos standokról, de készítői nem mondtak le arról, hogy tovább is hírt adjanak a film világáról: csak éppen a fent leírtakhoz képest kicsit másfajta filmek nagyon másfajta világáról. Ezek az oldalak nem újulnak meg túl gyakran, mégis érdemes oda-odanézni. Azok, akik már kezdenek jóllakni a tengeren túlról áradó kommerszfilm-dömpinggel, biztosan felfrissülhetnek itt.

És végül említsük meg, hogy már a **Video Magazin**nak is van saját homepage-e. Azokat is szívesen látjuk itt, akik a magazin ódivatú, papírváltozatát is forgatják, hiszen olyan exkluzív anyagok is találhatók itt, melyek csak elektronikus formában férhetők hozzá.

Jó tanácsként e cikk keretén belül egyszuszra ennyit tudtunk segíteni az Internet-kezdőknek és -haladóknak. De senki ne féljen attól, hogy már nincs mit saját magának találnia: a háló állandóan változik, és ezenkívül is még rengeteg felfedeznivaló várja a filmbarátokat.

Kalandra fel!

Deutsch Andor

Utóirat: Mivel a hálótudományban a tanítványokból gyorsan válik mester, szívesen fogadjuk a Kedves Olvasó ötleteit, tanácsait is: aki ismer olyan címeket, melyek érdekesek lehetnek a filmrajongók számára, küldje el számunkra, hogy azokat közkinccsé tehessük.

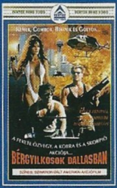
(E-mail címünk: video@irisz.hu)

ÉRDEKESEBB FILMES HELYEK AZ INTERNETEN:

Disney: http://www.disney.com/
Columbia TriStar: http://www.spe.sony.com/
Universal: http://www.mca.com/
Paramount: http://www.paramount.com/homeindex2.html
Warner Brothers: http://www.warnerbros.com/
MGM/UA: http://www.mgmua.com/
Miramax: http://www.miramax.com/
Polygram: http://www.polygram.com/PFE/
Hollywood Pictures: http://www.movies.com/
Hajnali három óra: http://www.hbo.com/IIIam/
Volcano: http://www.volcano.com/
A Függetlenség napja: http://www.id4movie.com/gateway.html
Melrose Place: http://melroseplace.com
Mr. Showbiz: http://www.mrshowbiz.com/
Movienet: http://www.movienet.com/
- a Movienet nagy elágazása:
http://www.movienet.com/movienet/linkshp.html
Movieweb: http://movieweb.com/movie/movie.html
Roger Ebert kritikái: http://www.suntimes.com/ebert/
Cinemania (alapinfó díjakról, de régebbi adatok:
http://cinemania.msn.com/Cinemania/Awards/AwardsHome.asp
Filmfesztiválok'95-96:
http://cannes.zds.softway.worldnet.net/list/festlink.htm
Filmfesztiválok '97: http://www.filmfestivals.com/
Filmhírek: http://www.cinemania.com/Cinemania/Home.asp
Filmdíjak+fesztiválok:
http://www.cinemania.com/Cinemania/Awards/AwardsHome.asp
Oscar: http://www.oscars.guide.com/
Oscar: http://www.oscars.org/ampas/new.html
Cannes-i Filmfesztivál:
http://www.inria.fr/rodeo/personnel/hoschka/cannes-festival.html
Filmelőzetesek: http://www.islandnet.com/~corona/films/intro.html
Hollywood Reporter: http://www.hollywoodreporter.com/m.shtml
Filmkultúra: http://helka.iif.hu:8080/contents.hu.html
Video Magazin: http://www.irisz.hu/vm/vm.html

KEDVEZMÉNYES FILMVÁSÁR

Magánszemélyeknek és tékásoknak

Bérgyilkosok Dallasban

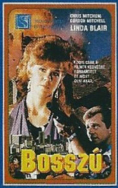

A bajnok és az őrnagy

Bikinis őrület

Börtönfoglyok

Bosszú

Bulis vakáció

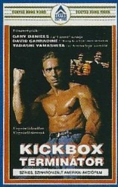

A titkos élet

Háború Los Angelesben

Időzített pokolgép

Kickbox terminátor

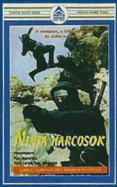

Kombinébuli

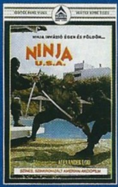

A nagy küzdelem

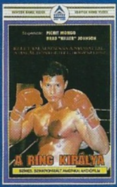

A nindzsa ereje

Ninja harcosok

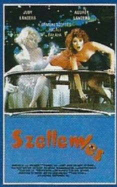

Ninja USA

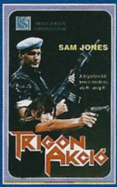

A ring királya

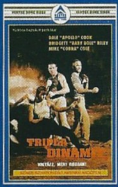

A szamuráj

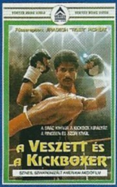

Szellemes

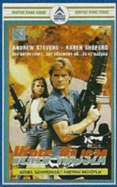

Trigon akció

Tripla dinamit

A Veszett és a Kickboxer

Véres hajsza

Véres ring

Üldözés a Balkánon

Tűzvonal

A kazetták egységára: csak 1120 Ft + áfa + posta

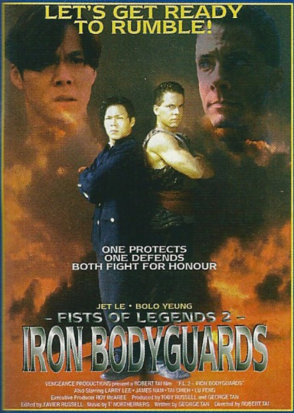
13 db kazetta megrendelése esetén csak 920 Ft+ áfa/db + posta

Megrendelését a következő címen és telefonon fogadjuk:

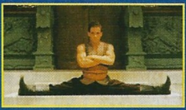
VERTEX HOME VIDEO 5310 Kisújszállás, Kása J. u. 18. Tel./Fax: 59/321-077

TÉKA-PRÉDA

FEBRUÁRBAN A VIDEÓTÉKÁKBAN

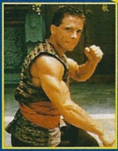

HALÁLOS TESTŐRÖK

Mindketten a dicsőségért harcolnak...

BOLO YEUNG, JET LE, LARRY LEE

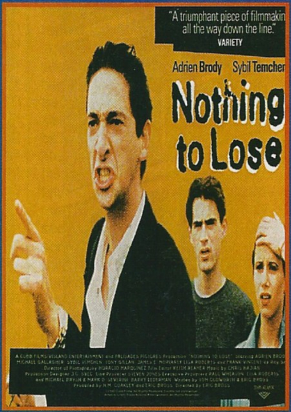
MEGJELENÉS: FEBRUÁR 12.

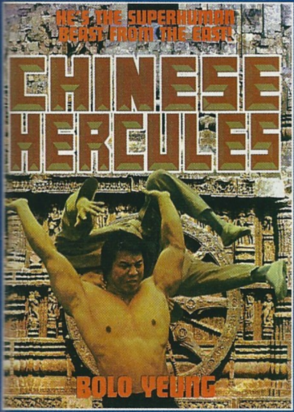

MEGJELENÉS: FEBRUÁR 19.

A PÉNZ ÖRDÖGE

PÉNZ, TE TÁPLÁLOD A ROSSZ CSELEKEDETEKET!

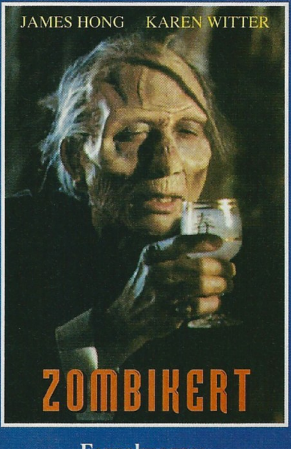

KÍNAI HERCULES

EMBERFELETTI SZÖRNYETEG A CSODÁS KELETRŐL

BOLO YEUNG

MEGJELENÉS FEBRUÁR 19.

MEGJELENÉS: FEBRUÁR 19.

ZOMBIKERT

JAMES HONG – KAREN WITTER

AZ ELTEMETETT ÁLDOZATOK VÉGEZNEK MAJD VELED...

Forgalmazza:
a VERTEX HOME VIDEO
5310 Kisújszállás, Kása J. u. 18.
Tel./Fax: 59/321-077

teszt

A mérések a **Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet** laboratóriumaiban készültek. A tesztet készítette és összeállította: **Géczy Géza.**

Praktikus minik

Samsung és Sony kamerák

Bár az új típusok megjelenése egyre kevésbé köthető az évszakokhoz, a legnagyobb átrendeződést mindig a késő őszi, még inkább a karácsonyi kínálat változása jelenti. Miközben az utóbbi időszakban számos új modellel jelent meg a *Sony*, a *Samsung* pedig teljesen lecserélte korábbi kínálatát, a *Panasonic* és a *JVC* is sorra vonultatja fel új modelljeit, s újdonságként jelent meg a hazai piacon *Canon* is, több normál Video–8-as és Hi–8-as modelljével.

A kínálat érdekessége, hogy a normál elektronikus keresők mellett egyre inkább terjednek a kihajtható színes LCD-s kijelzők, amelyek amellett, hogy felvételkor és lejátszáskor könnyebbé teszik az operatőri munkát, különösen a szemüvegeseknek jelentenek könnyebbséget. Ám az is igaz, hogy alaposan megnövelik a készülék árát.

Több kamera – például a *JVC* és a *Canon* – beépített vágásvezérléssel is rendelkezik. Szembetűnően nő az optikai zoomtartomány és tovább bővülnek az olyan szolgáltatások, amelyek a felvételeket teszik érdekesebbé.

Az egyre növekvő kínálatból ezúttal a *Sony* és a *Samsung* új típusaiból mutatunk be néhányat, s terveink szerint legközelebb az újabb *JVC* és *Canon* készülékekről összegzett tapasztalatainkat adjuk közre.

❖

Video–8-as rendszerben felvevő *Sony* kamkorderekről 1996 augusztusában írtunk utoljára, akkor a *CCD–TR330E*-t és a *CCD–TR340E*-t mutattuk be, míg késő ősszel jelent meg a hazai kínálatban a *CCD–TR-424E*, mely sok jellemzőjében, sőt formai kialakításában is erős rokon vonásokat mutat a *TR–340E*-vel. Megjelenésében ugyanazokat a kompakt zömök formai jegyeket viseli, amelyeket a *Sony* Handycam családjánál megszoktunk, ugyanakkor jól fekszik kézbe és jól kezelhető. Ami változás a már ismert típusokhoz képest, az a 12-szeres zoomtartomány, mely digitális úton kétszerezhető, vagyis 24-szeresre növelhető, igaz, az ezzel együtt járó bontásveszteségek árán. A megnövelt zoom-tartományban – mint ezt korábban már többször leírtuk – a jó, s főképpen stabil felvételekhez stabil kéz, de még inkább egy biztos állvány kell, különben felvételeink „idegesek", remegősek lesznek. Ennek kivédésére egyes

típusoknál nagyobb zoomtartományokban a gyártók elektronikus vagy optikai rendszerű remegésgátló megoldásokat alkalmaznak. A *Sony* mindkét utat járja: egyszerűbb készülékeiben elektronikus, míg a drágább Hi–8-as típusainál optikai megoldást alkalmaz. A most alaposan szemügyre vett *TR–424E*-hez képest a TR–510E éppen ebben az egy tulajdonságában tér el, nevezetesen a kamerába egy 1/3 collos, 570 ezer pixeles CCD-t (képátalakítót) építettek be, ahol a képelemek csaknem egyharmadának az a feladata, hogy a kézremegésből adódó bizonytalanságokat figyelje. Bár e típus nem része mostani tesztünknek, gyakorlati próbákat e készülékkel is végeztünk, s a remegésgátló bekapcsolt állapotában felvételeink valóban nyugodtabbak, kiegyensúlyozottabbak voltak. A nagyobb CCD jobb látószöget eredményezett, bár a képbontó egy része az említettek szerint nem közvetlenül a képrajzolásban vesz részt, mégis némileg élesebbek voltak a rajzolatok. Igaz, mindez jó 50 ezer forinttal nyomja meg a készülék árát.

Visszatérve a *TR–424E*-hez, optikájának fényereje 1:1,8, ami az alkalmazott elektronikával gyári specifikáció szerint 0,8 Lux érzékenységű, ugyanakkor a jó felvételekhez ajánlott minimális megvilágítási érték 100 Lux felett van, s ez így is igaz. A színek 20 Lux táján már élnek, de a zajok képeinket itt még igencsak hangyássá teszik. Bár a gyertyafényes vacsora emlékei megmaradnak, mozihatást nem fognak kelteni. Mindezt azért is említettük meg, mert nem egy olvasói kérdés alapján úgy érezzük, többeknél ez is fontos kameraválasztási szempont.

További különbség a *TR–340E*-hez képest az ellenfénykapcsoló, mely a 424-esen megtalálható, s nemcsak kritikusabb fényviszonyú felvételekhez, de érdekesen komponált képekhez is jól alkalmazható. Szintén a 424-es javára írható a

SZOLGÁLTATÁSOK ÉS TESZTEREDMÉNYEK

GYÁRTÓ TÍPUS	Samsung VP-K70; VP-K75	Samsung VP-K80; VP-K85	Sony CCD-TR-424E
Rendszer	video-8	video- 8	video-8
Méretek (mm) (hossz. x szél. x mag.)	224 x 111 x 118	250 x 111 x 117	201 x 107 x 105
Tömeg (kg)	0,55	0,56	0,51
KAMERARÉSZ			
Pixelek száma	320000	320000	320000
Objektív	1,4	1,4	1,8
Gyújtótávolság (mm)	3,9–62,4	3,9–62,4	5,4–64,8
Zoom-átfogás (x-szeres)	16 x	16 x	12 x/24 x
Szűrőátmérő (mm)	46	46	37
Ellenfénykapcsoló	van	van	van
Fehéregyensúly	automatikus	automatikus	automatikus
Úsztatás	van	van	van
Fókuszállítás (auto/kézi)	auto/kézi	auto/kézi	auto/-
Zársebességállítás	1/1000-ig	1/1000-ig	1/4000-ig
Kereső	K 70 f.f/K 75 színes	K 80 f.f/K 85 színes	fekete-fehér
Címszövegszerkesztés	van	van	9 fix felirat
Felvételvisszanézés	van	van	van
Intervallumfelvétel	nincs	nincs	nincs
Repülő törlőfej	van	van	van
FM hangfelvétel	monó	sztereó	sztereó
Távvezérlő	van	van	van
Remegést csökkentő áramkör	nincs	nincs	nincs
MAGNÓRÉSZ			
Maximális felvételi idő (perc)	50/180	90	90
Képkeresés	van	van	van
Állókép	normál	normál	normál
Utóhangosítás	nincs	nincs	nincs
Időkód	nincs	nincs	nincs
Vágásvezérlés	nincs	nincs	LANC
Mikrofonbemenet	van	van	van
Fejhallgatócsatlakozás	nincs	nincs	nincs
MÉRÉSI EREDMÉNYEK			
Sorbontás SP/LP	235/-	235/-	235/220
Videó jel/zaj arány (dB) SP/LP	42,6/-	43,6/-	44,5/45
Smoar hatás	kevés	kevés	kevés
Hangrész frekvenciaátvitele (Hz-KHz)			
Beépített mikrofonról SP/LP	170–5,8	170–6,9	180–12,5
Mikrofon csatlakozóról SP/LP	145-5,1/-	140-6,3/-	60-21/60-20
Hang jel/zaj arány (dB) SP/LP	56/-	56/-	59/59
Akusztikus zaj			
Normál (dB)	46,5	47	45,5
Zoom (dB)	44,5–46	45–46	45
Zoom + fókusz (dB)	43–44	43,5–44,5	43,5
Nyávogás +/- % SP/LP	0,011/-	0,011/-	0,06/0,08
Ár (eFt)	kb. 130/140,–	megállapítás alatt	kb. 160,–

teszt teszt

16:9-es képaránykapcsoló, mely az újabb formátumú képcsöves készülékeken egy teljes képkitöltésű felvételt eredményez.

Ennyiben foglalhatjuk össze az eltéréseket. Hang szempontjából ez a típus is monó rendszerű, rendszeréből következően a hangot FM-ben rögzíti, külső mikrofoncsatlakozója van, így nem szorulunk a beépített mikrofon korlátai közé. Ezzel együtt a saját mikrofonnal készült felvételek is szépen szóltak, a frekvenciaátvitel 180 Hz-től 12,5 kHz-ig terjedt, ami jó hangzást nyújt. Ugyanakkor a mechanika is szép csendesen futott, a saját zaj 45 dB-es szinten maradt az autófókusz működésekor, és ez zoomoláskor csak 1 dB-el csökkent. Az FM rendszerből következően sem frekvenciaátvitelben, sem szalagsebesség-ingadozásban (nyávogásban) a normál vagy félsebességű felvételeknél nem tapasztaltunk számottevő változást, így hang szempontjából bátran lehetne „szalagtakarékos" felvételeket készíteni. Képminőség szempontjából viszont felvételeinken sokkal jobban meglátszik a spórolás. A normál sebesség esetén tapasztalt 235 sor körüli bontás (mindig a függőleges vonalak sorirányú megkülönböztethetőségét vesszük figyelembe) 220 sor körüli értékre esik vissza, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy a rajzolatok kevésbé határozottak, a felületek „plasztikusabbak" lesznek. A függőleges vonalak rajzolata viszont tetszett, határozottak voltak és zavaró csipkézettséget félsebességnél sem láttunk. Jó volt a színhűség is, összességében kellemesen lehetett felvételeket készíteni, s bátran hagyatkozhattunk az automatikára. Ennek négy állása van: egy teljesen automatikus állás, egy sportfelvétel és egy nagysebességű (golf) üzemmód, valamint az éjszakai program. Sport üzemmódban 1/500-as, míg golf állásban 1/4000-es a zársebesség. Ezeknek megfelelően teljesen automatikus a blende beállítása. Automatikára kell hagyatkoznunk a fehéregyensúly- és fókuszbeállításnál is, mindkettő megfelelően működött, a fehérek – előzetesen fehér felületen tartva a kamerát – jól álltak be és a színhűséget teltnek, jónak találtuk. Ugyanezt mondhatjuk el a fókuszbeállításról is, mely kellően kontrasztos témáknál magabiztos volt, gyengébb megvilágításoknál viszont tapasztaltunk némi lengedezést, míg az igazi éles kép beállt.

A szolgáltatások közül még meg kell említeni a címbeírási lehetőséget, igaz mindez angolul történik és kilenc felirat ültethető rá a felvételekre, természetesen a snittek dátumozhatók és az idő is beírható. Felvételkor a számláló mutatja a felvett időt (ez nem kerül a szalagra), lejátszáskor viszont – finoman fogalmazva – igencsak szűkszavú marad a felvett anyag. Visszajátszáskor nincs a kis elektronikus keresőnkön semmi információ, mely segítené átmásoláskor, netán felvételeink vágásakor a kezdetek, végek kiválasztását. Ez bizony nem egy elegáns dolog egy ilyen kamerától, s annak, aki felvételeit rendezni szeretné, ez nem kevés bosszúságot okozhat. A lejátszási funkciók egyébként jól kezelhetők a kamera tetején lévő gombokkal és a távvezérlővel is.

A kamera oldalán van egy eltolható fedélke, ez alatt van a digitális zoom kapcsolója, a távvezérlő ki-be kapcsolója, az SP–LP váltó és az ellenőrző hang kapcsolója. Szellemes megoldás egy start/stop üzemmód-kapcsoló, melynek három állása közül az egyik a hagyományos felvétel-indítás-beállítást biztosítja, másik állásában csak addig tart a felvétel, amíg nyomjuk ennek a gombját, míg harmadik helyzetében 5 mp-es felvételeket készíthetünk. Ezzel elkerülhetők a túl hosszú snittek és változatosabb lesz a felvett anyagunk. Ez inkább csak a kezdőknek jelenthet némi előnyt, hiszen némi gyakorlattal kitapasztalható, milyen hosszúságú témák azok, melyek a visszajátszás során sem kapkodóvá, sem unalmassá nem teszik élményünket.

Az új *Sony* család igen fontos jellemzője az igen alacsony energiafogyasztás, ami azt jelenti, hogy egy akkumulátor-feltöltéssel elméletileg több mint egy és egynegyed óráig lehet felvételt készíteni. Mindez azért elméleti, mert ez idő alatt egyszer cseréltünk kazettát, percenként zoomoltunk, de az indítások, leállások mérsékeltebbek voltak, s mindezek befolyásolják a készülék áramfelvételét.

❖

A *Samsung* kamerákról ritkábban esett szó rovatunkban. Most azonban a dél-koreai cég egy olyan családot jelentetett meg, mely feltétlenül bemutatást érdemel. A négy típusa; VP– K70; –K75; –K80; és –K85 típusjelzést viseli. A *Samsung* képmagnóknál a korábbiakban már megszoktuk a jól átgondolt családelvet, melyben az egyszerűbb típusoktól felfelé haladva a szolgáltatások bővítésével a legmegfelelőbb készüléket az igényeknek megfelelően ki lehet választani.

E típusok is Video–8-as rendszerben vesznek fel. A VP–K70 egysebességes, monó hangú, fekete-fehér elektronikus keresővel rendelkező modell, míg a VP-K75-nek színes keresője van. Mindkét modellre egy külön tartozékként megvásárolható videólámpa csatlakoztatható, mely működtető feszültségét az akkumulátorról kapja. A VP-K80-nál és 85-nél e lámpát már beépítették a kameraházba és egy kis tolókapcsoló megnyomásával kipattintható és bekapcsolható. Ez utóbbiak a hangot sztereóban is rögzítik és míg a *K80*-as elektronikus keresője fekete-fehér, addig a *K85*-ösé színes.

Annak ellenére, hogy a kameraház vonalvezetésében sok hasonlóságot mutat és a szolgáltatások köre – a már említett különbségeket is figyelembevéve – igen hasonló, a kezelőgombok és például az akkumulátor elhelyezése eltérő. Míg a *K70*-es típusoknál az akkumulátor a kamera hátoldalán kapott helyet, addig a *K80*-as modelleknél ez az elektronikus kereső alá, a kameraház oldalába csúsztatható be. A vállszíjrögzítő gyűrű viszont a hátoldal markolati oldalára került és ez felvételkor kellemetlenül birizgálja a tenyerünket. Érdekes módon a 80-as modelleknél a kézi fókuszbeállító élgomb a kamera jobb oldalán kapott helyet – márpedig jobb kezünk a kamera fogásával és zoomolással van elfoglalva –, így praktikusan úgy férünk hozzá, hogy bal kézzel alányúlunk, mintegy tenyérbe vesszük a kamerát és mutatóujjunkkal szabályozzuk a legjobb beállítást. Ezzel a beállítás még biztosabb, de a kezelés igencsak kétkezessé válik.

Első rátekintésre a működtető gombok alapján minden egyszerűnek tűnik, s kevésbé fedezhető fel a szolgáltatások széles köre ennek ellenére ezen a kamerán is van ellenfénykapcsoló, úsztatási lehetőség, s mint említettük, a fókuszbeállítás kézzel is korrigálható. Automatikusan működik viszont a fehéregyensúly-beállítás és a blendeállítás, pontosabban ez utóbbi az AE programokon keresztül a zársebességgel együtt változik. A *VP–K70*-nél és *K75*-nél az AE programnak a teljesen automatikus álláson kívül van egy sport-, egy nagyzársebességű és egy úgynevezett portréállás, míg a K80-nál a beépített lámpához is tartozik egy a halogénizzó színhőmérsékletéhez tartozó állás is. A piciny beépített lámpa által megvilágított felület nagyobb az átlagosnál, és fényességét is jónak találtuk.

A felvételek érdekesebbé tételére kétfajta szolarizációs effekt állítható be, és a barnás, úgynevezett szépia tónuson kívül az alaptónust zöldessé és feketefehérré is lehet változtatni. A felvételek készítéséhez önálló karaktergenerátor is bekapcsolható, mellyel két sorban 16–16 karakteres tetszőleges felirat készíthető. További praktikus tudomány az önidőzítős felvétel, mely 10 mp-es késleltetéssel indul és 30 mp-es felvételre ad lehetőséget, bár a felvételek távvezérlővel is indíthatók. Fő jellemzőiben ennyiben foglalható össze az új család tudománya.

Egyébként mindegyik kamerának 16-szoros zoom-tartománya van, s gyújtótávolságuk 3,9 mm-től 62 mm-ig terjed, ami sejteti, hogy kellően széles a látószög, s így belső családi felvételeknél is praktikusan használható.

Mind belső, mind külső felvételeink azt nyújtották, amit a mért sorbontás alapján elvártunk. Esetenként a fókuszautomatika nehezebben állt rá a legélesebb rajzolatra, de kis gondolkodással megtalálta a legélesebb rajzolatot. A fehér havas táj szépen csillogott, és jól jött vissza a domboldal és a Jánoshegy hangulata is. A belső felvételek kicsit melegebb hatást keltettek, mint ahogy általában a sárga és a barnás árnyalatok értékelődnek fel. Viszont megint csak jó volt a karácsonyfa hangulata a piciny égőkkel.

Monó felvételeknél a kísérőhangnak az átviteli tartománya a saját beépített mikrofonnal a felső frekvenciatartományban szűkebb, mint amit egy FM rendszerű kamerától elvártunk, a sztereó kivitelnél ugyan a frekvenciaátvitel valamivel szélesebb, de a zenei felvételek így is tompábbak, élettelenebbek, ezzel együtt családi felvételekre, úti élményekre jók.

Összességében kellemesen lehetett dolgozni a *Samsung* új kameracsaládjával is.

Oscar: még 248 film versenyben

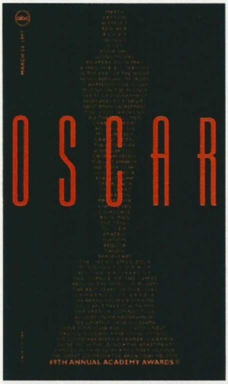
Idén 248 játékfilm felel meg az Oscar-díjra való nevezés követelményeinek. Ez a szám héttel kevesebb, mint egy esztendővel korábban. A jelöltek listájára az a film kerülhet, amelyet az elmúlt évben legalább egy héten át vetítettek Los Angeles megye valamelyik filmszínházában 1996. január 1. és december 31. között. A legjobb külföldi film Oscar-díjáért ezúttal 39 ország alkotása indulhat. (Mint ismert, Magyarország *Gothár Péter: Haggyállógva Vászka* című művét javasolja.) Érdekesség, hogy most első alkalommal száll ringbe Ausztrália, Albánia és Grúzia.

Az amerikai Filmakadémia 5173 tagjának január 31-ig kellett szavaznia a 69. Oscarért induló filmekre. Érdekesség, hogy Kalifornia államban négyezer tag él.

A jelölés szakaszában a szakosztályok tagjai kapták meg a jelölőlapokat, valamint a versenyre jogosult filmek címlistáját. A színész szakosztály csak a színészkategóriákra szavaz, a rendezői kategóriára pedig csak a rendezői szakosztály adhatja le voksát. Szintén a színész szakosztály tagjai döntenek arról, mely színész játékát ítélik főszerepnek vagy mellékszerepnek, s mely kategóriába jelölik. A stúdióknak, producereknek ennek megítélésébe nincs beleszólásuk. Egy színész vagy egy színésznő akár két jelölést is kaphat két különböző filmben nyújtott epizód- illetve főszerepéért. Több produkcióban nyújtott teljesítményükért saját kategóriájukon belül akár többször is jelölhetik a díszlet- és jelmeztervezőket, operatőröket, vágókat, zeneszerzőket, hangmérnököket, forgókönyvírókat.

A dokumentumfilmek, rövidfilmek, külföldi filmek, különleges hang- és képhatások, smink kategóriákban a filmakadémia illetékes szakosztálya, illetve szakbizottsága dönt a jelölésekről.

Az Irwing G. Thalberg-emlékdíj, a Jean Hersholt humanitárius díj, a Gordon E. Sawyer-díj,

a tiszteletdíjak és a különdíjak esetében az akadémia igazgatótanácsa dönt, melybe a tizenhárom szakosztály három-három tagot delegál.

Kategóriánként öt alkotás marad fenn a rostán és kerül a jelölőlistára. A jelölteket – ugyancsak ünnepélyes keretek között – február 11-én hozzák nyilvánosságra.

Azokat a filmeket, amelyek alkotói, illetve szereplői jelölést kaptak, a filmakadémia épületének Samuel Goldwyn mozijában hivatalosan vetítik le a tagságnak, és különleges vetítéseket rendeznek New Yorkban és San Franciscóban. A vetítések befejeztével valamennyi akadémiai tag megkapja a szavazólapot.

Az akadémia tagjai március 4-től két héten át szavazhatnak, kit ítélnek a legjobbnak az egyes kategóriákban. A jelöléseket és a végső szavazatokat a Price Waterhouse nemzetközi könyvelőcég összesíti, immáron hat évtizede. Az Oscar-díj nyerteseinek listája mindaddig titkos, amíg az Oscar-ünnepségen fel nem nyitják a borítékokat.

A díjkiosztó gála idén március 24-én, hétfőn este lesz Los Angelesben.

Humphrey Bogart bélyegen

Postabélyegen is halhatatlan lesz a híres amerikai színész, Humphrey Bogart, mivel az Egyesült Államok postaszolgálata hamarosan bélyeget bocsát ki képével. A bélyeg az 1946-os *A nagy álom* című film plakátjának képét ábrázolja majd. A Hollywoodi legendák sorozat első két bélyegén *Marilyn Monroe* és *James Dean* látható.

Mediawave '97

Április 28-a és május 3-a között hetedik alkalommal szervezik meg Győrött a Mediawave nemzetközi vizuális rendezvényt. Filmekkel, videóalkotásokkal neveztek az Egyesült Államokból, Kanadából, Hongkongból, Argentínából, Ausztráliából, de Kínából és Azerbajdzsánból is.

Hófehérke kontra Disney

Hófehérke beperelte Walt Disneyt és győzött! Nem a mesében, hanem a valóságban, méghozzá Párizsban. A híres rajzfilmfigura francia hangja, a most 66 éves *Lucie Dolene* negyven éve kölcsönözte hangját Hófehérkének, amiért akkoriban ötezer frankot kapott. A film azóta is folyamatosan hódít az újabb és újabb francia generációk körében, s nemrégiben videokazettán is óriási sikert aratott. Azonban Lucie, a szinkronhang nem kapott Disneyék nyereségéből, ezért szerzői jogai megsértése miatt pert indított az amerikai cég ellen. A bíróság neki adott igazat és kötelezte a Walt Disney stúdiót, hogy előleg gyanánt 100 ezer frankot fizessen Lucie Dolenenek, a neki járó teljes összeget pedig később állapítják meg a szakértők. Ezenfelül a szinkronhang gazdáját további 30 ezer frank is megilleti fájdalomdíjként, mert neve nem szerepelt a videófilm készítőinek stáblistáján...

HÍRÖZÖN HÍRÖZÖ

BOSE® 701 Direct/Reflecting® hangdoboz
KÖZVETLENÜL ÉRKEZŐ & VISSZAVERŐDŐ HANGOT KÉPZŐ RENDSZER

A HALLHATÓ KÜLÖNBSÉG

A MINDENHOL ÉLVEZHETŐ TÉR

Élő koncert

Élő zene hallgatása mellett a hangszerek és énekesek által képzett hang a térben minden irányban terjed. Visszaverődik a terem felületeiről és elvegyül az egyenesen a hallgató irányába sugárzott hanggal, így adva meg a tér teljes érzetét.

A hagyományos hangdobozok a hangot csak egy irányba, előre sugározzák le. Mivel a közép- és főleg a felső tartomány hangsávja egyenes irányban terjed, a leképzésből hiányzik a terem falairól visszavert hang nagy része.

Hagyományos hangdobozok

A BOSE® Direct/Reflecting®, közvetlenül érkező és visszaverődéses hangot egyaránt leképező rendszer kiegyensúlyozott teret varázsol elénk, melyre a hagyományos elvek alapján épített hangrendszerek nem képesek. A BOSE® többi, szabadalmaztatott technológiai megoldásával együtt ez a kialakítás az élő hang élményét nyújtja.
Semmi sem olyan meggyőző, mint egy bemutató a BOSE® 701-gyel az Ön otthonában.

Bose® 701 Direct/Reflecting® hangdoboz közvetlenül érkező és visszavert hangok leképzésére

BOSE®
Better sound through research

Kérjen bemutatót!

Hangstúdió
1088 Budapest, József krt. 19.
Tel.+fax: 266-1862

New York Las Vegasban

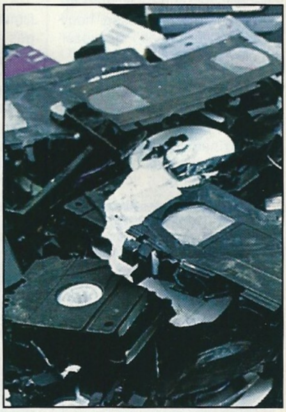
Bár az MGM alapítói eredetileg filmgyártásra szövetkeztek, a patinás stúdió mai vezetői egyéb vállalkozástól sem idegenkednek. Januárban nyílt meg második Las Vegas-i luxusszállodájuk, a New York, New York, amelynek fele részben tulajdonosai. A nevadai kaszinóváros új, 12 tornyú látványossága New York legjellegzetesebb épületeit – köztük a Szabadság-szobrot, az Empire State, a CBS és a Chrysler Buildinget – másolta át a sivatagi oázisba, az épületek belsejében pedig helyet kapott a Broadway, a Times Square, a Central Park és a Wall Street is. A 2035 szobás hotel másfél év alatt, 460 millió dollárért épült meg.

Az ünnepélyes szállodaavatáson – amelyre a Video Magazin Los Angeles-i tudósítóját is meghívták – Hollywood több sztárja is megjelent: ott volt *David Hasselhoff*, a *Baywatch* producere és főszereplője, *Jennifer Tilly, Connie Francis* és *James Belushi* is. Az utóbbi években Las Vegas is filmvárossá nőtte ki magát – ott forgatták a *Showgirls*t, a *Casinó*t és a Nicolas Cage-nak tavaly Oscar-díjat hozó Las Vegast.

A megnyitón részt vevő producerek egyike már jelezte: következő filmjének színhelyéül az új New York, New York Hotelt választja.

Földes Tamás
(Los Angeles)

Kína: 600 ezer bezúzott kazetta

Kína déli tartományában a kalózfellegvár Guangdongban tavaly 600 ezer kalóz audio- és videókazettát zúztak be a hatóságok. Az intézkedéssorozat része volt a kalóztermékek elleni erőteljes kínai kampánynak, amely azóta erősödött meg, hogy 1995 nyarán Washington gazdasági szankciókat helyezett kilátásba Peking ellen, ha nem tesz lépéseket a szerzői jogok védelme érdekében. A világon Kínában volt az egyik legjelentősebb az illegális CD-k és videókazetták gyártása és forgalmazása, s többségében amerikai termékeket sokszorosítottak jogtalanul.

1996-ban két gyárat zártak be Guangdongban, amelyek kalózlemezeket és kazettákat gyártottak. A tartományban minden informátornak, aki érdemleges felvilágosítást tud adni illegális CD- és kazettagyárakról, kereskedésekről, 300 ezer jüan (36 ezer dollár!) jutalom üti a markát.

Kirabolták Michelangelo Antonionit

Kirabolták a 84 esztendős Michelangelo Antonioni olasz filmrendező római lakását, és eltűntek azok az értékes díjak is, amelyeket élete során műveiért kapott. Így ellopták életművéért kapott Oscar-arany szobrocskáját, az 1964-es velencei filmfesztivál Arany Oroszlán kitüntetését, melyet a *Vörös sivatag* című alkotásáért vehetett át, és a *Nagyítás*ért kapott cannes-i Aranypálma is a rablók birtokába került. A díjak anyagi értéke látszólag csekély, eszmei értéke viszont felbecsülhetetlen.

Pápa írta film

Megfilmesíti *Krzysztof Zanussi* lengyel rendező *Karol Wojtyla*, jelenlegi II. Pál Pápa *Istenünk testvére* című színdarabját. A lengyel származású római katolikus pápa fiatalemberként számos verset és színdarabot írt.

A tervezett film annak a szerzetes festőnek az életéről szól, aki a hajléktalanok otthonát alapította meg. A lengyel színészek mellett *Scott Wilson* is szerepel majd a lengyel–olasz koprodukcióban, melyet Krakkóban és Varsóban forgatnak. A filmet a pápa májusra tervezett lengyelországi látogatására szeretnék elkészíteni.

(*Scott Wilson*-filmek a honi tékákban: *Hús és vér, Malone, a bérgyilkos, Lőtávolban, Élve vagy halva, Hidegvérrel, Vártorony, Tiszta szerencse, Los Angeles, 43-as körzet).*

Magyar Filmszemle: február 7-11.

Tizenhat játékfilm (ebből három videón), tizenkilenc kísérleti, illetve kisjátékfilm és negyvenhárom nem fikciós alkotás vesz részt a 28. Magyar Filmszemle programjában. A játékfilmek közül érdekesnek ígérkezik *Erdőss Pál* filmje, a *Gyilkos kedv, Kardos Ferenc A világ legkisebb alapítványa, Sára Sándor A vád, Simó Sándor Franciska vasárnapjai* című művel versenyez. Új filmmel jelentkezik a *Woyzeck* alkotója, *Szász János*, címe: *Witman fiúk*. Nagy várakozás előzi meg *Tímár Péter Csinibaba* című filmjét. Indul a versenyben *Bujtor István* közönségfilmje is, *A három testőr Afrikában*. Az öttagú játékfilmes zsüri elnöke *Mészáros Márta* filmrendező, a három tagú dokumentumfilmes zsürit *Bernáth László* újságíró vezeti.

A szemlét február 7-e és 11-e között a Corvin Filmpalotában rendezik meg.

Beavis és Butt-head sikere

A Music Television lelkes hívei előtt Magyarországon sem ismeretlen a két idétlen rajzfilmfigura, Beavis és Butt-head akik(?) a tévénézők után meghódították a moziba járókat is. Első játékfilmjük, a *Beavis and Butt-head Do America* tarol az amerikai mozikban. A két kissé nagy fejű, idétlen tinédzser teljes közönnyel viseltetik a világ dolgai iránt, s számukra csupán két kategória létezik az életben: „állat" (cool) és „gázos" (It sucks). Akik eddig kevéssé értették az angol szlenget sem nélkülöző televíziós „közszerepléseiket", tavasszal magyar hangon is megismerkedhetnek velük, mert a hazai filmszínházakba is eljönnek első egész estés mozifilmjükkel.

BOSE® 701 Direct/Reflecting® hangdoboz

KÖZVETLENÜL ÉRKEZŐ & VISSZAVERŐDŐ HANGOT KÉPZŐ RENDSZER

A különbség A BOSE® TECHNOLÓGIA ÉRDEME!

Kettő darab, mágneses folyadékkal hűtött, 5,7 cm-es átmérőjű Stereo Targeting® térbe kalibrált magassugárzó ad kristálytiszta, az élő hangot tökéletesen megjelenítő felső hangtartományt. A hangszínpad teljes szélességét besugározzák.

Oldalirányba sugárzó 16,5 cm-es átmérőjű, a középső frekvenciasávban működő hangszóró. Elhelyezésével a középső, a hangzás „testességét" adó frekvenciákat akusztikailag oldalra illetve hátra irányítja, így azok a terem falairól visszaverődve teljesen betöltik azt, a természetes hangképződés elvei szerint.

Hangolt basszus kilépőnyíláson érkezik a doboz belsejéből a mélyhangenergia, mely a belső kialakítás és a kilépőnyílás összehangolása folytán mentes az egyébként elkerülhetetlenül rárakódó magasabb frekvenciákon jelentkező torzításoktól. A mély hangokon jelentkező torzítás rendkívül nagy hangerő mellett sem hallható.

A doboz belsejének kialakítása szabadalmazott, háromkamrás akusztikai basszust állít elő.

A megoldás előnye, hogy erőteljes, mélyre hatoló, nagy energiájú basszus hang jeleníthető meg, mely minden irányban egyenletesen terjedve, hallható torzítás nélkül, korlátlan erővel jeleníti meg a zenei élvezet elengedhetetlen részét, a mély hangok tartományát.

Önműködően közbeavatkozó rendszer véd a túlterheléstől. A 701-es megbízhatóan működtethető nagy teljesítményfelvétel mellett. Meghibásodás hosszú idő elteltével sem valószínű.

BOSE®

Better sound through research

Kérjen bemutatót!

Hangstúdió
1088 Budapest, József krt. 19.
Tel.+fax: 266-1862

KFT-BÁL AZ INTERNETEN

HANGULATOS KONCERTEN SZÜLETETT ÚJJÁ 1996. OKTÓBER 12-ÉN A BUDAPEST SPORTCSARNOKBAN A NYOLCVANAS ÉVEK EGYIK NÉPSZERŰ HAZAI ZENEKARA, A KFT. A *BÁL AZ INTERNETEN* CÍMŰ KONCERTRŐL AZÓTA MÁR MEGJELENT EGY KÜLÖNLEGES CD, ÉS A ZENEBARÁT VIDEÓKAZETTÁN IS FELIDÉZHETI A SZÍNPADI SHOW ESEMÉNYEIT. A KFT ÚJJÁSZÜLETÉSÉRŐL *MÁRTON ANDRÁST*, AZ EGYÜTTES DOBOSÁT-MINDENESÉT KÉRDEZTÜK.

– Mikor és miért határozták úgy a zenekar tagjai, hogy ötévi különlét után egy koncert erejéig érdemes összejönni és feléleszteni a régi dalokat, felidézni az egykori slágereket?

– Három évvel ezelőtt úgy éreztem, butaság lenne, ha mi együtt így négyen nem csinálnánk újra valamit. Semmi nem indokolta, hogy ne zenéljünk megint együtt, amit pedig nagyon szeretünk. Hosszú idő telt el az utolsó koncertünk óta, sok minden megváltozott, ha úgy tetszik, bizonyos értelemben leegyszerűsödött. De azért bő két évbe telt, amíg sikerült úgy alakítani a dolgokat, hogy ehhez mindenkinek kedve legyen... Majd leültünk megbeszélni a részleteket. A legkézenfekvőbb egy koncert létrehozása, megszervezése volt.

– Mi az, amit e csaknem másfél órányi videófelvétel vissza tud adni az októberi két és fél órás koncert hangulatából és mi az, amit nem?

– A kazetta vissza tudja adni a koncert zenei élményét, látható néhány jelenetünk is, elhangzik pár vers, így kicsit talán felidézhető a korábbi KFT-klubestek hangulata. Valamennyire érezhető az is, mit jelentett az Internet jelenléte a koncerten, bár ez már jóval kevésbé, mint a BS-ben. A helyszín varázsát, a légkört, a csaknem tizenhatezres közönség hangulatát – nem beszélve a miénkről – azonban, azt hiszem, önmagában nem igazán adja vissza sem a videókazetta, sem a CD, csak azok számára, akik jelen voltak. Ez nem véletlen. A KFT aktív működésének tízéves történetében sem fordult elő olyan koncert, mint ez, amit mind a zenekar, mind a közönség, mind a szakma részéről ekkora várakozás előzött volna meg. Pedig csináltunk már egyet s mást. Egyszerűen folyamatos két és fél órás eufórikus ünneplés volt ez az est. Persze én elfogult vagyok, valószínűleg a „hiányzóknak" is élvezetes lehet végignézni a felvételt.

– A *Bál az Interneten*-est különleges esemény volt a multimédia, az interaktivitás világában is, hiszen az együttes a fellépés előtt egy hónappal önálló oldalakkal jelentkezett a világhálón. Emellett a koncert szenzációnak számító, élő internetes kapcsolatot teremtett a Dublinban lévő *Hazel O'Connor*ral, aki a KFT kíséretében énekelte el tízéves közös szerzeményüket, valamint a Los Angelesben festő *Wahorn András*sal. Ráadásul a zenekar jelentetett meg Magyarországon először CD Extrát, vagyis olyan audio-koncertlemezt, amelynek számítógéppel olvasható izgalmas részei is vannak. Honnan az együttes vonzalma ehhez a „szép új világhoz"?

– Az nem jó kifejezés, hogy az együttes vonzódik ehhez a világhoz. Egyedül én foglalkozom olyan számítógépigényes területekkel, mint az Internet vagy a multimédia. De az én esetemben is túlzás azt állítani, hogy vonzódom hozzá, inkább az izgat, milyen módon lehet barátságosan felhasználni ezeket az eszközöket, például egy koncerten vagy lemezen és más irányú tevékenységeimben. Nem a számítógépet szeretem használni mindenáron, csak észben tartom, hogy léteznek és mire képesek. Maguk az ötletek más irányból jönnek. A zenekar is ezért barátkozott meg az Internet-koncert gondolatával. Ami azt illeti, mi mindig is az eredetiségre törekedtünk. Pontosabban erre azért nem kellett külön törekednünk. Ez egyben azt is jelenti, hogy vagy magunk újítottunk formákon vagy igénybe vettük a legkorszerűbb eszközöket és a saját elképzeléseinknek megfelelően alkalmaztuk azokat. Már 1985-ben, a *Bál az Operában* című lemezünk borítóján volt egy – mai szóhasználattal élve – multimédia program, de a korabeli technikával ez nem kerülhetett fel semmilyen hordozóra. A hanglemezgyárban tágra nyílt szemekkel néztek, amikor arról érdeklődtem, rá lehet-e vágni számítógépjeleket a lemez utolsó barázdáira. Csak azt kérdezték: mit, hová, minek, és egyáltalán mit csináljanak? Végül a basic nyelven megírt program szövege került fel a borítóra. Ebben volt egy kis információ a zenekarról, dallam, animáció, labirintusjáték. Persze a mostani programokhoz képest az gyerekjátéknak is alig nevezhető. 1996-ban is azon kezdtem el gondolkodni, miként lehetne bevonni a koncertbe az új médiaeszközöket: a multimédiát, az Internetet, a nagy sebességű telefonhálózatot. Az alapgondolat az volt, hogy a koncert időpontjában, ott a helyszínen valamelyest megnyíljon a világ, láthassuk, hogy ugyanabban az időben más, régiókban mi történik, és élő, alkotó kapcsolatot tudjunk teremteni más távoli helyszíneken lévő művészekkel, kamerák élő képeit láthassuk különböző országokból. Ahogy említettem, a számítógépes világ nem igazán érdekli a zenekar többi tagját, ám egy ilyesfajta végeredmény már igen. És azt hiszem, sikerült eltalálni egy ízléses arányt a zenélés, a jelenetek, versek és az Internet-események között. Illetve nem csupán az arányok érdekesek, hanem a tartalom is, jelen esetben *Hazel O'Connor* és *Wahorn András* közreműködése. Bár, ha már neveket említek, nem hagyhatom ki az Internet-rendezőnket, *Nagyistók Tibort* sem, aki ügyesen szerkesztett és flottul levezényelte az egész programot.

– A videófelvételen is jól látható *Laár András* szinte önkívületi ámulata, aki jóformán maga sem hiszi, hogy megtörténhetett ez az internetes csoda. Nem hitte a csapat, hogy valóban létrejöhet ez a táv-együttzenélés?

– Igen, ez így volt! Az az igazság, hogy az előkészületek során a fiúk csak távirati stílusban értesültek, milyen internetes tervek vannak készülőben. A kapcsolat létrejöttéhez vagy húsz tagú számítógépes apparátus települt ki a BS-be, két számítógépterem működött, videókonferencia-központot, egy AT&T telefonközpontot állítottunk fel, a Matáv két megabites ISDN-vonalon teremtette meg az összeköttetést. Mindenki megtett mindent a maga területén. Már álltak jól is a dolgok, amikor azonban felléptünk a színpadra, egyáltalán nem volt kapcsolatunk sem *Hazel*lel, sem *Wahorn András*sal, aki Los Angelesben várta, hogy egyik számunkra élőben rajzoljon. Amikor pedig *Laár András* bekonferálta, hogy márpedig most Dublinból következik régi barátnőnk, *Hazel O'Connor*, maga sem tudta, mi következik, valóban feltűnik-e, megszólal-e Hazel. A videón egyébként jól látszik, amint Náti (Laár) hátrapillant a videókivetítőre, majd fordul is vissza a mikrofonjához, hogy bemondja, ez, úgy látszik, mégsem jött össze. Ám abban a pillanatban megjelent Hazel arca a kivetítőn. Amikor pedig játszottuk a számot Náti ott körözött előttem, és miközben gitározott, folyamatosan azt kiabálta felém: *„Ezt nem hiszem el! Ezt nem hiszem el!"* Ez a különleges összeköttetés és kapcsolat egyébként nemcsak nekünk, a színpadon volt furcsa érzés. Később a közönség közül többekkel beszélgettünk, akik állították: ez hasonló élmény volt számukra, mint annak idején *Neil Armstrong* Holdra szállásának élő közvetítése. Valaki egészen más, távoli térben mozog, mégis ott van, valóságos, és amit ő ott csinál, egy időben történik azzal, amit mi itt csinálunk, és kommunikál veled, részt vesz abban, ami itt történik. A BS-ben a közös produkciónk jelent meg élőben: mi, hús-vér emberek ott játszottunk a színpadon, a szólóénekes pedig Dublinból énekelt velünk. Hazel hangja végül nem azzal a hifi technikával jött, amellyel terveztük, egy kicsit „recsegős-ropogós" volt, de ez végül is az élethűséget erősítette. Tényleg eufóriában élte át a zenekar ezt a kuriózumot, ami így, ezzel a médiával tudomásunk szerint sehol a világon nem történt meg. Hasonlóan nem volt még példa *Wahorn András* produkciójára sem, igaz, a később létrejött kapcsolat miatt végül nem ahhoz a számhoz készítette el az illusztrációt, amelyhez terveztük, de élő improvizációja az általa is hallott élő zenénkre szintén egyedülálló volt. Nem annyira maga az alkotás, mint inkább ez a szinkronizált kooperáció.

– És mennyiben új a KFT CD-je?

– Zeneileg semennyire, mi játszszuk a jól ismert számainkat, legfeljebb annyiban új, hogy ekkora elánnal talán soha nem játszott a zenekar. Technikailag valóban akad rajta egy újítás, ez az első magyar CD Extra. Ez annyit jelent, hogy a hangfelvételek mellett részletes koncertismertető, és nyolcvan koncertfotó is található rajta. Mindezek számítógéppel olvashatók, web-böngésző segítségével. A CD-ről letölthető a magyar nyelvű Windows Internet Explorer, és a Comic Chat program KFT-változata is, amelyhez a Microsoft amerikai programozójától külön megkaptuk az engedélyt és a kódokat.

– Lesz-e folytatás? A KFT-rajongók az Interneten továbbra is találhatnak információkat az együttesről, tarthatják a kapcsolatot. A KFT ezek szerint élő, létező zenekar. Valóban így van? Lesz folytatás, vagy mindenki járja majd tovább a maga útját?

– Már szeptemberben megnyitottuk a home page-ünket, de rengeteg elfoglaltságunk miatt még most is azon dolgozunk, hogy végre olyan állapotba hozzuk, mint amilyen a koncert napján kellett volna legyen. Ami a folytatást illeti, bizonyos korlátok között, de lesz, bár a KFT nem lesz ugyanolyan turnézó zenekar – évi ötven vagy kétszáz koncerttel – mint amilyen hosszú évekkel ezelőtt volt. Február 18-án indul a körülbelül tíz vidéki várost felölelő turnénk, melynek állomásai olvashatók az Interneten. Tervezzük, hogy új számokat is írunk az év során, és ismét fellépünk majd a BS-ben. Már a pontos dátum is megvan, 1997. október 31-e.

Falus Tamás

A KFT Internet címe:http://www.kft.hu/

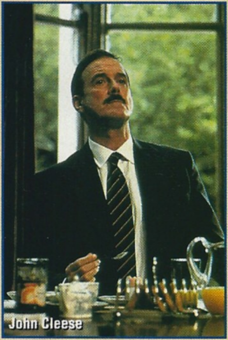
MOZI

ELŐZETES

VIDEO

A MAGYAR MOZIKBAN

a tavasz első hónapjának egyik első premierjére megérkeznek a *Fészkes fenevadak.* A főszerepben a társforgatókönyvíró **John Cleese** *(A hal neve: Wanda)*, aki nemrégiben Magyarországon járt, hogy éppen e filmről meséljen nekünk (lásd: Video Magazin, 1997. január). A Monty Python egykori sztárja mellett majd **Jamie Lee Curtis** és **Kevin Kline** tűnik fel e vígjátékban, mely egy állatkertben játszódik, s melyből az is kiderül, hogyan kerül **Tina Turner** a ketrecbe...

John Cleese

Márciusban elér minket az *Ámokfutam* is, akcióvígjáték formájában. Két szökött fegyenc menekül Atlanta irányába, közös bilincsbe verve. Egyiküknek nagy peche volt: milliókat nyúlt le számítógépe segítségével egy multinacionális cégtől. A megkopasztott cég azonban a kubai maffia fedőszerve. Így aztán nemcsak a rendőrség, hanem a maffia elől is menekülnie kell. A főszereplők a gyönyörű **Salma Hayek** *(Desperado)*, **Laurence Fishburne** *(Othello)* és **Stephen Baldwin.**

Alig tűntek el a műpálmafák a Szabadság térről, alig kért bocsánatot **Alan Parker** rendező Budapestet ócsárló kijelentéseiért, máris itt az *Evita* filmmusical-változata, mely a Golden Globe-siker után a napokban többszörös Oscar-jelöltségre is esélyes február 14-én. Ha nem úgy ülünk be a moziba, hogy mindenáron fel akarjuk ismerni a Buenos Aires-i utcák helyett a pesti forgatási helyszíneket, a film élményt ígér. Csakúgy, mint **Madonna** játéka és éneke. Szereplőtársai **Antonio Banderas** és **Jonathan Pryce** *(Brazil)*.

101 kiskutya: gyerekkorunk és gyermekeink egyik kedvenc Disney rajzfilmje most megelevenedik. Élőben tűnik elénk Szörnyella De Frász, de Pongó és Perdy is, valamint újszülött kölykeik. Szörnyelaként **Glenn Close** az eleven gonosz, míg **Jeff Daniels** *(Dumb és Dumber)* és **Joely Richardson** *(Felhők közül a nap)* az egymásra találó két gazdi. Amerikában a sikert már 130 millió dollárban mérik...

Glenn Close nem sokat pihenhetett tavaly, mert *Tim Burton* kérésére kamera elé állt – méghozzá First Ladyként – a *Támad a Mars!* című sci-fi-paródia kedvéért is. Rádásul olyan sztárok társaságában, mint **Jack Nicholson, Pierce Brosnan, Sarah Jessica Parker, Michael J. Fox, Tom Jones, Danny DeVito** és **Annette Bening.** A fricskából pedig kijut *A Függetlenség napjá*nak és sok más amerikai sci-fi-filmklasszikusnak.

Tükröm, tükröm – ez már **Barbra Streisand** legújabb rendezése, melyben azért a főszerepet is maga vállalja el. Társai **Pierce Brosnan** (ő sem sokat pihent 1996-ban) és a mindig nagyszerű **Jeff Bridges.** Barbra a Columbia Egyetem irodalomprofesszora, akinek szellemes előadásaira tolonganak a hallgatók. Szerelemről, szenvedélyről beszél magával ragadóan, bár életéből egy hiányoztak a nagy érzelmek. Egy napon azonban különös házassági hirdetésre bukkan...

Jeff Daniels

Daniel Dafoe klasszikus regénye alapján készült el a *Moll Flanders* filmváltozata, **Robin Wright** *(Forrest Gump)* és **Morgan Freeman** *(Hetedik)* főszereplésével. Az ismert történetben Moll Flanders kislányként apácazárdában nevelkedik, de egy gazdag család jóvoltából megtanulhatja, miként kell úrihölgyként viselkednie, hogy végül egy bordélyházba kerülve prostituáltként keresse kenyerét. Egyetlen támasza a madam fekete bőrű szolgája. Majd egy festő szerelme változtatja meg életét, amikor ismét váratlan fordulat következik...

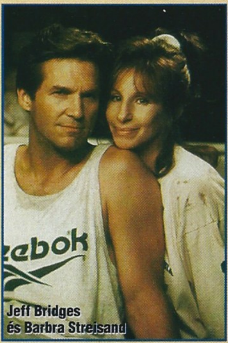

Sarah Jessica Parker és Pierce Brosnan

A HONI VIDEÓTÉKÁKBAN

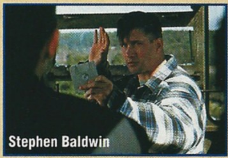
minden bizonnyal *A Függetlenség napja* lesz a március egyik sikerfilmje. Miközben a moziban már a paródiáját is nézhetjük *(Támad a Mars!)*, videón az eredetit láthatjuk. A sci-fi-katasztrófafilm sajátos műfajában **Roland Emmerich** *(Csillagkapu)* német rendező bemutatja, hogyan is fest amerikai szemmel, ha az idegen lények megtámadják szeretett bolygónkat. Trükkök sora teszti látványos szuperprodukcióvá az alkotást, mely csaknem félmilliárd dolláros bevételével az elmúlt év legsikeresebb filmje volt az amerikai kontinensen. A főszerepekben **Jeff Goldblum** *(Arc)* és **Bill Pullman** *(Aludj csak, én álmodom)* ringatja álomba a rémálomba a közönséget. Nem számíthat kisebb sikerre március másik videócsemegéje, a *Mission: Impossible* sem. **Tom Cruise** első produkciós-főszereplős vállalkozása szintén kasszasiker volt a nagyvilág mozijaiban. Akció-kémkrimi fordulatokkal, izgalmakkal, eddig nem látott üldözési jelenetekkel. Főszereplőtárs a francia **Jean Reno** *(Leon, a profi).* A hifi ínyenceknek természetesen mindkét film sztereó, Dolby Surround hanghatással jelenik meg. Csakúgy, mint a *Flipper*, melynek igazi hősei a delfinek.

Szenvedélyes szerencsejátékosok *A szerencse zsoldosai,* akik érdekeik érvényesítéséért akár egymás ellen is fordulnak. A thrillerben **Samuel L. Jackson** *(Ponyvaregény)* játssza a főhőst, **Gwyneth Paltrow** *(Hetedik)* társaságában.

Arnold Schwarzenegger új, kísérleti stádiumban lévő fegyverhez jut a *Végképp eltörölni* című akciófilmben, s sajátos eszközeivel védelmezi tanúvédő titkosügynökként egy veszélyes ügy ártatlan tanúját. **Charles Russell** *(A maszk)* rendező szinte szétlövéti hősünkkel a mozivásznat (vigyázzunk, így lesz ez a tévéképernyőnkkel is), de sikerül elrejteni a **Vanessa Williams** *(New Jack City)* alakította tanút, aki ezúttal sem énekel, hanem színészi játékkal véteti magát észre – ellenfeleivel is.

Jeff Bridges és Barbra Streisand

Nem lőnek viszont *A hírek szerelmesei* című romantikus médiafilmben, ahol a profi televíziós **Robert Redford** felfedezi a szépséges ifjoncban a tehetség szikráját. Az akaratos, mindig szép **Michelle Pfeiffer** él is a lehetőséggel, olyannyira, hogy idővel ki is növi a veterán médiafőnököt. Eközben szerelem szövődik közöttük, s a szerelmeseket csak a munka és a halál választhatja el egymástól. **Jon Avent** *(Sült zöld paradicsom)* filmje a romantika világa mellett azért a műsorkészítés boszorkánykonyhájába is elkalauzolja a nézőt.

Stephen Baldwin

A *Gyilkosság az Orient Expresszen* ma is a legnépszerűbb bűnügyi történetek egyike. Az Agatha Christie regényéből készült klasszikus film ráadásul igazi sztárparádét ígér, most már videón is: **Sean Connery, Ingrid Bergman, John Gielgud, Anthony Perkins** játékával.

A krimik, akciófilmek, sci-fik, thrillerek mellett a művészfilmek kedvelői sem maradnak csemege nélkül márciusban. **Agnieszka Holland** *(A titkok kertje)* rendezte *A teljes napfogyatkozás* című művet, amely a két költőóriás, Rimbaud és Verlaine különleges kapcsolatát dolgozza fel, **David Thewlis** *(Meztelenül)* és **Leonardo DiCaprio** *(Rómeó és Júlia)* megformálásában.

KÖZVETLEN LAKOSSÁGI VIDEÓFORGALMAZÁSBAN

kerül hamarosan az üzletek polcaira néhány klasszikus **James Bond** alkotás, a legutóbbi *Goldeneye – Aranyszemmel* az élen. **Pierce Brosnan** alakítása mellett a *Csak kétszer élsz* (1967) című filmben **Sean Connery**, az *Élni és halni hagyni*ban (1973) **Roger Moore** a 007-es ügynök, míg a *Halálos rémületben* (1987) sztárja **Timothy Dalton.**

Andie MacDowell, Meryl Streep magyar hangja,

RÁCKEVEI ANNA

kedvenc videófilmjei

– Amikor arra gondolt, „mi leszek, ha nagy leszek", mostani hivatására gondolt?

– Igen! Igen! Soha más nem jutott az eszembe. Még az óvodában is én voltam az első, aki jelentkezett, ha az óvó néni verseket akart mondatni velünk. Szerepeltem is. Talán mert jó volt a memóriám, vagy mert buzgott bennem az ambíció. Aztán érettségiztem és jelentkeztem a Színművészeti Főiskolára. Nem vettek fel, de a Nemzeti Színház Stúdiójába igen. Ott tanultam, játszottam és lestem el a legnagyobb színészektől a mesterség titkait, majd három év után felvettek.

– Szemérmes a filmszerepeiben? Láthattuk már néhány ágyjelenetben...

– Szemérmes vagyok. Civilben. A színpad és a film más. Ha feltétlenül szükséges, bizonyos mértékig levetkőzöm. A színpadon először derékig kellett levetkőznöm. No, nem sok látszott belőlem. Főleg a könyököm és a felső karjaim, amivel fedtem magam. Nem voltam ugyanis meggyőzve arról, hogy ez valóban feltétlenül szükséges. Filmjeim közül az *Anna filmjé*ben egy fürdőkádjelenetben voltam csupasz. Ugye, nem nagyon szokott az ember harisnyanadrágban fürdeni. Az ágyjelenetekben a partnereimmel annyi technikai körülményre kell figyelnünk, hogy egymást alig vesszük észre. Cserhalmival volt egy ilyen jelenetem. Alulról egy plasztiklepedőfélén át fényképeztek minket. Arra kellett vigyáznunk, hogy ne takarjuk el a fényt, ne nehezedjünk rá a plasztikra, mert az akkor belapul és valahogy ne is nyomjuk agyon egymást. Közben még úgy kellett viselkednünk, mintha a dolog érzéki lenne. Minden volt, csak az nem. Persze úgy tettünk, mintha az lenne, de mind a ketten boldogok voltunk, amikor a felvétel véget ért. Ez nehéz munka. Olvasáskor különben semmi sem meredek, ott jóformán csak utalnak rá a szerzők. Minden a rendező ízlésétől függ. Nekem eddig szerencsém volt, no persze csak olyan feladatot vállalok el, amellyel én is azonosulni tudok.

– Jár az ilyesmiért külön díjazás?

– Nem is tudom. Biztos nem jelentős, ha ennyire nem emlékszem rá. Lehetséges, hogy aki ügyes, az ki tud kötni valami extrát.

– Mi a véleménye a videózásról?

– Remek dolog. Mi nagyon szeretünk videón nézni mozifilmeket. Nem nagyon jutunk el a moziba. Vagy a kislányunk miatt, aki még csak 3 éves és sok törődést igényel, vagy mert a férjem, Horváth Lajos játszik vagy én szerepelek. Ő Győrben lép fel és boldog vagyunk, ha együtt lehetünk. Így otthon mozizunk. A kislányom, Juli, imádja a mesefilmeket. Néha lelkiismeret-furdalásom is van, hogy nem engedem-e túl sokat videózni. Az igazság az, hogy a videónál legalább tudom, hogy mit néz a gyerek. A tévében némelyik rajz- vagy mesefilm szerintem túl vad és durva. A gyerekeknek csak a legjobbat kellene nyújtani, de sokszor nagyon silány minőségű a szinkron. A klasszikus mesefilmeket együtt nézzük. Például a *Hófehérkét*. Ebben nagy művészek szinkronhangja hallható. Ha jól emlékszem, *Lukács Margit* gyönyörű orgánumán szólal meg a királyné. Szeretem a *Sinkovits Imre* által szinkronizált rajzfilmeket vagy *Pathó Istvánét*; a *Macskarisztokraták* szinkronja remek. A Televideónál lehet jókat vásárolni, vissza is kell fogjam magam, mert nincs az a pénz, amit el ne tudnék ott költeni.

– Saját filmjei közül melyeket őrzi?

– Nem is tudom. Nem gyűjtöm és nem figyelem őket. De vannak olyanok, amelyeket én szinkronizáltam. Például *Andie MacDowell* filmjei közül a *Zöldkártya* és a *Rosszlányok*. Mindkettőt jó filmnek tartom. A *Gerard Depardieu*-val készült *Zöldkártya* életszagú,

kellemes film, vígjátéki elemekkel, szerelemmel. Ez a szerelmesfilm egy francia férfi története, aki látszatházasságot köt egy amerikai nővel csak azért, hogy megkapják a letelepedési engedélyt a bevándorlási hivataltól. Rengeteg lenyűgöző kaland és bonyodalom szövődik a kapcsolatból. Aztán persze a látszatházasságból igazi lesz, mert hőseink egymásba szeretnek. Tetszett a *Rosszlányok* is, amelyben a különböző módon megsértett és kuplerájba került asszonyok bosszút állnak a férfiakon. De voltam *Jodie Foster* hangja is *A bárányok hallgatnak* című horror-krimiben. Ezt az Oscar-díjas filmet a zseniális *Anthony Hopkins* főszereplésével csak az erős idegzetűeknek ajánlom, mert patakzik a vértől. A kannibalizmus is központi szerepet kap benne. Persze azok, akiket érdekel az ilyesfajta téma, már amúgy is látták a mozit. Videón tán még hatásosabb, mint a mozikban...

– Milyen videón látott filmekre emlékszik vissza szívesen?

– Mostanában sok a bepótolni valóm az olvasásban, de azért megnéztem *Brad Pitt*el és *Anthony Hopkins*szal a nagy szenvedélyű, epikus *Edward Zwick* által rendezett *Szenvedélyek viharában*t. Érzelmes, szerelmi konfliktusokkal gazdagított, amolyan családregény. Szeretem még *A szerelem hídjait*, melyben *Meryl Streep* magyar hangja voltam. Munka közben is megcsodálhattam rendkívüli tehetségét. Különben a *Távol Afrikától* című filmben is Streep hangját kölcsönöztem. Ez is egy nagy szerelmesfilm a középkorú emberek mély szerelméről. *Robert Redford* és *Clint Eastwood* filmjeit is szeretem, sőt a *Bruce Lee*-karatefilmeket is. Ez utóbbiak közül a *Sárkány* a kedvencem. Ebben a másik nagymesterrel, *Chuck Norris*szal küzd. *Bruce Lee* filmjei különben sohasem szadisták vagy brutálisak. A testi ügyesség és sok humor dominál bennük.

– Mit javasol az újabb filmekből a Video Magazin olvasóinak?

—A *Underground*ot, *Emir Kustorica* nagy filmjét. Nem csoda, hogy nyugaton őt a szerb *Fellini*nek nevezik. Ez a tucatnyi díjat nyert film számomra főleg az operatőri munka és a rendkívüli színészi alakítások miatt értékes. Az egyik jelenet a legerotikusabb, amit valaha is láttam, pedig a nő nem vetkőzik le, nincs semmi mutogatás benne, csak felkínálkozik. De ezt ellenállhatatlanul teszi. A másik a *Minden reggel*. A két Depardieu, apa és fia játszanak benne *Anne Brochet*tel és *J. P. Marielle*-lel. *Lully* zenéje hatja át a filmet és a festői szépségű, lágy operatőri munka. A történet lassú és széles ívű. A halhatatlan szerelemről, a magányról, a művész kínjairól és szenvedéséről, az alkotás gyötrelmeiről szól. Egy ifjú gordonkaművész szeretné ellesni a nagy titkot, a hangszerkezelés és zeneszerzés művészi tökélyét, de csupán évtizedek után, saját kínlódása után ismeri fel, hogy a titok abban áll: mindenért meg kell szenvedni. A zene csak a csendből és a lélek mélységeiből tud feltörni.

– Kik a kedvenc színészei?

– A *Branagh*-házaspár, bár *Emma Thompson* és *Kenneth Branagh* már különváltan élnek. Kettejük filmjei közül a *Sok hűhó semmiért, V. Henrik*, a *Szilveszteri durranások* tetszett. Várom a Branagh-féle új *Othello*-filmet is *Laurence Fishburne*-nel.

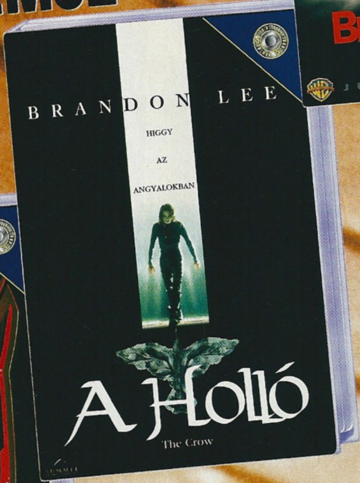
– Ha Önnek kellene összeállítani a tíz legérdekesebb filmet, akkor hogyan festene ez a lista?

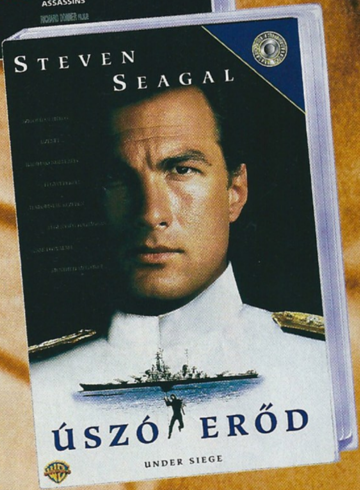
– Első lenne az *Underground*. Aztán sorban a *Nyikita Mihalkov*-filmek, majd a *Körhinta*, az *Országúton*, a *Prospero könyvei*, *A szakács, a tolvaj, a feleség és a szeretője*, *A vágy titokzatos tárgya*, az *Apollo 13*, a *Volt egyszer egy Amerika*, *A holt költők társasága*, a *Szegénylegények*, *A bagdadi tolvaj*. De ez már több is, mint tíz, ám tudnám még sorolni. Legközelebb majd elárulom a tíz „Isten ments, hogy megnézd" listámat is...

Tatár Eszter

A VERHETETLENEK AKCIÓHŐS-SOROZAT ÚJABB NÉGY AKCIÓFILMJE

FEBRUÁR 25-TŐL MEGVÁSÁROLHATÓ VIDEOKAZETTÁN!

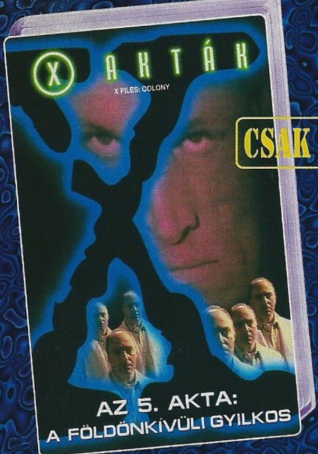
ajánlott fogyasztói ár
1999 Ft

A KAZETTÁK MEGRENDELHETŐK: RO-LEX KFT. 1462 BUDAPEST, PF. 618. TELEFON: 217-2730, 217-2731

A HOLLÓ (1999 Ft/db + postaköltség)	......db	A MEGRENDELŐ NEVE:	
BÉRGYILKOSOK (1999 Ft/db + postaköltség)	......db	....	
DREDD BÍRÓ (1999 Ft/db + postaköltség)	......db	CÍME:	
ÚSZÓ ERŐD (1999 Ft/db + postaköltség)	......db	TELEFON:	

INTERCOM Forgalmazza az InterCom Kft. 1145 Bp. Bácskai u. 28-36. Tel.: 467-1-467 Fax: 252-2736 E-mail cím: video@intercom.hu INTERCOM

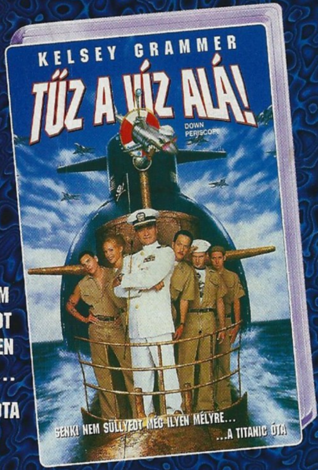
KERESSE A VIDEOTÉKÁKBAN!

CSAK VIDEÓN!

SENKI NEM SÜLLYEDT MÉG ILYEN MÉLYRE...

...A TITANIC ÓTA

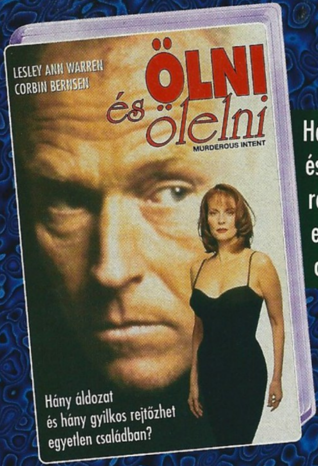

X AKTÁK: AZ 5. AKTA

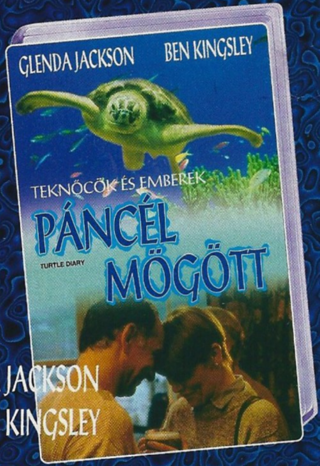
Mulder ügynököt nem pusztán kíváncsiság vagy tudásvágy tartja több mint húsz éve a különös jelenségek nyomában. Húga rejtélyes eltűnése óta lett a hihetetlen igazságok megszállotja. Az a sorozatgyilkossági ügy, melynek most nyomába ered, talán elvezeti őt oda, ahová olyan régóta szeretne eljutni. A megmagyarázhatatlan módon megölt férfiak boncolásakor kiderül, hogy az áldozatok nem e világról valók voltak, és valószínűleg ellenséges szándékkal érkeztek a Földre...

TŰZ A VÍZ ALÁ!

Dodge kapitány az Amerikai Haditengerészet legreménytelenebb katonája. Felettesei, ha meglátják, szégyenükben a föld alá szeretnének süllyedni. Aztán támad egy mentőötletük: inkább a kapitányt süllyesztik – a víz alá. Kinevezik egy tengeralattjárónak becézett ócskavasra, összetoborozzák számára a kikötő leggyanúsabb, figuráit, és bevetik: egyenesen a küzdelem és az óceán közepébe. Csakhogy legnagyobb meglepetésükre a kapitány nem hagyja magát. Módszerei szokatlanok ugyan, de felettébb sikeresek...

Hány áldozat és hány gyilkos rejtőzhet egyetlen családban?

GLENDA JACKSON
BEN KINGSLEY

ÖLNI ÉS ÖLELNI

Gayle Bernish egymaga neveli két kamasz gyerekét. Hosszú idő után végre eléri, amit akart: a férfi, akivel régóta viszonya van, szakít feleségével, és hozzá költözik. Ám az elhagyott asszony a távolból is kemény ellenfélnek bizonyul, így elhatározzák, hogy végeznek vele. Tervükbe bevonják Gayle nagylányát. A lány nem tudja mit tegyen, ám végül feladja anyját és mostohaapját a rendőrségen. De a lány rájön, hogy öccsét valaki felbiztatta, ölje meg őt...

PÁNCÉL MÖGÖTT

Neaera Duncan rajzolgatni szeret és van egy titkos szenvedélye. Ha nincs jó kedve elmegy az állatkertbe, hogy meglátogassa az óriásteknőcöket. William Snow néha úgy érzi, őrültekházában lakik, és van egy titkos szenvedélye. Ha jó kedve van, kiruccan az állatkertbe kedvenceihez, az óriásteknőcökhöz. Neaera és William az akvárium előtt álldogállva ugyanazt a tervet forgatja a fejében: mi lenne, ha ezek a csodálatos, lassú, bájos és szégyellős állatok visszajuthatnának a szabad tengerre...

Videopremier: február 6.

© FoxVideo, Inc. © Twentieth Century Fox Film Corporation

A kazettákat forgalmazza: INTERCOM

1145 Budapest, Bácskai u. 28-36.
Telefon: 467-1-467 Fax: 252-2-736
E-mail: video@intercom.hu